THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

DEBATES

OFFICIAL REPORT

Fourteenth day of the First Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

THE Andhra Pradesh Legislative Assembly

Thursday, the 6th April, 1972.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker Sri P. Ranga Reddy in the Chair)

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

APPOINTMENT OF DIRECTOR FOR A. P. LOTTERIES

S No. 11=

* 2-X-Smt. J. Eshwari Bai (Yellareddy), Sarvasri V. Satyanarayana (Penugonda), B. Ratnasabhapathy (Rajampet) A. Sreeramulu (Eluru), T. Purushotham Rao Wardhanpet), M. Omkar (Narasampet), C. V. K. Rao (Kakinada), K. Rangadas (Kollapur), Md. Rajab Ali (Khammam) and N. Sreenivasulu Reddy (Gudur) :— Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

(a) whether anyone has been appointed as the Director of Lotteries for Andhra Pradesh under the Andhra Pradesh Lotteries Act ; and

(b) whether any steps have been taken to organise Lotteries or Raffles on behalf of the Government ?

The Minister for Home (Sri V. Krishnamurty Naidu) :—(a) No please.

(b) The matter is under consideration.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—డైరక్టర్ ఆఫ్ లాటరీస్ పోస్టు ఖాళీ రావడానికి అవసరం ఏమి వచ్చింది? గత కాలంలో హరిప్రసాద్ లాటరీలు నడపడంలో చేసిన గోల్మాల్ గురించి ఆ కేసు ఏ దశలో వుందో చెబుతారా ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—ఇంతవరకు గవర్నమెంటు లాటరీలు కండక్టు చేయడం లేదు. వెల్ఫేర్ ఫండ్ ద్వారా కండక్టు చేయడం జరిగింది. That is entirely different. The Member has asked whether a Director has been appointed and I said that so far Director has not been appointed.

Sri C. V. K. Rao :– How is it different, Sir? It has 50 per cent relevancy. They are lotteries and for the simple reason – లాటరీలు నడిపిన పెద్ద మనిషి హరిప్రసాద్ ను ... గా చెప్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వాటికి ... సంబంధం ... కొద్దిగా సంబంధం వుండవచ్చును

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నేను అడిగిన దాని ... వుంది.

Sri V. Srikrishna (Mangalagiri) : —It is a clear question. అసలు వేకెన్సీ ఎందుకు వచ్చి ది అని అడిగారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ప్రస్తుతం చాలా లాటరీలు ... గత సారి శాసన సభలో చెప్పడం జరిగింది. దానిని ... చేస్తారా అని అడిగాను. ... లాటరీ గోల్మాల్ ప్రశ్నే వచ్చింది.

Mr. Speaker :—Why not put a separate question and ask for fuller information ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు : — ప్రశ్నలను ... దానికి సంబంధించిన అంశాన్ని మంత్రిగారు ... కోర్టులో ... లేదు ... దా.

Mr. Speaker :—Though it does not really relate to this question, I do not mind allowing it provided the Minister can say if he has information with him.

Sri V. Krishnamurthi Naidu :—Government has power to appoint a Director. So far, Government has not taken this lottery business. But Government is now considering to appoint a Director. Regarding the Welfare Fund affair, some irregularities have been committed and the former Secretary Sri Thakur Hari Prasad was arrested by the police A case against him is pending before the City Magistrate. So it is *sub judice* We cannot discuss on it any further.

Sri V. Srikrishna : --The question is ' whether anyone has been appointed as the Director of Lotteries for Andhra Pradesh ." అసలు వేకెన్సీ ఎందుకు వచ్చిందో చెప్పలేదు.

Mr. Speaker ;—This is altogether different from the lotteries of the Welfare fund. The lotteries conducted by the Welfare Fund are different from those that are conducted in certain other States. You want to find out whether this Government also is going to conduct lotteries.

Sri V. Srikrishna : -The question is whether anyone has been appointed as the Director of Lotteries for Andhra Pradesh.

Mr. Speaker :—The Minister said, 'No.'

Sri A. Sreeramulu :—Just now the Minister said that some irregularities were committed. May I know at least some salient features of those irregularities?

Sri V. Krishnamurthi Naidu : -I do not have the particulars. కోర్టులో ఉందని మనవి చేసాను—సబ్ జుడిస్.

Sri C. V. K. Rao :—We are not discussing the merits or demerits of the subject matter in the court. The Minister already said that some irregularities were committed; so we want to know what are those irregularities ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు : - డైరెక్టరును అప్పాయింట్ చేసారా అనేది అసలు ప్రశ్న. వేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ మధ్యనే 1971 జూలైలో కన్సిడరేషన్‌లోనికి తీసుకున్నారు. That file is going on and that is with the Chief Minister A final decision has not been taken regarding the appointment of a Director and taking up of lotteries by the State Government. Regarding this matter ఏమైనా తెలిసి ఉంటే చెప్పాలని తమరంటే చెప్పాను ఇంతకంటె నావద్ద ఏమి లేదు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ కొన్ని ఇరెగ్యులారిటీస్ అన్నారు. ఏవ ఇరెగ్యులారిటీస్ అంటే సబ్ జుడిస్ అంటున్నారు. ఇరెగ్యులారిటీస్ ఏమిటో చెప్పడానికి సబ్ జుడిస్‌కు సంబంధం ఏమిటి ? What are those irregularities ?

Sri V. Krishnamurthi Naidu :—It is entirely different. This question is regarding the appointment of Director.

Mr. Speaker :-(To the Minister) Regarding the other information, should I take it that it is not with you ?

Sri V. Krishnamurthi Naidu .—Yes, Sir.

Mr. Speaker : - You can say that to the House. If you say it is *sub judice*, you are going to a different aspect of it. You said 'irregularities'; to the extent you can give information to the House about irregularities, it does not come under '*sub judice*' at all. If you say, you do not have information, it is different.

Sri V. Krishnamurthi Naidu :—I do not have information.

Sri A Sreeramulu :—When the Minister referred to irregurities, did he refer to them without knowing what the irregularities are.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—అధ్యక్షుల వారు ఏమైనా ఇన్ఫర్మేషన్ ఉంటే చెప్పాలి అన్నారు. దీనిపై ఇంతకంటె లేదు. It is entirely different.

శ్రీ బి: రత్నసభాపతి :—ఈ ఇరెగ్యులారిటీస్ శాసన సభలో చర్చకు వచ్చిన తరువాత హోం మంత్రిగారు ఒక స్పెషల్ ఆఫీసరును వేసారు. అప్పటి హోం మంత్రి గారన్న మాట. వారు ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి ఇచ్చిన రిపోర్టు మంత్రిగారి వద్ద ఉందా ? లేకపోతే రేపు టేబిలుపై పెట్టిస్తారా ?

Sri V. Krishnamurthi Naidu :—Sri U. B. Raghavendra Rao, I.A.S. has been appointed to enquire into the matter. He is doing it

Sri B. Ratnasabhapathi : He is looking into the affairs. But this question is entirely different. ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి ఇచ్చిన రిపోర్టు టేబిలుపై పెట్టిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—రిపోర్టు ఏమిలేదు. లేదని అన్నానని చెప్పాను. చెప్పడమే తప్పుఐతే—

Sri V. Srikrishna :—His reply is relevant.

Sri C. V. K. Rao :—The Minister is so obliging to the House.

శ్రీ వై. వెంకట్రావు :—ఆ రిపోర్టు ఇవ్వడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రిపోర్టు స్థాయిలో ఉంది. ఇచ్చేట్టు లేదు He is still investigating.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఆ రిపోర్టును ఆధారం చేసుకొని కేసు వెళ్లడం జరిగింది రిపోర్టు తేకుంటే ఎట్లా ? The report is in the department. It must be placed on the Table of the House or if the Minister wants to read out, let him do so or let him be given a chance tomorrow.

Mr. Speaker :—There is no question of your trying to draw information on the other affair of Welfare Fund lotteries and you cannot have information in detail about that. You can put a separate question and I will certainly allow it. When the Minister says that he does not have information about that question, naturally that does not relate to this. I asked the Minister to give information to the extent he is having information and he can give only that much information.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— దీనిలో లాటరీస్ గురించి ఉన్నది కదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ప్రపంచంలో ఉన్న లాటరీస్ అన్నిటి గురించి దీనిలో ఎలా తెస్తాం ?

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఆంధ్ర దేశంలో ఉన్న లాటరీస్ గురించి ఈ ప్రశ్న.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఉన్నది. ఉన్నా వేరే ప్రశ్న వేయండి. Come before our House in some other form.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—దీని మీద అర్థగంట చర్చకు అవకాశం యిస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇస్తారా అని అడగ కూడదు. యివ్వండి అని అడగండి. ఆలోచిస్తాం అని నేను చెబుతాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— అర్థ గంట చర్చకు అవకాశం యివ్వండి

Mr. Speaker :—That we shall see.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ప్రశ్న సందర్భంగా వచ్చినప్పుడు యిన్వెస్టిగేషన్‌లో ఉందని అన్నప్పుడు రిపోర్టు రానిదే చార్జిషీటు ఫైలు చేయరు ఎవెయిలబుల్‌గా ఉంది కాబట్టి దానిని టేబిలు మీద పెడతారా, లేక ఎవెలెబుల్ కాగానే టేబులు మీద పెడతారా అని సూటిగా ప్రశ్న వేస్తున్నాను. దానికి సమాధానం చెప్పాలి.

The report is available. Will the hon. Minister be pleased to place it on the table of the House. That is our straight question.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :— రిపోర్టు వచ్చిందనే విషయం కూడా నాకు తెలియదు. (I want separate notice for that).

Sri V. Srikrishna :—Where is the need for a separate question Sir ?

Mr. Speaker —He says he does not know whether such a report is there or not.

Sri V. Srikrishna :—He says he filed charge-sheet. It must be after investigation. It was investigated by a particular officer who was appointed by the Government. They have already filed the charge-sheet on the basis of the investigation report. Our question is whether the hon. Minister be pleased to state that he is prepared to place the report on the table of the House, when the report is available, atleast. That is our question.

Sri V. Krishnamurthy Naidu: How can I give such a promise ? I do not know whether such a report is there or not, and whether such a report has been submitted to the Government or not. I do not know that so far.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఫైనాన్షియల్ కమిట్‌మెంట్ ఉంటేనా ఎందుకు ఆయనకు అంత బాధ ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—బాధ కాదు. He says he is not aware of any such report.

Sri V. Srikrishna:—He has said that the investigation is there. An officer is appointed for investigating into the matter. Even after the report is submitted to the Government by the said Officer is the hon. Minister prepared to place it on the Table of the House. After the investigation is over and after the report is submitted to the Government – after that, is he prepared to place it on the table of the House ? That is our question.

శ్రీ సి.హెచ్. పరసురామ నాయుడు :—ఇన్వెస్టిగేషను జరిగింది కాబట్టి రిపోర్టు వచ్చి ఉండకపోతే తెప్పించవచ్చు. చార్జిషీటు ఎప్పుడైతే పెట్టేశారో అప్పుడు అది కాన్ఫిడెన్షియల్ డాక్యుమెంటు కానేరదు. దానిని తెప్పించి హౌసులో పెట్టడానికి అభ్యంతరం ఉండకూడదు.

Sri A. Sreeramulu :—May I know, how, without any basis and without any report a charge-sheet was filed ?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— వెల్‌ఫేర్ ఫండులో ఠాకూరు హరిప్రసాదు అరెస్టు అయినప్పుడు ఆయినతోపాటు ఎంతమంది అరెస్టు అయినారు. ఆ ఫండుకి ప్రెసిడెంటు వైస్‌ప్రెసిడెంటు ఉంటారు కదా వారెవరు ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు అందులోకి పోబోకండి దాని విషయంలో యిన్ఫర్మేషన్ లేదని అన్నారు Please give a separate question in some other form. I will allow you to elicit information. But now at the

moment the Minister has said that he does not have the information with him

Smt. J. Eswari Bai :—He can give the information tomorrow.

Mr. Speaker ;—Tomorrow is a different thing. You are asking for information today itself.

Smt. J. Eswari Bai :— On this question only, he can furnish information tomorrow. why should there be a separate question. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వెల్ఫేర్ ఫండులో చాలా అన్యాయాలు చేసి ఠాకూర్ హరిప్రసాద్ అరెస్టు అయినాడు. ఆయన ఒక్కరే కాదు దానిలో ఉన్నది. పెద్ద పెద్ద చేతులు దానిలో ఉన్నాయని వింటున్నాను. ఆయన పోయిన తరువాత మరొక ఫండు స్టార్టు చేసినారా ? ముగిసిపోయిందా, మరొకటి.........

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఒకటి చాలు

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— కాదండి. అది చాలా పెద్ద స్కాండల్. లాస్ట్ టైం కూడా చాలా తీవ్రంగా వచ్చింది. చెబుతాం అన్నారు చెప్పలేదు. లక్షల కోట్ల రూపాయలు పేద ప్రజలవి, కొంతమంది పూర్తి ఓటం పెట్టారు. మీద ఎందరిని ముంచేసిన ఆ డబ్బు ఎక్కడికి పోయింది ఎంతమంది అరెస్టు అయినారు. ఆ వివరాలు చెప్పండి. స్పెషల్ ఆఫీసరును వేస్తాం అన్నారు. డైరెక్టరును వేస్తే ఆయన ఏమి చేస్తున్నాడు. ఎప్పుడు మొదలు పెడుతున్నారు. ఆ డిటెయిల్స్ కావాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—కూర్చోండి. చాలా పేథటిక్ గా చెబుతున్నారు. You can put supplementaries with a little cheer and a smiling face. I am telling not only to Smt. Eswari Bai, but I am telling to other members also. When you put supplementaries, confine to my point By making one, two or three points, you begin to get into speech-making position. It becomes difficult for the Minister on the other side to cover all the three points at a time. I will give you ample opportunity to put supplementaries. That way, we can cover more points and I will be able to give opportunity to more members, within the limited time we have at our disposal.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— దీని పైన రిపోర్టు యివ్వవచ్చు. సెపరేటు రూలు క్రింద ఎందుకు రావడం. దీని పైన మొత్తం అన్నీ రావాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దీనిపైన రావమ్మా. Please hear me. So far as lotteries are concerned, it does not relate to this matter (main question). As I said you can come up in some form or other. Under some rule you can raise that point either tomorrow or day after-tomorrow. I will ask the Minister to get all the information available and place it before the House.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— షార్టు నోటీసు క్వశ్చను వచ్చినప్పుడు కూడా బెల్లం కొట్టిన రాయిలా కూర్చుంటారా సమాధానాలు చెప్పకుండా ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—ప్రశ్న ఒకటి వేసి సప్లిమెంటరీలు వేరేవి వేస్తే సమాధానాలు ఎట్లా చెప్పాలి ? It is entirely different.

Sri Vanka Satyanarayana : You said some irregularities were committed. Will you please state on the floor of the House what

those irregularities were ? ఏవో తెలియకుండా అసెంబ్లీ ముందు ఎందుకు పెట్టారు ?

Sri V. Krishnamurthi Naidu :—If there is any information, give it to the House అని గౌరవ సభ్యులు అంటు యున్నారు

Mr Speaker :—I admit that. Even otherwise, I will look into it and see that the question comes up before you and you can ask all the information.

Sri C. V. K. Rao :—When the Minister is not expected to give vague replies, and the Minister is giving evasive and vague replies, is it not the duty of us to request you that it should be clarified. He has said 'some irregularities' were committed. Should he not know, what those irregularities are? Can he place all that information before you Sir. Now when once he committed himself by saying that there were irregularities, he wants to avoid answers when we would like to know what those irregularities were. That is the cruse of the matter.

Mr. Speaker :—That is true. The whole thing started when a supplementary relating to Welfare Fund affairs was put. How does that relate to main question ?

Sri C. V. K. Rao :—He has replied, and once he replied, we would like to elicit further information

Mr. Speaker :—When the Members pressed for some answer, he mentioned that. I do not think that the Minister is evading to give any answer or that he is hiding any information from the House. To the extent he had information, he has already furnished it to the House. For fuller details, as I said, there is another question which will come up before the House when you can put supplementaries and get all the information that you may need

Sri C. V. K. Rao :—May I request that the question be brought again tomorrow. We have got only one day more May I therefore request that the question may be brought before the House tomorrow ?

Mr. Speaker :—Yes.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం (కుర్పం) :— ఇన్ఫ్‌ట్ గేషన్ అవుతోందన్నారు. The Minister was pleased to inform the House the information that is readily available with him. I request the Minister to kindly tell us on what grounds he has been arrested and released.

Mr. Speaker .—That is coming up.

Mr. C. V K. Rao :—It (the question) is not coming up tomorrow. It is coming before the House day after tomorrow.

Sri V. Srikrishna :—In the original programme, no meeting of the House was contemplated on 8th. I do not know whether the House sits on 8th also.

Mr. Speaker :—I will inform the House after the questions are over. But anyway, if for any reason, we are not sitting on 8th, I shall see, that question, is posted for tomorrow,

Sri Ch. Parasurama Naidu :—Our request is that the enquiry report may be made available before that.

Sri V. Krishnamurthy Naidu :—Suppose the enquiry is not over; how can I get it ?

Sri C. V. K. Rao :—He is supposing certain things. Can the Minister answer on the basis of suppositions ?

Sri Ch. Parasurama Naidu:—When Charge Sheet was filed, it must be based on an enquiry report. Our request is that the enquiry report may be supplied to us.

Mr. Speaker :—Why can't you wait for another twenty-four hours ?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, మేము ఒక ప్రశ్నను యిచ్చినపుడు దానికి సంబంధించిన పూర్తి ఇన్ఫర్మేషనుతో మంత్రిగారు సభకు రావాలి. సభ్యులు అడుగుతూవుంటే ఏదో వేగ్ గా చెప్పి కూర్చొంటారేమిటి ?

Mr. Speaker :—I can suggest to the Minister or advise the Minister or order the Minister when you convince the Chair that the supplementaries are confined to the main question. But sometimes, members go about to other aspects which are not fully related to the main question and then also if you ask for information, sometimes they may express their own difficulty. which everybody should appreciate.

Smt. J. Eswari Bai : —I have not gone out of the question.

Mr. Speaker :—I should say, you are a little out of the ring. Therefore, the difficulty arose.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి (గురజాల) :—పాయింటు ఆఫ్ సబ్మిషన్. రేపు ఈ ప్రశ్నపైన అవకాశము ఇస్తాము అన్నారు. ఎ నుండి ఐ వరకు ప్రశ్నలు కాకుండా మా దగ్గర 4 పేజీల టైప్డ్ పేజీల ఇన్ఫర్మేషను వుంది. ఫుల్ ఇన్ఫర్మేషనుతో రావాలని చెప్పాలి.

ESTABLISHMENT OF CO-OPERATIVE SUGAR FACTORIES IN THE STATE

12—

* 3-M Q.—Sri A. Balarami Reddy (Kalahasti):—Will the hon. Minister for Handloom and Co-ooperative Factories be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to establish Co-operative Suger Factories in the State ;

(b) if so, the places where they are proposed to be established

(c) how many of then were registered as Co-operative Societies; and

(d) whether proposals have been sent to Government of India in respect of the Societies for grant of licences ?

The Minister for Handloom and Co-operative Factories (Sri G. Rajaram) :—(a) Yes Sir.

(b) There are twelve proposals under the Fourth Plan:

1. Bhimadole (West Godavari District),
2. Gurazala (Guntur District),
3. Cuddapah,
4. Miryalguda (Nalgonda District),
5. Mandasa (Srikakulam District),
6. Renigunta (Chittoor District),
7. Kurnool,
8. Pochampadu Project Area (in Karimnagar District),
9. Alampur (Mahboobnagar District)
10. Vattigudupadu
11. Hanuman Junction } (Krishna District).
12. Ibrahimpatnam

(c) Letters of Intent in respect of item (1) to (5) in (b) above have been received. Societies for item (1) to (5) have been registered. Item (6) to (12) will be registered after receipt of Letters of Intent by the Government of India.

(d) Proposals in respect of all these items referred to at (b) above have been recommended to Government of India. Letters of Intent in respect of of item (1) to (5) have been received and Letters of Intent in respect of item (6) to (12) are awaited.

Mr. Speaker :—Kindly bear this in mind. The main questioner will always get the chance of putting the first supplementary. Now, Mr. Balarami Reddy will put the supplementary.

శ్రీ ఎ. బలరామి రెడ్డి —1 నుంచి 5కు లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంటు వచ్చిన దన్నారు. మిగతా ఫ్యాక్టరీల అప్లికేషన్సు ఎప్పుడు ఇండియా గవర్నమెంటుకు పంపించారు ? ఆ లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంటు వచ్చే దానికి ఎంత కాలము పడుతుంది ?

Sri G. Rajaram :—As soon as the applications were received they were processed and sent to the Government and on account of the persistent efforts made by the State Government at various levels of the Government of India this Government has been successful in securing letters of intent for 5 factories at the following places :

(1) Bhimadole .....

Sri A. Balarami Reddy :—I am very grateful to the Government for having secured letters of intent for 5 factories. My question is whether this Government have forwarded the applications of other factories in time to the Government of India, and if they have not sent applications to the Government of India in time and as a result the apalications were not considered by the Government of India, what is the explanation ?

Sri G. Rajaram :—It is true that the Government of Andhra Pradesh did not send the applications in time. The moment they were received, they were scrutinised and forwarded to the Government of India. On the part of the Government of Andhra Pradesh there was absolutely no delay, and persistent efforts were made to secure the letters of intent at the earliest.

Sri A. Balarami Reddy :—The hon. Minister said that as soon as the applications were receive they were sent. I do not know when they were received. It is the duty of the Government to process the applications and send them to the Government of India so that we may secure the licences. For the information of the Minister, for want of applications from our Government, we could not get the factories. Only Bhimadole got the factory and from other places there were no applications with the result that the Maharashtra Government took away 13 factories.

శ్రీ జి. రాజారాం :—ఇంతకుముందు మనవిచేసినట్లు 12 చోట్ల నుంచి అప్లికేషన్సు వచ్చినవి. వాటిని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించడము జరిగింది. ఆరింటికి లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చినవి. అప్లికేషన్సును పంపని సమస్యే లేదు.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—6 అప్లికేషన్సు పంపించాము అన్నారు. I want to know why these applications were not sent to the Govt. of India.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, భీమడోలు ఫ్యాక్టరీకి కావలసిన మెషినరీకి ఏ కంపెనీకి ఆర్డరు ప్లేస్ చేశారు? ఎలక్ట్రికల్ ఎక్విప్‌మెంటు కొరకు ఏ కంపెనీకి ఆర్డరు ప్లేస్ చేశారు? ఆ కంపెనీ పేరు చెబుతారా?

Sri G. Rajaram :—In respect of Bhimadole Factory alone civil works are in progress. Orders for supply of machinery have already been placed and the first consignment of machinery has started arriving. A share capital of Rs. 27·5 lakhs has been collected from the ryots and Government have released Rs 32.5 lakhs. This is the present position.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఆ కంపెనీ పేరు చెబుతారా ?

Sri G. Rajaram :—I have no information. ఆ కంపెనీ పేరు లేదు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—కొన్ని కోట్ల రూపాయల విలువగల మెషినరీకి ఆర్డరు ప్లేస్ చేసిన కంపెనీ పేరు లేదని తెలవిస్తున్నారు. ఈ ఆర్డరు ప్లేస్ చేయడము మీద పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా రైతులు, యం. ఎల్. ఎ. లు, యం. యల్. సి. లు నుంచి కంప్లెయింట్సు వచ్చినవా?

శ్రీ జి. రాజారాం :—కంప్లెయింట్సు ఏమీ లేవు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— మంత్రిగారు 5 ఫ్యాక్టరీల స్థాపన విషయంలో భీమడోలు, గుడివాడ, నల్గొండ జిల్లా, కరీంనగర్, మహబూబ్‌నగర్ అని చెప్పినట్లుగా నేను విన్నాను. మంత్రిగారికి ఇంకా పూర్వజన్మ సువాసన పోనట్లు కన్పిస్తున్నది. తెలంగాణాకు పక్షపాతిగా వున్నారు ఆంధ్ర తెలంగాణాను సమాన దృష్టిలో చూస్తున్నారా? దీనిలో మెజారిటీ తెలంగాణాకు ఎక్కువగా ఇచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. మంత్రిగారు దీనిగురించి ఏమి చెబుతారు ?

Sri G. Rajaram :– The hon. member is not correct, Sir. Out of 5 letters of intent, four have been received for Bhimadolu, Gurajala, Cuddapah and Mandasa all of which are in Andhra area and only one for Miryalaguda which is in Telangana.

Sri C. V. K Rao :—Then, is he not doing injustice to Telangana because he fought of his life for Telangana ?

(No answer)

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చిన ప్రదేశాలలో సొసైటీలను రిజిష్టరు చేశారా ? మిగిలిన సొసైటీలను కూడా రిజిష్టరు చేశారా ? చేయక పోతే ఆలస్యం అవటానికి రాజకీయ కారణాలు ఏమైనా వున్నాయా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :— రాజకీయ కారణాలు లేవు. లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చేవరకూ సొసైటీలు రిజిష్టరు కావు. వచ్చిన తరువాతనే రిజిష్టరు అవుతాయి.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి :—గురజాల ఫ్యాక్టరీకి లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చింది. రిజిష్టరు కూడా అయింది. ఫ్యాక్టరీ ఎక్కడ కట్టడానికి నిర్ణయించారు ? పని ఎప్పుడు ప్రారంభం అవుతుంది ?

Sri G. Rajaram :—Collection of share capital, selection of site and clearance of the specification of machinery in respect of other factories which includes Gurajala for which letters of intent have been received, are in progress.

శ్రీ శీతారామయ్య (అమలాపురం) :— కడప జిల్లాలో నిర్మించే షుగర్ ఫ్యాక్టరీకి స్థల నిర్ణయం అయినదా ? షేర్ కాపిటల్ వసూలు అయినదా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :— చెన్నూరు దగ్గర సైట్ చూశారు. లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ రాలేదు. అది వచ్చిన తరువాతనే క్లియరెన్స్, కేపిటల్ చూడడం ఇన్ని జరుగుతాయి.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి :—గురజాల ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించి లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చిందన్నారు. కోపరేటివ్ సొసైటి రిజిష్టరు అయింది. షేర్ ధనంకూడా కొంత వసూలు చేశారు. గురజాల, సడిపూడా, రెండుచింతలా అనే ప్లేస్ నిర్ణయం కాలేదు. స్థలం ఎక్వైర్ చేశారా ? పని ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు ?

శ్రీ జి. రాజారాం :— గురజాలలో సైట్ విషయం ఇంకా తేలలేదు. They are finding out a site for it.

శ్రీ డి. సోమశేఖర్ (హిందూపూర్) :—రాయలసీమలో హిందూపూర్ లో ఎక్కువ చెరకు పండుతుంది. షేర్ క్యాపిటల్ కూడా వసూలు చేశాము. ఎన్నో అప్లికేషన్స్ ఇచ్చాము. కట్టిన షేర్ క్యాపిటల్ త్రిప్పి ఇచ్చారు. అక్కడ 6 వేల ఎకరాలకు పైన వుంది. తిరిగి అప్లికేషన్స్ ఇచ్చాము. వాటిపై చర్య తీసుకొంటారా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—నా నోటీసుకు తీసుకువస్తే చర్య తీసుకొంటాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ప్రభుత్వ ప్రొసీజర్ ఏమిటో అర్థంకావడం లేదు. అన్ని ఫార్మాలిటీస్ పూర్తి అయిన తరువాత లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ ఇస్తారా లేక లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ ఇచ్చిన తరువాత ఫార్మాలిటీస్ పూర్తిచేస్తారా ? లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ ఇచ్చిన తరువాత ది ఫ్యాక్టరి విల్ గో ఇన్‌టు ది ప్రొడక్షన్.

శ్రీ జి. రాజారాం :—అప్లికేషన్ వచ్చిన తరువాత స్క్రీనింగ్ చేసి స్క్రూటినీ చేసి గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు పరిశీలించిన తరువాత లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ పంపుతారు. అప్పుడు సొసైటీ ఫారము లయిన తరువాత షేరు కాపిటల్ రెయిజు చేసిన తరువాత లైసెన్సు వస్తుంది. లైసెన్సు వచ్చిన తర్వాత ప్రొడక్షను ప్రారంభమవుతుంది. లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ రాగానే ప్రొడక్షన్ కాదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చిన తరువాత స్క్రీనింగ్ జరగాలని అంటున్నారు. స్క్రీనింగ్ జరిగిన తరువాత the factory will go into production. ప్లేస్ అప్పుడు చూస్తామనడంలో అర్థం ఏమిటి? What is the present procedure that is being adopted by the Government.

శ్రీ జి. రాజారాం :—గౌరవసభ్యులు పొరబాటు పడుతున్నారు. అప్లికేషన్ రాగానే అక్కడ ఫీజిబిలిటి వున్నదా లేదా, ఏన్ ఏరియా వున్నదా లేదా ఇతర సౌకర్యాలు వున్నాయా లేవా అనేవి చూసిన తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వానికి అప్లికేషన్ పంపుతుంది. అక్కడ స్క్రీనింగ్ కమిటి వుంటుంది. వారు ఇవన్నీ చూసి లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ పంపి వారికి తెలియ చేస్తారు. అప్పుడు సైట్, షేర్ క్యాపిటల్ సొసైటి రిజిస్ట్రేషన్ పనులు జరగాలి. ప్రభుత్వం తరఫున, ఐ.ఎఫ్.సి. నుండి డబ్బు ఇచ్చిన తరువాత లైసెన్స్ తరువాత ప్రొడక్షన్‌లోకి వస్తుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఈ అయిదు ఫ్యాక్టరీలకు లెటర్స్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చింది. వీటికి ఛీఫ్ ప్రమోటర్స్ ఎవరు? డైరెక్టర్సును ఎప్పాయింట్ చేశారా? షేర్ క్యాపిటల్ వసూలు చేశారా?

శ్రీ జి. రాజారాం :—డైరెక్టర్సును మేము ఎప్పాయింట్ చేయడంలేదు. ఛీఫ్ ప్రమోటర్స్ విషయం ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు. కావాలంటే తెప్పించి ఇస్తాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇది మెయిన్ సప్లిమెంటరీ. దీనికి సమాధానం లేదంటే ఎలా? ఛీఫ్ ప్రమోటర్స్ ఎవరో తెలియకపోతే ఎలా? మాకువున్న అనుమానం ఏమిటంటే మద్రాసులోని వెలగపూడి రామకృష్ణయ్య ఇదివరకు ఇండస్ట్రీస్ వున్న ఆయనకు ఇచ్చారని మాకు అనుమానం, అందుకే ఈ ప్రశ్న వేశాము.

శ్రీ జి. రాజారాం :—ప్రత్యేక ప్రశ్నవేస్తే ప్రమోటర్స్ ఎవరో వివరాలు తెప్పిస్తాను.

Mr. Speaker :- I don't think a separate question is necessary. If you want I will postpone this question for tommorow. Please get all the information regarding the promotors, as well as the companies from where the machinery is being purchased. Also information about the site. I will take up this question tommorow.

MATTERS UNDER RULE 341 OF THE ASSEMBLY RULES

re : RELIGIOUS INSTRUCTION AND PROPAGANDA IN OSMANIA UNIVERSITY

Mr. Speaker :—Next I will take up the matter under Rule 341 raised by Sri B. Ratnasabhapathi the other day. The hon. Chief Minister may make the statement.

Sri P. V. Narasimha Rao :-Sir, the Institute of Human Studies is an independent socio cultural organisation meant to train post-graduates on voluntary basis for a period of 5 months. This institute is now housed in a small building given for the purpose by the Osmania University. The relics of Sri Aurobindo which were on their way to Boddepalli, Huzurnagar Taluk, Nalgonda district were kept in this premises which was given by the Osmania University to the Institute of Human Studies for its functioning. Now the relics have been moved to the other place where they were bound on 4-4-72 and it is also true that the Institute has requested for a 5 acre plot for a building from the Osmania University authorities and the authorities are considering the request. So that is the position. Sir, the University. as I head earlier said, does not come into the picture at all. It is the Institute of Human Studies that is responsible for getting the relics and keeping them here and sending them to their destination.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఈ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హ్యూమన్ స్టడీస్ వున్నదికదా, అటువంటి ఇన్‌స్టిట్యూషన్‌ను యూనివర్శిటి అథారిటీస్ పర్మిషన్ ఇచ్చారా ?

If so why not you adopt it as one of the subjects in the curriculam. ఆ హ్యూమన్ స్టడీస్ సబ్జెక్టును యూనివర్శిటి కరికులంలో ఎందుకు పెట్టలేదు ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—యూనివర్శిటి వారిని అడిగి చెప్పమంటే చెబుతాను.

It is not an academic matter. This is an institution, a socio-cultural institution meant for research and higher studies and training of post-graduates.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Is it part of the curriculam of the University?

Sri P. V. Narasimha Rao :—It is not a part; it is an extension of research studies because it trains post-graduates in certain faculty or in a certain discipline of learning.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Is it part of the University.

Sri P. V. Narasimha Rao :—It is not part of the University.

Sri B. Ratnasabhapathi :—How was it located then ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—The University has given land and the temporary use of its buildings to many institutions which are not part of the University. For instance, Andhra Mahila Sabha is one.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అక్కడ యిచ్చారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇచ్చారు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఆంధ్ర మహిళా సభ. అది వేరు విషయము.

Sri P. V. Narasimha Rao :—There is an institution for Higher Arabic Studies and also Islamic Studies· దాయిరతుల్ మారిఫ్ అని ఒక అరబిక్ యినిస్టిట్యూషన్ వుంది. The University has given land perhaps the use of its buildings for that· It is going on for the last 30 years·

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అటువంటప్పుడు యీ అరవింద రెలిక్స్ యీ రూములోకి ఎట్లా వచ్చాయి?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పబ్లిక్ స్టడీస్ వారు తీసుక వస్తే వచ్చినవి.

Sri B· Ratnasabhapathi :—This Institute has something to do with religion.

Sri P. V. Narasimha Rao :—They do not have something to do with religion; they have something to do with philosophy and they have been carrying on research on Aurobindo's philosophy and perhaps some other branches of philosophy also.

Sri B. Ratnasabhapathi :—The point here is the relics of one religious man have been brought here; it has something to do with religion; that is the point· How is the University giving its buildings and allowing this?

Sri P. V. Narasimha Rao :—The use of the premises was given to the Institute by the University. If the Institute wants to have the relics there for 2 or 3 days or have a bhajan or a meeting, whatever it is, the University is not concerned with it.

re: Birth Day Celebrations of Dr. Ambedker.

Mr. Speaker:—Now, Smt. Eswari Bai will bring up the matter relating to Dr. Ambedkar's Birth Day Celebrations.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, రూలు 341 క్రింద నేను రెండు నోటీసులు యిచ్చాను. ఒకటి అంబేద్కర్ విషయము, రెండవది. జూనియర్ కాలేజీస్ విషయము. మొదటి నోటీసు. I will read out.

"I would like the Chief Minister to make a statement as to whether the Government of Andhra Pradesh can grant a public holiday on 14-4-1972 every year to celebrate the Birth Day of Baba Saheb Dr. B, R. Ambedkar as observed by the Maharashtra Government or at least declare it as optional holiday to allow a large number of people to participate in the Birth Day Celebrations of this great patriot son of India".

అధ్యక్షా, డాక్టరు అంబేద్కర్ గారి విషయము నేను చెప్పవలసిన అవసరము లేదు. వారు అందరికి తెలుసు. He is the father of the Constitution and he is a champion of the down-trodden people. ఆయన బర్త్ డే సందర్భములో మహారాష్ట్రలో 14 ఏప్రిల్ సెలవుగా ప్రకటించారు. మరి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో

కూడా ఆయన బర్త్‌డే సెలబ్రేషన్స్ ఒక నెల జరుపుతారు, అందుకని 14 నాడు పబ్లిక్ హాలిడే డిక్లేర్ చేస్తే బాగుంటుంది, హాలిడే కాకపోయినా ఆప్షనల్ హాలిడే పెట్టినా పర్వాలేదు. పోతే అంబేద్కర్ గారి స్టాచ్యూ పెట్టాము. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు ప్రెసిడెంటుగారిచేత అన్‌వీల్ చేయించాము. ఆనాడు ఆ స్టాచ్యూ దగ్గర సాయంత్రం ఒక పబ్లిక్ మీటింగు వుండాలి. ఆయన చేసినటువంటి త్యాగము, వారు కాన్‌స్ట్రాడన్ గురించి చేసిన సేవ మరువరానిది. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు యిక్కడ వున్నారు. వారు దీని పైన వారి వుద్దేశము చెప్పి 14 నాడు నేను చెప్పినట్లుగా చేస్తే బాగుంటుంది.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Following the pattern of general holidays declared for Government offices during the previous years for important religious festivals covering the major religious communities in the State and three days of National significance, i.e., Republic Day, Independence Day and Mahathma Gandhi's Brith Day, 22 days including 3 holidays falling on Sundays have been declared as holidays for the year 1972 in addition to the holidays on Sundays and second Saturdays. The Birth Day of Dr. Ambedkar may not fall within the meaning of National significance or religious festivals and that day, i.e., the 14th April may not therefore be declared as a general holiday for Government offices. Basing on the ceiling of 20 public holidays fixed by the Government of India to be observed by the commercial banks in the State the State Government declared 20 days under the provisions of the Negotiable Instruments Act for the year 1972. There are three optional holidays included in the list of holidays, following the the practice obtaining in previous years. for different festival days. The Birth Day of Dr. Ambedkar does not fit into this list also. The intention of the hon. Member in asking for the declaration of a holiday is to enable a large number of people to participate in the Birth Day Celebrations of this great patriotic son of India. But since only a small section of Government employees might choose to participate in the celebrations, Government may consider giving permission to such of those Government employees who wish to attend the celebrations on 14-4-72 to leave office early if any such request comes from them. No such request has so far been received by the Government. ఇతర స్టేట్స్ గురించి మనకు అనవసరము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆనాడు హాలిడే ఆప్షనల్ హాలిడే యివ్వడానికి వీలులేదంటున్నారు. కనీసము రెండు గంటలు అయినా పర్మిషన్ యివ్వాలి.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అది చెప్పాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆనాడు డాక్టరు అంబేద్కర్ గారి స్టాంపు ప్రతి పోస్టాఫీసులో అమ్మేట్లు చూడాలి. అది అరేంజ్ చేయాలి.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—పోస్టాఫీసెస్‌కు సంబంధించి మాకు సంబంధములేదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మీకు సంబంధము లేకపోయినా మీరు రికమెండ్ చేయాలిగదా.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఏమి రికమెండ్ చేయమంటారు ? అంబేద్కర్‌గారి స్టాంప్సు ఎప్పుడో దేశములో రిలీజ్ అయివుంటాయి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అమ్మేట్లు చూడాలి.

Sri P. V Narasimha Rao:—I do not know whether that is done. On such occasions they are only released; once they are released they are sold in all post offices

Smt J. Eswari Bai:—That is not in Andhra Pradesh.

re : Improper sale and distribution of fertilizers.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, మొన్న 5 యిన్‌స్టాన్సస్ చెప్పాను. మళ్లీ ఒకసారి రిమైండ్ చేస్తాను. 24–2–72 నాడు ఏడు వేల ఎరువులు నర్సరావుపేట డిపోలో, 2–3–72, 7–3–72, 13–3–72, యీ మూడుసార్లు గుంటూరు విషయములో ఐ. ఎం. ఏస్. క్రింద యిచ్చినటువంటి లోన్స్, స్లిప్స్, స్పెసిమిన్ సిగ్నేచర్ గోడౌన్ కీపర్‌కు పంపకపోవడమువల్ల మరి డూప్లికేట్స్ డిస్ట్రిక్ట్ మార్కెటింగ్ సొసైటీకి పంపకపోవడమువల్ల మొత్తము 34 వేల రూపాయల ఎరువులు గల్లంతు అయినవి, పట్టుబడ్డారు.

అదే మంగళగిరిలో పెస్టిసైడ్ 18 వేగనులు వస్తే 110 టన్నులు తగ్గింది. వారు డబ్బు కాజేశారు. మంత్రిగారు యీ సమాచారం అంతా చెప్పాలి. యీ సందర్భంలో ఎంతమంది పట్టుబడ్డారు ?

వ్యవసాయశాఖమంత్రి (శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం) :— శ్రీకృష్ణగారు నాలుగింటిపయినోటీసు ఇచ్చారు. రెండింటి విషయంమాకు సంబంధంలేదు అది కో ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించినది. మంగళగిరి పెస్టసైడ్స్ అమ్మకమునకు సంబంధించి, విజయవాడకు సంబంధించిన సమాచారం నేను చెప్పుతాను. మంగళగిరిలో కాటన్ డెవలప్‌మెంట్ అసిస్టెంటు అగ్రికల్చర్ క్రిందకు వస్తారు. యీ స్కీముక్రింద పెస్టిసైడ్స్ సహం తక్కువగాకుండా 60 మించకుండా సబ్‌సిడి ఇస్తారు. మంగళగిరిలో మార్కెటింగ్ సంఘానికి సంబంధించి ఒక బ్రాంచి ఉంది. ఆ బ్రాంచికి పెస్టసైడ్స్‌కు సంబంధించి కాటన్ డెవలప్‌మెంట్ అసిస్టెంటు పర్మిట్ ఇవ్వాలని ఉంది. 50 శాతము 60 శాతము మించకుండా ఉన్నవారికి కాటన్ డెవలప్‌మెంట్ అసిస్టెంటు పర్మిటు ఇచ్చారు. 50 శాతము మేము ఇస్తాము, 50 శాతము రయితులు నుంచి వసూలుచేస్తారు. మంగళగిరిలో గోడవునులో 26–8–71 న రూ. 4,021–70 పైలు విలువగల క్రిమిసంహారక మందు ఇవ్వడానికి పర్మిట్ ఇచ్చారు. 26 న డబ్బు తీసుకుని మందులు ఇచ్చారు. రాత్రిపొద్దుపోయినందువలన రశీదులుఇవ్వలేదు. మరురోజు

రశీదులు ఇస్తామన్నారు. రయితులు ఆ మందులు తీసుకుని వెడుతుంటె పోలీసులు పట్టుకున్నారు. రయితులు మాకు రశీదులు ఇవ్వలేదన్నారు. ఆయన 27 న హాజరు కాలేదు. 27, 28 వ తేదీలకు కూడా కనిపించలేదు. 29 వ తేదీన జిల్లా మార్కెటింగు బిజినెస్ మానేజరు డైరక్టరు కలిసి వారింటికి వెళ్లి వారి బావమరిది సమక్షంలో తలుపులు తాళాలతో తెరిచారు. అప్పుడు అందులో 4,021-70 రూ.లు మందులులేవు, 1,497.03 రూ లు రొక్కంకూడా కనిపించలేదు. యీ పరిస్థితులలో 4,021 70 రూ లు మందులు ఇచ్చారు. సగం డబ్బు రయితులు ఇచ్చినట్లుగాకూడా లేదు. అది 29 వ తేదీన ఇది జరిగిన తరువాత వారి తండ్రి 30 వ తేదీన డబ్బు కట్టారు. 3,507.38 రూ లు కట్టారు. డబ్బుకు రశీదులిచ్చారు. రయితులు రశీదులను పోలీసు స్టేషనులో చూపించి మందులుతీసుకన్నారు. యీ విషయములో కాటన్ డెవలప్ మెంట్ అసిస్టెంటుకు ఏమీ సంబంధంలేదు. వారు పర్మిట్ మాత్రం ఇచ్చారు, కాని యీ విషయంలో వారికి ఏమి సంబందంలేదు.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :— ఎవరికి సంబంధం వుంది ?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— కేసు ఉన్నది. మార్కెటింగు సంఘం వారు చూస్తున్నారు. కాటన్ డెవలప్ మెంట్ అసిస్టెంటుకు ఏమీ సంబంధంలేదు. వారు పర్మిట్ ఇచ్చారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఉద్యోగం పోయినందువలన గొడవును కీపరుకు పిచ్చెక్కింది. ఆసుపత్రిలో ఉన్నారు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— కాటన్ డెవలప్ మెంటు అసిస్టెంటు పర్మిట్ ఇచ్చారు. వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ శాఖకు సంబంధించి గోడవును కీపరుకు ఇచ్చాడు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : — మూడు రోజులుగా మీ ఆఫీసరు ఎందుకు పారిపోయారు ?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— ఆయన గోడవున్ కీపర్ . జిల్లామార్కెటింగ్ మానేజరు డైరెక్టరు వచ్చి ఆయన బావమరిది సమక్షంలో తలుపులు తెరిస్తే డబ్బు కనిపించలేదు. 1,400 రూ.లు తక్కువ ఉన్నది. మందులులేవు. యీ విషయం మాకు సంబంధంలేదు. దానికి సంబంధించిన మార్కెటింగ్ డిపార్టుమెంటువారు చర్య తీసుకుంటున్నారు. ఇక విజయవాడ సంగతి ఒక కట్టుకథగా ఉంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— వారిని విషయం సరిగా చెప్పమనండి. కట్టుకథ అనవద్దు.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :- మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పేముందు మావి కట్టు కదం అవరాదు. తమరు కంట్రోలులో పెట్టాలి. మంత్రులు నిరంకుశులవుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అవి బాగా లేవు

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :- 24–12–71 న విశాఖపట్టణం నుంచి 9,11,587 మెట్రిక్ టన్నుల అమ్మోనియం సల్ఫేట్ 1,760 బస్తాలు విజయవాడ వచ్చాయి. అందులో 16 బస్తాలు తరుగు ఉంది రయిల్వే రిసీట్ లేనందువలన టికెట్ డెలివరి ఇవ్వాలని విజయవాడ స్టేషన్ మాస్టరు చెప్పారు. 24–12–71 ఇండెమ్నిటి బాండుపయిన డెలివరీ తీసుకున్నారు. రైల్వే ప్లాటుఫారం నుంచి 5 గంటలలోగా డెలివరి చేసుకోవాలికనుక అయిదుగంటలకు బస్తాలు దింపారు. 18,600 బస్తాలు ప్లాట్ ఫారం పయిన ఉన్నాయి. ఆరోజు ఏడు లారీలు అయిదు మచిలీపట్టణం ఒకటి నూజివీడు, ఒకటి గుడివాడకు పంపించారు. 7 లారీలు పంపించిన తరువాత 25 వ తారీఖునాడు వీళ్లు వెయిట్ అసిస్టెంట్సు దగ్గరనుంచి వచ్చినటువంటి బస్తాలలో 5,6 కె.జి.లు తరుగుగా ఉన్నాయని వచ్చింది. 25 వ తారీఖునాడే వ్యవసాయ శాఖాధికారి స్వయంగా వెళ్లి రెండు లారీలు తీసుకొని వెయిమెంటు చేయించారు. వెయిమెంటు రిసీట్సుకూడా ఉన్నాయి. దానిలో తరుగు మాత్రం కనిపించలేదు.

Mr. Speaker :—It revealed an average shortage of 4.6 K.Gs. n . bag of 50 5 K.Gs.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—25 వ తారీఖునాడు వేయించింది 6.650 కిలోలు మాత్రమే ఉంది. 1½ తరుగు వచ్చింది. ఒక్కొక్క లారీ వెయిమెంటు వేయించి లెక్కప్రకారంగా చేయించుకున్నారు. ఈ చేయించుకున్న లారీలలో కూడా తరుగువచ్చింది. అట్లాగే 25, 26 తారీఖులలో 16 లారీలలో తరుగు వచ్చాయి. 25, 26 తారీఖులనాడు 17 వేగన్లలో ఉన్నటువంటి సరుకు 127 లారీలలో మచిలీపట్నం, గుడివాడ, కైకలూరు, నూజివీడు, విజయవాడ ఈ 5 చోట్లకు పంపించారు. అని 14 లారీలు శాంపుల్స్ కు తూకం వేశారు. ఆ తూకం వేసి అక్కడనుంచి వెంటనే ఫుడ్ కార్పొరేషనువారికి పంపించారు. డైరక్టరుకుకూడా వెంటనే తెలియపరిచారు. ఇవన్నీకూడా అక్కడ వెయిమెంటు చేసుకొని స్టాండర్డైజు చేసి 110 టన్నులు తరుగువచ్చిందనిచెప్పి డిపార్టుమెంటుకు వ్రాశారు. డిపార్టుమెంటు సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు కూడా వ్రాసింది. ఇది ఒక్కటేకాదు మరొకటి కూడా తమకు తెలియజేయాలి. ఈ విధంగానే గుంటూరు జిల్లాలోకూడా 1,2,3 తేదీలలో వారికి తరుగువచ్చింది. 15 టన్నుల చొప్పున ఒక్కొక్కటి వారు తూకం వేశారు. ఆ తూకం ప్రకారం తరిగినది ఉంది. అట్లాగే నిజామాబాదులో కూడా వచ్చింది. వచ్చినటువంటి కన్సైన్ మెంటు అంతా కూడా తరుగు వచ్చిందని మొన్ననే మనవి చేశాను. ఇప్పుడుకూడా మనవి చేస్తున్నాను. దీనిని ఎవరూ తీసుకొనిపోయి ఇంకొక చోట అమ్మినదికాదు. దొంగ మార్కెట్లో ప్రవేశింపజేశారు అనేమాట సబబు కాదు. దొంగ మార్కెట్ కు వేయడానికి వీలులేదు. రైల్వే ప్లాట్ ఫారమ్ నుంచి

డైరక్టుగా మచిలీపట్నం, ఏలూరు, గుడివాడ పంపించారు. అసలు క్లైము లేదు. రెండవది కూడా ఉదాహరణకు దీనిని బలపరచడానికి చెబుతున్నాను. గుంటూరు జిల్లాలో ఉన్న రైల్వేవారు వేసినటువంటి వేగన్ల తూకంకూడా తెలుసుకుంటే దానిలోకూడా 3 పౌనులు తగ్గినట్లు కనిపిస్తున్నది. పత్రికలలో కూడా వ్రాతలు వ్రాసేస్తే వ్రాసుకోవచ్చును, చెప్పుకోవచ్చును. ప్లాట్‌ఫారమ్‌లమీద ఉపన్యాసాలు చెప్పుకోవచ్చు. నేను కాదని అనను. కాని బాధ్యతగల పెద్దలు ఇక్కడ అట్లా మాట్లాడకూడదు. అలా మాట్లాడటం న్యాయంకాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— పత్రికలలో వ్రాసినది మీరు ఏది కాదన్నారు? 110 టన్నులు తక్కువ వచ్చింది. బస్తాకు 5, 6 పౌనులు వచ్చినది. ఒక్కటి తప్ప మిగతా అన్ని విషయాలు ఒప్పుకున్నారు. పత్రికలలో వ్రాసినది యదార్థం కాని నేమాట లేదు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— 110 టన్నులు తక్కువ వచ్చింది. మేమే ఒప్పుకుంటూంటే తమరు చెప్పవలసినదికాదు. ఆ కన్‌సైన్‌మెంటు అంతాకూడా తక్కువ వచ్చిందని మేము సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వ్రాశాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— గుంటూరులో రైల్వే అధికారులచేత తూకం వేయించి రిసీట్సు తీసుకున్నారు. 17 వేగనులు వస్తే ఆ తరువాత దానినికూడా రైల్వే అధికారులచేత తూకంవేయించి ఎందుకు రిసీట్సు తీసుకోలేదు తగ్గించి వేయమంటే తక్కువలేదు మేము ఇవ్వమని నిరాకరించిన తరువాత మీరు జారవేశారు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— తమరు చెప్పినటువంటివానిలో వచ్చినటువంటి వేగన్సు ఎప్పటికప్పుడే పంపించాము. తరుగు ఉన్నదని ఒప్పుకొంటున్నాము వేగన్సునుంచి ఈ సరుకు దొంగతనంగా బ్లాక్‌మార్కెట్‌కు వెళ్లిందని చెప్పడం న్యాయంకాదని మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— గుంటూరు వచ్చినటువంటి వాటిని రైల్వే అధికారుల చేత తూకం వేయించి రసీదులు తెచ్చి మీకు ఇచ్చారు. 17 వేగన్లు విశాఖపట్టణం నుంచి వచ్చాయి. గుడివాడ, విజయవాడ, మచిలీపట్నం పంపించామంటున్నారు. ఇదేరకంగా వాటినికూడా రైల్వే అధికారులచేత తూకం వేయించి రసీదులను ఇక్కడ ప్రొడ్యూస్ చేసి ఉంటే వారు చెప్పినది వాస్తవం. లేకపోతే పత్రికలలో వ్రాసినది కరక్టు. ఇంకొక మాట అనక్కరలేదు. దానిని అంగీకరించాలి. మిగతా వేగన్సు కూడా తూకం చేయించి రైల్వే అధికారులచేత ఇటువంటి రసీదులు తీసుకొని ప్రొడ్యూసు చేస్తారా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— 24-12-1971 వ తేదీన 17 వేగన్సు వచ్చినాయి. 17 వేగన్సు గురించి ఇప్పుడు నేను మనవి చేశాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— గుంటూరుకు వచ్చినటువంటి వేగన్సును అక్కడనే వెయిమెంటు చేయించి ఎంత తరుగు ఉన్నదీ కనుక్కొన్నారు. అటువంటి పనే విజయవాడకు వచ్చినటువంటి వేగన్సుకు ఎందుకు చేయించలేదు?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— మేము చేయనున్నారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—తక్కువకు వ్రాసి ఇవ్వమంటే తూకము వేసాము సరిగా ఉన్నాయి, మేము ఇవ్వము అంటే పోయి అక్కడ తరుగు ఉన్నదని ఆధారం చేసుకొని అన్నింటికి లెక్కకట్టి 110 టన్నులు తీసుకున్నారు. కాదంటే ఋజువు పరచండి.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— ఆ విధంగా అనడం ఏ పరిస్థితులలోను న్యాయం కాదు 24 వ తారీఖున సరుకు రాంగానే ప్లాట్ ఫారం మీద దించి అన్నిచోట్లకు పంపించాము. పంపించడానికి అన్ని అవకాశాలు కల్పించాము. మేము వారిని అడిగాము, వారు మేము చేయము అని చెప్పారు దాని మీద మేము ఏమి చెప్పడానికి వీలులేకపోయింది. ఓపన్ వాగన్ వచ్చింది, బస్తాలు చినిగిపోలేదు, కుట్లు ఉన్నాయి, మేము ఏమి చేయడానికి వీలులేని వారు స్పష్టంగా చెప్పారు. అటువంటప్పుడు ఈ వాగన్లు ఇతర చోట్లకు పంపించడం చేస్తూ ఉంటే, అవి తీసుకుపోయి బ్లాక్ మార్కెట్‌లో పెట్టారు అనేది న్యాయము కాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇప్పుడు మీకు రసీదులు సప్లయి చేశారు, వెయి మెంటుకు అవకాశము ఉన్నది, మరి రైల్వే అథారిటీకు వెయిమెంటు చేసి ఇవ్వాలి. అటువంటప్పుడు మన గవర్నమెంటు అది డిమాండ్ చేయకుండా వెయిమెంటు లేకుండా తీసుకువెళ్ళి, మరి తక్కువ వచ్చింది అంటే మేము అడిగింది, పత్రికలలో వచ్చింది తప్పు అని అంటే ఇది చాలా సీరియస్ మాటర్. It is a matter for serious investigation Is the Government prepared to do it ? దీంట్లో చాలా సీరియస్ ఛార్జెస్ ఉన్నాయి. హయ్యెస్ట్ అఫిషియల్సు ఇన్వాల్వ్ అయి ఉన్నారు. దొంగ మార్కెట్ జరిగిందని మాకు తెలుసు, కనుక దీనిని ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయాలి. పైగా మాకు తెలిసిందేమిటంటే ఈ ఆఫీసర్సు వెళ్ళి సర్దుకోడానికి తంటాలుపడుతున్నారని. దీనికి సమాధానము చెప్పండి, ఇక్కడ వెయి చేయించిన వాళ్లు మిగతాచోట్ల ఎందుకు చేయించ లేదు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— గుంటూరులో ఆయన చేసి పెట్టాడు, ఈయనేమో చేయను అన్నాడు. మరి చేయను అంటే దొంగతనము చేసినట్లా?

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—తరుగు వచ్చిన సంగతి తెలుస్తూ ఉన్నది, అందుచేత స్టాండర్డయిజ్ చేయాలని, అక్కడేమో తూకము వేస్తేగాని ఎంత అమోనియం కలపాలో, ఏమీ కలపాలో వీరికి తెలియదు. అందుకోసం ఎందుకు స్టాండర్డయిజ్ చేయడం కోసం ప్రభుత్వము వారు తూకము వేయలేదు విజయవాడ గోడవున్సు దగ్గర ?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అది వేరే విషయంలేండి, అది చెప్పుతాను తరువాత.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అది ఇక్కడ ఎందుకు చెప్పకూడదండి ? దాంట్లో వారికి నాకు ఉన్న సంబంధం ఏమిటి ?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ఆ ప్రశ్న వేరే ఉన్నది గనుక దానిలో చెప్పుతాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఇది స్పెసిఫిక్ కేసు, పెయిమెంట్ లేకుండా తీసుకొన్నారు రైల్వే అథారిటీస్ దగ్గర అనేది. గుంటూరులో వాళ్ళు తీసుకొంటే, మిగతా చోట్ల 17 వాగన్సుకు ఎందుకు తీసుకోలేదు ; అనేది మా సీరియస్ అబ్జెక్షన్. దీనికి సమాధానము చెప్పాలి.

STATEMENT

re:- Relea.e of Water from the Thungabhadra Dam to the delta areas in Krishna District.

శ్రీ సి. వి. కె రావు:—చీఫ్ మినిస్టరుగారికి సంబంధించి నేను ఒక పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ రెయిజ్ చేస్తున్నాను. తుంగభద్రాడాం విషయంగురించి కాదనుకోండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది కానివ్వండి.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— తుంగభద్రా డాం గురించి ఒక చిన్న విషయము. మన ప్రభుత్వంవారు ఇదివరకు 5 టి. ఎం. సి. 15 రోజులకు ఇవ్వాలని రిక్వెస్టు చేశారు. కాని ప్రెస్‌లో వచ్చింది చూస్తే 3 టి. ఎం. సి. మాత్రం 10 రోజులకు అని వున్నది. ఆ విషయం కూడ చెప్పమనండి.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా ! నిన్న డా॥ కె. ఎల్. రావుగారు ప్రధాన మంత్రిగారి అనుమతితో బెంగుళూరుకు వెళ్లడం జరిగింది. వారు చర్చ అనంతరం, మనము అడిగిన ప్రకారం 3500 క్యూసెక్సు— 3 టి. ఎం. సి. అన్నారు అనుకోండి—15 ఏప్రిల్ వరకు వాళ్లు రిలీజ్ చేయడానికి మైసూరుప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినారని వారు చెప్పారండి. In this connection, from this forum, Sir, I would like to welcome the decision of the Mysore Government to release the water from the Thungabhadra reservoir to save the withering crops in the Krishna delta. I am grateful to the Prime Minister Smt. Indira Gandhi for her intervention in the matter and Dr. K. L. Rao, Minister for Irrigation, for his good office and the Mysore Government for reconsidering their earlier decision.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— మనము 15 రోజుల రిక్వయిర్మెంటు కావాలని అనుకొన్నాము, 5 టి. ఎం. సి. కావాలని అనుకొన్నాము ఇదివరకు హౌసులో. మరి వారిదగ్గర తీసుకోవడం ఇబ్బంది అని తగ్గించుకొన్నామా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— వారు అంతా చర్చలు చేసిన తరువాత, ఇంతమాత్రం ఇవ్వగలము అని అన్నారు, బహుశా దానికి కూడ ఇబ్బందులు వస్తాయని చెప్పినట్లు తెలుస్తుంది. ఏమైనప్పటికి ఈ విధంగా పరిష్కారము జరిగింది.

POINT OF INFORMATION

re:- Administrative Reports.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:— సర్, చీఫ్ మినిస్టరుగారు హౌసులో ఇచ్చేటటువంటి అస్యూరెన్సెస్ అవి తూ. చ. తప్పకుండా అమలు పెట్టకపోయేటట్టయితే అది హౌసు యొక్క గౌరవానికి, హౌసు యొక్క కార్యకలాపాలకు భంగకరమని భావిస్తున్నాను. 24 వ తారీఖున......

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— వారడిగింది రెడీగా ఉన్నదండి, ఇప్పుడు కావాలంటే బై ది టైం వుయ్ రైజ్, ఆ స్టేట్ మెంటు చేయబడుతుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— గుమ్మడికాయ దొంగ అంటే బుజాలు ముట్టి చూచుకొన్నట్లు ఉన్నది. 24 వ తారీఖునాడు అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిపోర్టు విషయము యొక్క ఇంపార్టెన్సు గురించి నేను చెప్పాను, 2, 3 రోజులలో చెప్పుతానని వారు అన్నారు, అంటే 27, 28 అయినా చెప్పిఉండాలి. నేను మరల 30 వ తారీఖున చీఫ్ మినిస్టరుగారికి రిక్వెస్టు చేసినప్పుడు 1, 2 రోజులలో అన్నారు, పోనీ 3రోజులు అనుకొన్నప్పటికి, 3 వ తారీఖు అయినా ఇవ్వవలసియుంటుంది. ఈరోజు 6 వ తారీఖు, మరి ఇంతవరకు కూడ ఆ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిపోర్టు యొక్క గతి తెలియకుండ వ్యవహారం చేసేటట్లయితే బాగుండదు. ఒకసారి హౌసులో అస్యూరెన్సు ఇచ్చిన తరువాత ఒక మినిస్టరు, ఆ కాలానికి కట్టుబడి ఉండటం మంచిది. కాబట్టి తమరు మాకు ఒక విధమైన రక్షణ ఏర్పాటు చేయవలెనని తమరిని కోరుతున్నాను. ఇది చాలా రోజులైంది ఇప్పటికి. కనుక ఇప్పుడైనా చీఫ్ మినిస్టరుగారిచే దానిని గురించి స్టేట్ మెంట్ ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—అది మొన్ననే వచ్చింది, ఆ ఫైలు వచ్చింది, ఆ రిపోర్టు కూడ వచ్చింది. I can make a statement today itself, if you permit me, a little later before the House rises.

Mr. Speaker :— You can do that.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— తమరు , ఈవేళ అది ఇవ్వమని ఆదేశము ఇస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Speaker: – Before the House rises you will get it.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— అధ్యక్షా ! అండర్ 341, నోటీసు ఇచ్చాను, ఇంటర్ మీడియట్ ఎగ్జామినేషన్సు గురించి.

Mr. Speaker :—It is not here for today. It may come tomorrow. I do not know; you remind me later.

PRIVILEGE MOTION

re :—Letters to the Editor Published in Zamin Ryot·

Mr. Speaker :—I would like to deal with the Privilege Motion given by Mr. Srinivasulu Reddy. ఈ విషయం మొన్న వచ్చినప్పుడు, అప్పటికి ఇంకా నేను చూడలేదు. నేను చూస్తాను, చూచిన తరువాత దానిని అడ్మిట్ చేయడమా లేదా అనేటటువంటి విషయం హౌసుకు చెప్తానని అన్నాను. · నేను తరువాత చూశాను. ఇంకా ఒకరిద్దరు సభ్యులు దానిపైన తమ

అభిప్రాయాలు చెప్పినతరువాత నేను దానిపట్ల అంతిమ నిర్ణయం తీసుకొంటాను. కాని నాకు కావలసింది ఏమిటంటే—శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు మరీ దాన్ని గురించి ప్రస్తావన చేయవలసిన అవసరం లేదు. మొన్న నేచెప్పారు. ఎవరైనా కూడా మనము మన హక్కులను సంరక్షించుకోబోతూ ఇతర హక్కులను భంగము కలిగించేటటువంటివి కాకూడదు అనేటటువంటిది అందరు అంగీకరిస్తాము. అది అట్లాఉండగా, ప్రత్యేకంగా పత్రికలుగాని, పత్రికలలో వ్రాసేటటువంటి వారియొక్క స్వాతంత్ర్యానికి ఎటువంటి భంగము కలుగకుండా చూడవలసిన జాగ్రత్తకూడా మనపట్ల ఉన్ననేది దృష్టిలోపెట్టుకొని "జమీన్ రైతు" లో ప్రకటించినటువంటివి మొన్న శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు సభకు చెప్పారు. మరల కావాలంటే నేను ఒకసారి మీకు వినుపిస్తానుఅది. దాన్ని గురించి ఒకరిద్దరు సభ్యులు మాత్రం చెప్పండి తమయొక్క అభిప్రాయాలు. అది నాకు ఉపయోగ కరంగా ఉంటుంది.

శ్రీ కృష్ణాగారు దాన్నిగురించి ఏమైనా చెప్పగలరా? ఇదిమీరు విన్నారను కొంటాను. ఒకసారి చదవమంటారా ఇది?

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఒకసారి అది చదివితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అందులో ఒక భాగము వారు ఇచ్చినటువంటిది— "శ్రీ శ్రీనివాసరావు, ప్రసాద్ వ్యాపారస్థులు మార్కెట్ చూశారు. పోటీకి వచ్చేవాళ్లు లేకపోవడంచూసి, ఒకేసారి ఒక వోటు రేటు 5 నుండి 10 వేలవరకు పెంచారు. ఆదెబ్బతో వోటర్లు వరుసగా క్యూలో నిలబడ్డారు. అది ఈసారి చాలామందికి ఆశ కల్పించింది. 40 వోట్లు కొనుక్కొంటే మాత్రం 4 లక్షలే కదా అయ్యేది అనే అభిప్రాయము పెరిగిపోయింది. శాసనసభ్యులు, మిగతా వాటికి కొత్తవాళ్ళు అయినా, ఈ పద్ధతులు బాగా తెలిసినవారులాగే ఉన్నారు. వదంతులు నిజమైతే, ఈసారి వోటువిలువ 10 నుండి 20 వేలు వరకు ఉండవచ్చు అంటున్నారు అంటే ఈ ఆరవ సీటుకు ఎవరుఎక్కువ డబ్బులు ఖర్చుచేయగలరు అనేదానికి పరీక్షఅన్నమాట. ఈ దృష్టితో రంగా గారి అభ్యర్థిత్వము బలపరచే వారు ఉండరు అనుకోవచ్చు. ప్రజాసేవ, గుణగణాలు అక్కరలేకపోతే ఆయన కూడా అవసరం ఉండదు గదా." తరువాత ఇంకొకచోట "డబ్బుకు అమ్ముడు పోయే సభ్యులు తమ పార్టీలో ఉన్నారని ఆయనకు తెలియదా? తెలుసు" అదిఒకటి, మరొకచోట లెటర్సుటుది ఎడిటర్‌లో 'జనవాణి' అనే శీర్షిక క్రింద వ్రాసినది—"నెల్లూరుజిల్లా అని కొంచెం ఉపోద్ఘాతంచెప్పి ఆ తరువాత— నిన్న మొన్నటిదాకా జనార్ధనరెడ్డి స్నేహాభిమానాలతో సహాయ సహకారాలు అందుకుంటూ వాకాడు సంస్థలను సభతో సభవిస్మృతి అని పొగిడిన శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి, ఎన్నికలలో తనపక్షాన లేకుండా కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని బల పరిచాడనే క్రోధంతో శాసనసభలో వాకాడు సంస్థల మీద దుమ్మెత్తి పోయడం హాస్యాస్పదంగా ఉన్నది. 6 నెలలకు ఒకసారి అభిమాన దురాభిమానములను తిరుగతిప్పుకునే తత్వము కలిగిన వారికి వర్గ రాజకీయబంధితులు తమతో బాటు తందానతాన అని పాడనివారిమీద వోరు పారేసుకోవడం శాసనసభా సభ్యత్వాన్ని

వ్యక్తిగత ద్వేషాలకు అంకితం చేయడం హేయము. సంకుచితము నీతిబాహ్యము. ఈ విమర్శల అంతరార్థం గ్రహించి ముఖ్యమంత్రి తగినవాత పెట్టాడు. జనార్ధనరెడ్డి మంచి ఆధిక్యతతో గెలుపొందుతాడని రాజ్యసభా సభ్యుడుగా ఆ జిల్లాభివృద్ధికి కాయాకష్టలా కృషిచేస్తాడని చైతన్యవంతమైన వ్యక్తిత్వంతో ప్రజారంగంలో ప్రయోజకుడుగా రూపొందుతాడని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి మన్ననపొంది కేంద్ర మంత్రికాగలడని ఆశించడం ....అది వేరే విషయం.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులురెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఒక విషయం. లెటర్సు టు ది ఎడిటర్‌లో నా ఉపన్యాసానికి మోటివ్స్ యట్రిబ్యూట్ చేస్తూ వ్రాశారు; జనార్ధనరెడ్డి వ్యక్తిగతంగా చేశాడుకాబట్టి వాకాడు సంస్థలను తిట్టుతూ దుమ్మెత్తిపోశానని మోటివ్స్ యట్రిబ్యూట్ చేస్తూ నేను మాట్లాడినది వ్యక్తిగతంగా ద్వేషంతో మాట్లాడానని సంకుచిత భావాలున్నవని అవి హేయమైన హీనమైన విషయాలని యీరకంగా నామీద వ్యక్తిగతంగా అటాక్ చేయడం జరిగింది. నేనునోరు పారేసుకొన్నానని నీచముగా విమర్శించడం జరిగింది. ఇక్కడ జరిగిన విషయాలను పత్రికలు గానీ యితరంగాఉన్న పౌరులుగాని బయటఉన్న వ్యక్తులుగాని శాసనసభలో మాట్లాడిన విషయాలను శాసనసభ్యుల ఉపన్యాసాలను యధాతథంగా ప్రకటించడానికి అధికారంఉందిగాని విమర్శించడానికి యీ విధంగా అపార్థాలు తీయడానికిగాని మోటివ్స్ యట్రిబ్యూట్ చేయడానికిగాని అధికారం లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు చెప్పినట్లు సభ్యులు యిక్కడ చెప్పిన అభిప్రాయాలమీద మోటివ్స్ యట్రిబ్యూట్ చేసే పద్ధతిలో యీ కామెంట్స్ నడిచాయి. ముఖ్యంగా యిక్కడ సభ్యులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలమీద పాలసీస్ మీద కామెంట్ చేయడానికి పత్రికలకు ఫ్రీడమ్ ఉన్నది. అదికర్టెయిల్ చేయము. ఆ క్రిటిసిజమ్ ఉంచేనే మన డ్యూటీస్ నిర్వహించడం మనకే గమనంలో ఉంటుంది. కానిఇక్కడ ఏదైనా ఒక అభిప్రాయం వెలిబుచ్చితే దానికి మోటివ్స్ యట్రిబ్యుట్ చేసి ఆరు నెలలకొకసారి తిరిగి రాజకీయాల్లో మార్పులు రావడంబట్టి అక్కడ ఆ పనికి వ్యతిరేకం చేసినవారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇక్కడ చెప్పారనేది ఒకటి, దానితోపాటు పరుషభాషతో హేయమైన భాషతో వ్రాయడంఒకటి, నోరు పారవేసుకొన్నానని వ్రాయడం చాలా శోకకారు విషయం. అంతకంటే అతిదారుణమైన విషయాలు కూడ ఉన్నవి. ఎల్లో జర్నలిజంలోతప్ప. వ్రాయతగిన పద్ధతిలోకాకుండ నీతిబాహ్యమైన మాటలతో ఆ రకంగా పబ్లిసిటీ యిచ్చి వ్రాయడం మొదలు పెట్టితే ఇక్కడ సభ్యులు వెలిబుచ్చే అభిప్రాయాలకు పత్రికలలో అట్లాంటి అభిప్రాయాలు కలిగిస్తుంటే ప్రతిబంధకాలుంటాయి. ఈ విధంగా వ్రాయడంద్వారా నీతిబాహ్యమైన మాటలద్వారా మోటివ్స్ యట్రిబ్యుట్ చేయడం యిది ఫ్రీడమ్ ఆఫ్ ప్రెస్‌కు సంబంధించిన పరిమితులను దాటి ఆ రకంగా చేసినదని చెప్పదలచుకొన్నాను అదేరకంగా వ్రాస్తూ ముఖ్యమంత్రి సభ్యుడికి వాతపెట్టారు అనేమాట వాడారు. ఇవన్నీ దృష్టిలోకి

తీసుకొన్నప్పుడు తన పరిమితులను అతిక్రమించి హేయంగా సభ్యులను చిత్రించి అవి ఇక్కడ ఎక్స్‌ప్రెస్ చేయడానికికూడ వీలులేని పద్ధతిలో ఆ పత్రిక ప్రవర్తించిందనేది ముఖ్యం. అంతకంటె ముఖ్యమైనది ఇక్కడ రాజ్యసభ ఎలెక్షన్సు జరుగుతున్నప్పుడు వోటింగ్ రేపు 8 వ తేదీన జరగబోయేటప్పుడు క్యూలో నిలబడి వేలకొలది డబ్బు పుచ్చుకుంటున్నారనే పద్ధతిలో పత్రికలు వ్రాయడం మొదలుపెట్టితే అది ఏ రకంగాకూడ ఎన్నికలగురించి సక్రమంగా ప్రజలకు లేకుండ చిత్రించే వైఖరి. ఈ రెండూ మన సభా హక్కులకు భంగకరమని దృష్టిలో పెట్టుకొని తప్పకుండ ప్రివిలేజెస్ కమిటీకి రిఫర్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) :-అధ్యక్షా, 1964-65 సం.లో ఇటువంటి సబ్జెక్టుమీద మన హౌసులో డిబేటు జరిగింది. అప్పుడు జనరల్ కరియప్ప అసెంబ్లీమీద కామెంట్ చేయడం జరిగింది: కుక్కలతో పోల్చడం జరిగింది. దానిమీద నేను ఆనాడు ప్రివిలేజ్ మోషన్ మూవ్ చేయడం జరిగింది, దీర్ఘంగా చర్చకూడ జరిగింది. మనకు ఒక రూలింగ్ కూడ ఉన్నది అయితే ఆ రూలింగ్ యీ సందర్భంలో వర్తించదు. ఎందుచేతనంటే యిక్కడ రెండు సమస్యలు ఇన్‌వాల్వ్ అయివున్నాయి. (1) పత్రికా స్వాతంత్రం కాపాడటం, (2) సభ్యుల హక్కులను కాపాడటం. పత్రికలలో మన సభ్యుల అభిప్రాయాలు పబ్లిక్ ఇంటరెస్టులో విమర్శించే అధికారం ఉన్నది. కాని ఆ విమర్శ ఇక్కడ సభ్యుల హక్కులను ఏ రూపంలోను భంగంకలిగించకుండా ఉండాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ముఖ్యంగా యీ సందర్భంలో శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారి ఉపన్యాసం గురించిగాని ఆ లేఖలో వ్రాయడంగాని భవిష్యత్తులో శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు బయట జరుగుతున్నటువంటి ప్రజావ్యతిరేక చర్యలు. ప్రభుత్వ డబ్బును దుర్వినియోగం చేసిన సంఘటనలు మన హౌసులో తీసుకురాకుండ ఉండే మోటివ్ ఆ వ్రాతల్లో ఉన్నది తద్వారా మన సభ్యుడు తన కర్తవ్యనిర్వహణలో ఇటువంటి వ్రాతలవల్ల ఇక్కడ ఏమీ చేయడానికి వీలులేని పరిస్థితి అర్థం అవుతోంది. ఆ రూపేణా ఇక్కడ సభ్యుని హక్కు హరించిపోయింది. ఇది ముఖ్యమైన ప్రివిలేజి. పత్రికా స్వాతంత్రం గురించికాదు, మితిమీరి, ఇక్కడ సభ్యుని కర్తవ్య నిర్వహణలో అడ్డుతగిలేట్లు వ్రాయడం గురించి, ఇది ప్రివిలేజికి భంగం కలిగించిందనేందుకు ఫిట్ కేసు. ఇది కమిటీకి పంపాలి, తక్కిన వివరాలు అందులో వస్తాయి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఇది చాలా ప్రధానమైన విషయమని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ శాసనసభలో తమ అభిప్రాయాన్ని ప్రకటించే హక్కు ప్రజలయొక్క ప్రతినిధులకు ఉన్నది. ఆ అభిప్రాయాన్ని విమర్శించే హక్కు కూడ యితర సభ్యులకున్నది. ఆ అభిప్రాయానికి ఎంతవరకు అవకాశం యివ్వాలో ఎంతవరకు యివ్వకూడదో దానికి ఏ పద్ధతిలో ప్రోత్సహించాలో ఏ పద్ధతిలో మరొక విధంగా నడపాలో అధ్యక్షులకుకూడ ఉన్నది. ప్రజలు ఎన్నుకొన్నటువంటి వ్యక్తులు దేశంలో సరిఅయిన పరిపాలన విషయం గురించి,

ప్రజలయొక్క శాసనసభ గురించి తనయొక్క బాధ్యతలు గురించి మాట్లాడేటపుడు నిరంతరం, కొన్ని విషయాలలో అవినీతిని, అక్రమాలను బహిరంగపర్చవలసి ఉంటుంది. ఆ సందర్భంలో కొంతమందికి తలనొప్పి, కడుపునొప్పిగా ఉండవచ్చును. కాని, అది ప్రకటించటం ధర్మం. కాని ఈనాడు సభ్యులు ఇక్కడ చేసిన ప్రసంగాలపైన నిందారోపణ వేయటం యీసభ అంతటిని అగౌరవపర్చటం అవుతుందని భావిస్తున్నాను. ఈ విషయంలో తమరు మాకు సంపూర్ణమైన రక్షణ కల్పించాలి. ప్రజాస్వామికం కించ పడటానికి కారణం—కొన్ని పొరపాట్లు ఉండవచ్చును. అయితే, ఇక్కడ స్వేచ్ఛగా చర్చించేటప్పుడు, మాట్లాడేటప్పుడు—దానికి ఇష్టంలేని పాలకవర్గ సభ్యులుగాని, పాలకవర్గసభ్యులు మాట్లాడేటప్పుడు ఇష్టంలేక వ్యతిరేకించే ప్రతిపక్ష సభ్యులుగాని ఇక్కడ చర్చించే అవకాశం ఉంది దానిపైన మీరు రూలింగ్ ప్రకటించే అవకాశం ఉంది కనుక జమీన్‌రైతు బుద్ధిపూర్వకంగా అతినీచంగా ద్వేషంతో అగౌరవంగా యీ శాసనసభ ఎడల ప్రవర్తించింది అని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ విషయంలో తమరు ఖచ్చితమైన నిర్ణయం చేయాలి. శాసనసభలో సభ్యులు ప్రతినిధులు. ఏ వర్గానికి బాధ్యత వహించి అయినప్పటికీ శాసనసభ అంతటికు అది బాధ్యత ఉంటుందని అన్నమాట. అటువంటి సందర్భంలో ప్రత్యేకంగా మాట్లాడినదానిని కించపర్చటంకాని, ఆపాదించటంగాని నిందించటంగాని చేసినపుడు ఆ అంశంపైన స్పీకరుగారు తగిన చర్య తీసుకోవలసి ఉంటుంది అది ప్రివిలేజ్ క్రిందకు వస్తుందని నేను భావిస్తున్నాను. ఓటింగ్ విషయంలో, ఓట్సు వేసేటపుడు—జనరల్‌గా—లంచం పుచ్చుకొంటున్నారు, పుచ్చుకోకూడదు అనే విషయం—అది జనరల్ విషయం. ప్రత్యేకంగా ఒక సభ్యునికి సంబంధించినదికాని మరొకటి కాదని నేను భావిస్తున్నాను. ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకు ప్రజాభిప్రాయం ప్రకటితం కావాలి. లేకపోతే ప్రజలయొక్క నోరు మూసినవారము అవుతాము ఒక విధమైన హితం ఇవ్వటం—జనరల్‌గా ప్రజల ప్రతినిధులకు ఒక విధమైన ఆదేశం ఇవ్వటం అవసరం కూడ. లేనిపక్షంలో ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడి ఒకసారి అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత నిరంకుశవిధానం వస్తుంది. అవినీతిలేదని అనటానికి వీలులేదు అవినీతి ఉన్నచోట్ల అవినీతి డైరెక్ట్‌గా అయినపుడు కేస్ చార్జి పెట్టవచ్చును; నిలదీయవచ్చును. కాని అవినీతిని జనరల్‌గా చెప్పినపుడు అది తప్పులేదు. అక్కడ జమీన్‌రైతు వేరొక మనిషిని సమర్థించుకొంటూ, వేరొక మనిషిని వ్యతిరేకిస్తూ అది ఆపాదించటం పొరపాటుక్రింద నేను భావిస్తున్నాను. శాసనసభ్యులకు నీతిపరులుగా ఉండాలని చెప్పటం అది మంచివిషయంకూడ శాసనసభ్యులపైన గురుతర బాధ్యత ఉన్నది ఫలానావ్యక్తి అన్నప్పుడు—దానికి రుజువు, దానికి ప్రత్యేకమైన ప్రూఫ్ ఆధారం కావలసిఉంటుంది. ఎన్నికలలో అవినీతులు లేవు అనటానికి వీలులేదు నేను ఎన్నికలలో పాల్గొన్నాను. నేను ఎన్నికలనుంచి ఉద్భవిస్తున్నాను. అదేవిధంగా నా సహచరులుకూడ ఉద్భవిస్తున్నారు ఎన్నికల విషయంలో యీ శాసనసభనుంచి అవినీతికార్యములు చేయవద్దని హెచ్చరిస్తున్నాము. ప్రభుత్వ పక్షాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాము. అందరిని హెచ్చరిస్తున్నాను. అది జనరల్‌గా తప్పులేదు. అయితే ప్రత్యేకంగా ఒక సభ్యుడిని ఆధారంగాచేసుకొని

ఏమ మనిషిని ఇంకో మనిషి విషయంలో చెప్పేటప్పుడు అని ఆక్షేపణీయంగా ఉంటుందని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ ప్రశ్నకు ఎవరైనా మాట్లాడతారా? సాగి సూర్యనారాయణరాజుగారూ-మీరు ఏమైనా చెబుతారా? ఇప్పుడే చెప్పి మీరు వింటున్నారుకదా. ఇది చాలా ప్రధానమైన విషయం; యీ హౌస్ అందరికి సంబంధించినటువంటి విషయాన్ని మీరు చాలా శ్రద్ధతో వింటున్నారనే భావంతో నాకు చాలా జ్ఞానోదయం కల్పించగలుగుతారు అనే అభిప్రాయంతో మిమ్ములను పిల్చాను. మీరు చెప్పండి. ఈ విషయంపైన మీరు కాస్త ఎక్కువ వెలుతురు వేయకలుగుతారు అని.

శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :-మంత్రులు అటువంటి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పటం ఎప్పుడూ లేదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మంత్రులకు అంత జ్ఞానోదయం కలిగించే హక్కు ఉన్నదా అని.

Mr. Speaker :—I have used it so that he will throw more light to enlighten me.

Sri Ch. Parasurama Naidu (Parvathipuram) :— It is true that there is freedom of Press and expression. It is also equally true that we have been endowed here with certain duty to performing certain functions with certain protection and privileges. The hon'ble Member had tried to bring to the notice of this House certain acts said to be bad. He has a right to bring to the notice of the House that the gentleman concerned had expressed himself not only in vulgar language, not only in vituperative terms but also in a manner as to impede the functioning of the hon· Member in the House in respect of the duties cast upon him· So, to the extent the language used amounts to affecting the capacity of the member to function freely to do his duty· To that extent it is a breach of privilege. Then I consider that the statements with regard to the members standing in queue——voters, voters for Rajya Sabha are none other than the Assembly Members. There is no question of vagueness or uncertainty about it; and with reference to which election the writing has taken place ; that was also clear because some of the candidates participating in it were named. Here we have two certainties namely candidates participating and the persons who are voters, Therefore that writing relates definitely to the Rajya Sabha election that is going to be held on 8th and it was stated clearly that for money consideration the members of this House are about to move and so it is also casting an uncalled for aspersion a most inexcusable aspersion on the Members of this House and that also affects the functioning of the Members of this House. So it comes definitely under privilege Sir.

శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకరరావు :—అధ్యక్షా, ప్రతిపక్ష సభ్యులు అయినప్పటికీ, ప్రభుత్వపక్ష సభ్యులు అయినప్పటికి యీ నాలుగు గోడలమధ్య

యీ వేదికపై వారివారి వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు తెలియపర్చటానికి సంపూర్ణమైన హక్కు ఉంది; అనే విషయం మీ అందరికి విదితమే. బయట ఉన్నవారు ఇక్కడ సభ్యులు మాట్లాడిన ప్రసంగాలపై ఏవిధమైన విమర్శలు చేయటానికిగాని, వ్యాఖ్యానాలు చేయటానికిగాని, యాస్పర్సన్స్ చేయటాని గాని హక్కు లేదనే విషయం It is as clear as crystal white. అందుచేత యీ విషయంలో మీరు ఏమాత్రం అనుమానించక ఇది ప్రివిలేజ్ కమిటీకి రెఫర్ చేయాలని కోరుతున్నాను ఈఅసెంబ్లీలో ఉన్నటువంటి సభ్యులు రాజ్యసభ ఎలక్షన్స్‌లో ఏదో సేలబుల్ కమొడిటీక్రింద క్యూలో 10 వేలకు, 20 వేలకు అమ్ముడు పోవటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు అని అనటం యీ ఆగస్టు హౌస్ యొక్క ప్రిస్టేజ్‌కి, యీ అసెంబ్లీ డిగ్నిటీ అండ్ డికోరమ్‌కు చాలా భిన్నంగా ఉన్నది. కాబట్టి తప్పకుండా తమరు ఏమాత్రం అనుమానించకుండా దీనిని ప్రివిలేజ్ కమిటీకి రెఫర్ చేయమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిరప్ప నల్లమసి:—అధ్యక్షా, ఇది సభలో జరిగే కార్యక్రమాలపైన పత్రికలలో వెలువడింది. ఇది హక్కులకు భంగకరము అనే ఉద్దేశ్యముతో సభ్యులు వాదిస్తున్నారు పత్రికలవారికి. శాసన సభ్యులకు పబ్లిక్ దృష్ట్యా కొన్ని విషయాలు విమర్శించే తరుణాలు ఉంటాయి వారు కూడ ఆ పబ్లిక్ దృష్టితో కొన్ని విషయాలు విమర్శించటం జరుగుతూఉంటాయి ఆ రీతిగా మనం ఇక్కడ విమర్శించినట్లే పబ్లిక్ దృష్టిలో కొన్ని విషయాలు విమర్శించక పోయినట్లయితే యదాతథంగా గ్రామఫోన్ రికార్డులాగా పెడితే ఆ పబ్లిక్‌కు కాని, మనకు కాని ఉపయోగం ఉండదు. "ఈ సందర్భంలో యీ విషయం ఎందుకు మాట్లాడవలసి వచ్చింది దాని అభిప్రాయం ఏమిటి, ఉద్దేశ్యం ఏమిటి" అన్నది వారు చూసి విమర్శించినపుడే ప్రజల దృష్టికి ఒక విశిష్టమైన అభిప్రాయం సామాన్యమానవుడికి అర్థం అవుతుంది. టెక్నికల్‌గా ఏదో ఇది మన హక్కులకు భంగకరము అని తీసుకొన్నట్లయితే ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాట్లాడే విషయాలు గమనించినట్లయితే ప్రతి ఒక విషయం ఏ సభ్యుని పేరు ఎత్తినా అవి హక్కులకు భంగకరము అనే విషయంగా మనం తీసుకోరాదు. ఆ హక్కులకు భంగకరం అయినప్పుడు తీవ్రంగా వాటి పరిణామాలు ఆ సభ్యునిపైన ఉండి వాటిక భంగకరంగా ఉన్నప్పుడే వాటిని ప్రత్యేకంగా తీసుకో గలిగితే బాగా ఉంటుంది గాని టెక్నికల్‌గా ప్రతి ఒక్కటి ఈ విషయాన్ని గురించి చర్చించినారు కాబట్టి యిది హక్కులకు భంగకరం అనే ఉద్దేశ్యంతో తీసుకోరాదు. పత్రికలు శాసనసభలు రెండు కూడ పబ్లిక్‌కు మంచిని అందజేసేవి. విషయాలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించే అవకాశం కలుగజేసేవి కాబట్టి మనం అట్లా వాటిని ఎక్కువ సీరియస్‌గా తీసుకొనేది మంచిది కాదు.

Sri C. V. K. Rao :-Is the hon. Member refering to the Opposition Members ? Because he is specially saying "ప్రతిపక్ష సభ్యులు తీసుకువచ్చేటటువంటివి", అని. A member is a Member whether he sits this side or that side ; a privilege is a privilege whether it affects this Member or that Member. I want that particular member to understand the entire significance of that. There is a member of the ruling party, may be there by virtue of its strength ; the opposition may be there by virtue of its principles. When, once the rights of Members are concerned, it is a right of every one concerned.

Sri Ch Parasurama Naidu :— Sir, we are speaking subject to the guidance of the hon Speaker. Where our speeches have gone in any way wrong hon. Speaker is checking us. But, how is it at this gentleman is casting aspersion against our way of functioning as if we are violating the rules and law and doing everything irregular? It is really casting an aspersion on the efficiency of the hon. Speaker himself.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఆత్మ గౌరవం అనేది ప్రతిపక్ష సభ్యులకే కాకుండా అధికార పక్ష సభ్యులకుకూడ ఉండాలి. రజబలిగారు డిప్యూటీ స్పీకర్‌గా పోటీ చేస్తే 30 ఓట్లు వచ్చినాయి. అందులో 11 ఓట్లు కాంగ్రెస్ తరఫునుంచి వచ్చినాయని వంకా సత్యనారాయణగారు అన్నారు. అధికార పక్షం ఏమి గుర్తించాలి అంటే—వాళ్ళలో అమ్ముడు పోయే సరుకు ఉన్నదని అధికార పక్షం, ముఖ్యమంత్రిగారు గుర్తించాలి అన్నప్పుడు ఆత్మ గౌరవం వారికి కూడ చాల అవసరమని, మాకే కాదని దానిని సంపూర్ణంగా హృదయపూర్వకంగా బలపరచి, హౌస్ చాల సీరియస్‌గా తీసుకొని దానిని అంగీకరించాలి.

Mr. Speaker :—I will give my decision tomorrow.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: Non-availability of ammonium sulphate in maket at control rate.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, అమోనియం సల్ఫేట్ రాష్ట్రం మొత్తంమీద కొరతగా యున్నది. వరిసాగుకు యిది వేయవలసిన టైములో సొసైటీలో అదృశ్యం అవుతున్నది. మార్కెట్‌లో అదృశ్యం అయిపోతున్నది. అదను దాటిన తరువాత ప్రభుత్వంవారు సప్లయి చేసేది సొసైటీలకు వస్తున్నది. దాళవా సీజన్‌లో వేయవలసినటువంటి అమ్మోనియా సల్ఫేట్-జనవరిలో రావలసింది మార్చిలో వచ్చినదని మంత్రిగారు శెలవిస్తున్నారు. ఈ రకంగా అదనులో ప్రభుత్వం ద్వారా రావలసినటువంటి అమ్మోనియా సల్ఫేట్ అంతా రాక పోవడంవల్ల బ్లాక్‌మార్కెట్‌లో హెచ్చు రీతిలో ధర పెరిగిపోతున్నది. రూపాయికి రూపాయి పెరుగుతున్నది అమ్మోనియా సల్ఫేట్ బ్లాక్‌మార్కెట్‌లో దొరకడం, ఎక్కువ ధరలు పెరిగిపోవడం అనేది ప్రభుత్వం అనుసరించే విధానాల వల్ల అదనులో అమ్మోనియా సల్ఫేట్ రాకపోవడంవల్ల ఉన్న కొద్ది సల్ఫేట్ రేట్ ఎక్కువ పెంచేసి రైతులు యిబ్బందులకు గురి అవడానికి కారణం అవుతున్నది. మనకు కావలసిన సరుకు యిండెంట్ ప్రభుత్వం వారు టైములో పెట్టినా అది టైములో రాకపోయినందుకు ప్రభుత్వం ఎట్టి చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. ఇదివరకు మన హౌస్‌లో కూడ వచ్చినది. మంత్రిగారికి కూడ అర్థమవడంలేదు. స్టాండర్డైజేషన్ వల్ల రైతాంగం నష్టపోతారు. ప్రత్యేకంగా ఫ్యాక్టరీ యున్నది. గవర్నమెంట్ పట్టుకొన్నది. ఉప్పు అమ్మోనియం సల్ఫేట్‌లాగా తయారు చేసే టటువంటి ఫ్యాక్టరి. బెజవాడలో యున్నది. మద్రాసులో యున్నది. అదే తీసుకు వచ్చి యిన్ ది నేమ్ ఆఫ్ స్టాండర్డైజేషన్—ఆ కొరవ పూర్తి చేసి అమ్మడం

ద్వారా సొసైటీలు కప్పు అయిపోతున్నవి. రైతులు అన్యాయానికి గురి అవు తున్నారు. పంట దెబ్బ తింటున్నది. భూమి పాడైపోతున్నది. ప్రభుత్వం వారు సక్రమంగా డ్యూటి డిస్‌చార్జి చేయకపోవడం వల్ల రైతులు చాల యిబ్బందికి గురి అవుతున్నారు. అందుచేత అదనులో రైతాంగం అంతటికి అమ్మోనియం సప్లయి అయ్యేటట్లు, అది బ్లాక్ మార్కెట్‌కు పోకుండా సరైన ధరకు అందే టట్లుగా చేయాలని, మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని స్టేట్‌మెంటు యివ్వాలని కోరు తున్నాను.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం:—అధ్యక్షా, సత్యనారాయణగారు తమ కాల్ అటెన్‌షన్ నోటీసులో అమ్మోనియం సల్ఫేట్ మార్కెటులో కంట్రోల్ రేటుకు దొరకడం లేదని బస్తా 1కి 58 రూపాయలకు బదులుగా 105 రూపాయలకు కొనవలసి వస్తుందని తెలియజేశారు. 1971-72 లో కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి అమ్మోనియా సల్ఫేట్ సరఫరా బహుస్వల్పంగా యున్నది. ఈ కాలంలో ఒకా 79 వేల మెట్రిక్ టన్నులు అమ్మోనియా సల్ఫేట్ పంపిణీ చేయుటకు తలపెట్ట బడినది. దీనివల్ల 79 వేల మెట్రిక్ టన్నులు దేశీయ ఉత్పత్తిదారులనుంచి పంపిణీ చేయబడుటకు మిగిలిన లక్ష టన్నులు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి పంపిణీ చేయుటకు ఉద్దేశింపబడినది స్వదేశీ ఉత్పత్తిదారులు వాగ్దానంచేసిన 79 వేలలో 49 వేలు మాత్రమే పంపిణీ చేయగలిగారు. వారి పంపిణీలోకి కొరత ఉత్పత్తిలో చిక్కులు, వాగన్స్ కొరత, వ్యాపారస్థుల ధనలోపం అయి ఉన్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారిని 1,50,000 టన్నులు అమ్మోనియం సల్ఫేటు రబీ కాలంలో సప్లయి చేయ వలసిందిగా కోరినాము. 77,500 టన్నులు కేటాయించారు. దీనిలో 23,937 టన్నులు వచ్చినది. దీనిని వ్యవసాయశాఖవారు సహకార సంఘాలు, మార్కె టింగు ఫెడరేషన్‌పంపిణీ చేస్తారు. 17,541 టన్నుల రెండు నౌకలు విశాఖపట్నం రేవునకు వచ్చి ఉన్నవి. ఈ సరుకు మన రాష్ట్రానికే కేటాయించబడినవి. పరిస్థితి మెరుగు పడును. సహకార సంఘాల వద్ద 6 వేల మెట్రిక్ టన్నులు, డిపార్టు మెంట్ వద్ద 3 వేల మెట్రిక్ టన్నులు కలదు. విశాఖపట్నంలో త్వరగా రవాణా చేయుటకు ఒక ఆఫీసర్‌ను నియమించాము. ఫిబ్రవరి 72 నుంచి రబీ కాలంలో 60,500 మెట్రిక్ టన్నులు అమ్మోనియా సల్ఫేట్ పంపిణీ చేయబడినది. కంట్రోల్ రేటుకు రైతులకు తగినంతసరుకు అందించుటకు తగుచర్యలు తీసుకొనుచున్నాము. ధర విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు 17-3-72 వ తేదీ నుంచి టన్నుకు 20 రూపాయల చొప్పున అమ్మోనియా సల్ఫేట్‌నకు ధర పెంచినారు. 17-3-72 నుండి అమ్మోనియా సల్ఫేట్ అమ్మకపు ధర ఈ క్రింది ఉదహరించిన ధరలుగా వున్నది :

100 కె.జి. పేకింగ్ తెలుపురకం 10 బస్తాలు 549 రూపాయలు.

రంగుపొడి 449 రూపాయలు.

50 కె.జి. బస్తా తెలుపురకం 530 రూపాయలు.

రంగుపొడి 450 రూపాయలు.

బడ్జెట్ చర్చలో గౌరవనీయులైన కొందరు సభ్యులు అమ్మోనియా సల్ఫేటు ఎక్కువ ధరలకు అమ్మబడుతున్నదని చెప్పినందుకు జిల్లా కలెక్టరు 3-4-72 వ తేదీన ప్రభుత్వ అధికారులు అకస్మాత్తుగా తనిఖీ చేయవలసిందిగా అధిక ధరలకు అమ్మువారిపై చర్య తీసుకోవలసిందిగాను ఆదేశాలు ఇవ్వబడినవి. ఈ విధంగా కంట్రోల్ రేటుకు అమ్మోనియా సల్ఫేటు తగినంత సప్లయి చేయుటకు, అధిక ధరలకు అమ్మువారిని శిక్షించుటకు తగుచర్యలు తీసుకొనుచున్నాము. అమ్మోనియా సల్ఫేటు కొరతగా ఉన్నా రైతులకు బాగా అందుబాటులో ఉన్న యూరియా, కాల్షియం అమ్మోనియా నైట్రేట్, అమ్మోనియా సల్ఫేట్, మిశ్రమ ఎరువులు ఉపయోగించవచ్చు. తగినంత అమ్మోనియా సల్ఫేట్ విదేశాల నుంచి తెప్పించుకొనుట సాధ్యపడదు అని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు పలుమారులు చెప్పి యున్నారు మరియు అమ్మోనియా సల్ఫేట్‌తో సమానంగా పని చేసి, అంతకంటె చౌకగా ఉన్న యూరియా ఎరువులు విరివిగా వాడవలసి వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అమ్మోనియా సల్ఫేట్ రాదు, రాదు అని స్పష్టంగా సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ వారు చెపుతున్నారు. మీరు అమ్మోనియా సల్ఫేటు కంటె యూరియా మిగతా ఎరువులు చాల వున్నాయి. అవన్నీ స్వదేశంలో తయారు అవుతున్నాయి. వాటిని విరివిగా వాడుకోవచ్చు. అమ్మోనియా వస్తుందని ఎక్స్‌పెక్టు చేయవలదని స్పష్టంగా పదే పదే చెపుతున్నారు. అమ్మోనియా తప్పితే యింకొకటి వాడము అని కొంతమంది రైతులు ఖచ్చితంగా చెబుతున్నారు. ఏది అయినా దీనికి అలవాటు పడి చేసుకోవలసిందే గాని విదేశాల నుంచి వచ్చే అమ్మోనియా యింకా వస్తుందని నమ్మి వాటి కోసం ఎదురు చూడకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—అమ్మోనియా సల్ఫేట్ మన యిండియాలో ఉత్పత్తి అవుతున్నది సింద్రి, బొంబాయిలో ఉత్పత్తి అవుతున్నది. అది మన సాయిల్‌కు, మన రైతాంగానికి స్యూట్ అయింది. అందుకని మన రైతులు డిమాండ్ చేస్తున్నారని మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటున్నారు. అందుచేత అమ్మోనియా సల్ఫేట్ సింద్రి దగ్గర గాని యితర చోట్ల గాని ఉత్పత్తి అయ్యేటటువంటిది మన రాష్ట్రానికి సరిపడ సంపాదించడం కోసం సెంట్రల్ గవర్నమెంటుమీద ఒత్తిడి ఎందుకు చేయకూడదు ?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అంతకంటే చెప్పవలసినదేమీ లేదు. పదేపదే ఎప్పటికప్పుడు వారికి డి ఒస్. వ్రాస్తున్నాం. స్వయంగా వెడుతున్నాం. కేంద్ర ఆహారవ్యవసాయశాఖామంత్రి షిండేగారికి, ఫకుృద్దిన్ అహమ్మద్ గారికి కూడ చెప్పడం జరిగింది. పంటలుపండించేవారికి ఆ విధంగా చెప్పమని వారు అంటారు. ఇక్కడకువస్తే మాకు అమ్మోనియా కావాలి అంటారు రైతులు. దానికోసకు రెండుమూడుసార్లు వెళ్లిచెప్పడం జరిగింది. మనం ఎంత ఇండెంట్ పెట్టినా, ఇండెంట్ పెట్టినంతరావడం లేదు. వచ్చినంతవరకు ప్రయత్నాలు చేస్తామని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, కేంద్రప్రభుత్వంనుంచిగాని, ఇతరచోట్ల నుంచిగాని మనకు కావలసినంత ఫెర్టిలైజర్ రావడం లేదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఇప్పుడువున్న చిక్కు ఏమిటంటే—వచ్చిన ఫెర్టిలైజర్‌ను న్యాయమైన ధరకు, న్యాయమైన తూకంతో రైతులకు అందజేయడానికి ఆలోచన చేస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు పూర్తిగా వినలేదా ? ఇంతకుముందు అంతా చర్చకు వచ్చింది.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—విన్నాను. దానికి ఏమి చేయబోతున్నారు ? ముందు ఒక సిస్టమ్ వుండినది. ఒక లింక్ సిస్టమ్ వుండేది, హెచ్చు ధరకుగాకుండా, తక్కువ తూకం లేకుండా దానివలన అమ్మడానికి వీలువుండేది ఇప్పుడు ఆ రకంగా చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ? అమోనియా సల్ఫేట్ బస్తా 120 రూపాయలు అమ్ముతున్నదనే విషయం గమనించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులకు కూడా అనుభవం వుంది. ఎవరయినా యీ అమోనియాలో కల్తీకలిపి, హెచ్చుధరకుగనుక అమ్ముతూవుంటే దానిపై తగిన చర్యలు తీసుకోమని కలెక్టర్లుకు కూడా మేము తెలియబరచాము. ఇంతకుముందుకూడా, యీవిధంగా కల్తీ జరిగితే, హెచ్చుధరకు గనుక అమ్ముతూ వుంటే, వెంటనే పట్టుకోమని కూడా అగ్రికల్చరల్ ఆఫీసర్‌కు పవర్ యిచ్చాము. హెచ్చుధరకు అమ్మకుండా తప్పకుండా తగిన చర్యతీసు కుంటామని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పినది చాలా వేగ్‌గా వున్నది. నేను చెప్పింది—వచ్చినసరుకును చాలినంత రావడం లేదు అంటున్నారు. వ్యాపారస్తులు తమకు యిష్టంవచ్చిన ధరకు అమ్మకుండా, తక్కువ తూకంతో అమ్మకుండా ఒక లింక్ సిస్టమ్—పర్మిట్ సిస్టమ్ ద్వారా అది దుర్వినియోగం కాకుండా చూస్తారా ? కలెక్టరుకు ఆదేశాలు యిచ్చాము, వారు చూస్తారు అంటున్నారు. అది చాలా వేగ్‌గా వుంది. కలెక్టరు ఏవిధంగా చూస్తారు ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చూస్తాం, గట్టిగా చేస్తాం అంటున్నారు. మీకు కూడా దీనిలో కొంత చొరవ వుంది కాబట్టి, ఏదయినా ఒక మెథడ్ ఎవాల్వ్ చేయండి.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఇంతకుముందు ఒక సిస్టమ్ వుండినది. వచ్చిన ఫెర్టిలైజర్ డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయడానికి, సక్రమంగా చేయడానికి, ఒక సిస్టమ్ ఇవాల్వ్ చేశాము. ఆ ప్రకారంగా చేస్తే బాగుంటుంది. కొత్తగా డిస్కస్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఏమైనప్పటికి, వచ్చిన ఫెర్టిలైజర్ చాలా దుర్వినియోగం అవుతున్నది కాబట్టి, వేగ్‌గా చెప్పకుండా, కలెక్టర్లును పిలిచి మాట్లాడండి పర్మిట్ సిస్టమ్ ఇవాల్వ్ చేయండి, న్యాయమైన ధరకు, సరియైన తూకానికి రైతుకు అందేటట్లు చూడవలసిన అవసరమున్నదని మనవిజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ సలహా కూడా ఆలోచించండి.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—వారు చెప్పిన సంహాను కూడా తీసుకుని, ఎప్పుడయినా మీటింగు పిలిచినప్పుడు, దానిని తప్పకుండా పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను ప్రస్తుత పరిస్థితి చాలా చిక్కులతో కూడి వున్నది కాబట్టి, ఇా మిద్ధమైన నిర్ణయం చేయడానికి వీలులేకుండావున్నది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఎప్పుడయినా మీటింగు పిలవడం కాదు. ఈ సమావేశంలోపలనే మీటింగు పిలిచి, అప్పుడు మేమంతా సలహాలు చెబుతాము, అవి ఆచరణయోగ్యమైనవి వాటినిఅమలుజరిపించాలి అది ఒకటి. రెండవది—వారు యీా వెయిట్ ప్రకారంగా డబ్బులీసుకోవాలి రైతునుండి, అనేదానికి సంబంధించి జి ఒ యిస్యూచేస్తామన్నారు. దానిని టేబుల్‌పై పెడతామన్నారు. రేపటితో మన హౌస్ వాయిదాపడబోతున్నది ఆ జి ఒ టేబుల్‌పై పెడతారా? ఆ విషయం మరచిపోయారా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం:—జ్ఞాపకం వుంది, మరచిపోలేదు.

శ్రీ వై. వెంకటారావు (వేమూరు) :— ఈ లోపమంతా డిస్ట్రిబ్యూషన్‌లో వున్నది దీనిని మొత్తం కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌కు ఎన్‌ట్రస్టు చేశామంటున్నారు, అలాగాకుండా, యిందులో 50 పర్సెంట్ ప్రైవేట్ డీలర్సుకు కూడా యిచ్చి, డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయమని. తగు అజమాయిషీ తీసుకుంటే సకాలంలో రైతులకు ఎరువులు అందడానికి అవకాశం వుంది సొసైటీలకే పూర్తిగా యిస్తే నష్టం వచ్చేట్లుగా చేస్తున్నారు రైతులకు సకాలంలో సరిగా అందడం లేదు ప్రైవేటు డీలర్సుకు కూడా 50 పర్సెంట్ యిస్తే కాంపిటీషన్‌లో రైతులకు సకాలంలో, సక్రమంగా అందడానికి అవకాశంవుంటుంది. ఆ విధంగాచేస్తారా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—కొంతమంది పూర్తిగా కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌కే యివ్వమంటున్నారు. కొంతమంది ప్రైవేటు డీలర్సుకు యివ్వమంటున్నారు. ఏది చేసినప్పటికి, ప్రైవేటు వ్యాపారస్తులకు యిస్తే ఏమి జరుగుతున్నదో అందరికీ తెలుసు కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్—ఎక్కడయినా తప్పులు చేసేవి వుంటేవుండవచ్చు, లేవనను, ఎక్కడయినా కొన్ని వుంటేవుండవచ్చు......

శ్రీ వై. వెంకటారావు :—50 పర్సెంట్ ప్రైవేటు డీలర్సుకు యివ్వండి.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—50 పర్సెంట్ అని కాదు, సరియైన పద్ధతిలో వ్యవహారం నడపడానికి చూస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఆ జి ఒ విషయం చెప్పలేదు, టేబుల్‌పై పెడతామన్నారు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—5వ తారీఖునాడే ఆర్డరు యిస్యూ చేశామంటున్నారు అది నిన్ననే శాసనసభకు పంపించాము. శాసనసభలో అది పంపిణీ చేయలేదేమో. అయిదవతారీఖునాడే నేను సంతకం చేశాను, కాపీస్ నిన్ననే పంపించాము.

re : INCREASE IN THE PRICES OF YARN.

శ్రీ కె. ... రావు :—అధ్యక్షా, పని చేసే కార్మికులకు సంబంధించిన విషయం. 30 కౌంట్, 40 కౌంట్ బండిల్ రూ. 10,15 లు వుండేది. ఇప్పుడు రూ. 65 ... పెరిగింది. ఇది కార్మిక ఉపాధికి సంబంధించిన విషయం మీరు ... పని చేసేవారు నూలు ధర మార్కెట్ ... అమ్మే చీరెలు ధోవతులు ... పెరగలేదు అందువల్ల, వారి పరిస్థితి చాలా తీవ్రమై బొంబాయి, షోలాపూర్ లకు పోతున్నారు. వారు చిన్నప్పటినుంచి అదే పని చేస్తున్నారు కాబట్టి వారు యింకొక పని చేయలేరు ప్రభుత్వం దీనికి సంబంధించి తగు చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను అదేవిధంగా సహకార సంఘాల వారివద్ద చీరెలు, బట్టలు నిలువ ఉండిపోయివున్నాయి. అవి పనిచేయలేని స్థితిలోవున్నాయి యు పి మినిష్టర్ యల్. యన్. మిశ్రాగారు ఒక మాట చెప్పారు The Foreign Trade Minister Sri L. N Misra gave an assurarce that within 3 weeks the Centre would take a decision on yarn-pricing policy, in consultation with the Tariff Commission and arrange to buy the stock of unsold handloom and power-loom products in U. P. అదేవిధంగా, మన మంత్రిగారు కూడా వారితో మాట్లాడి, మనకున్న నిలువ ఉండిపోయిన స్టాకును కూడ అదేవిధంగా అమ్మడానికి వారితో మాట్లాడి, ఎట్లా చేస్తే బాగుంటుందో యోచించి, ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి వెంటనే ... వారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను కంట్రోలు పెట్టి అయినాసరే ... తగ్గేట్లుగా చేయవలసినదని కోరుతున్నాను.

The Minister for Handlooms (Sri G. Rajaram) :—It is true that yarn prices have been recording an upward trend from January 1972 onwards. This is reported to be mainly due to demand for yarn in Bangla Desh and closure of some of the Mills in Coimbatore. However, for the last one week yarn prices have been dropping since the mills in Coimbatore have again gone into production. With the improvement in supply position the prices are bound to touch normal levels.

A comparative statement giving details of yarn prices prior to December, 1971 rates prevailing in January and February, 1972 and the present prevailing rates is furnished hereunder :

Count of yarn	Prices during (1970 per bundle 10 lbs)	Prices during Nov. & Dec. 71 (per bundle 10 lbs)	Prices during Jan. & Feb. 72 (per bundle 10 lbs.)	Present prevailing rate(per bundle 10 lbs)
	Rs.	Rs	Rs.	Rs.
20 s.	35	42 to 43	46	43 to 44
30 s.	—	48	50 to 53	50
40 s.	45	55	58	55
60 s.	68	65	75	69
80 s.	80	95	100	96 to 98
100 s.	—	100 to 110	130	115

The increase in the yarn prices subsequent to 1970 was mainly due to the shortage in cotton supply, when Government had to make arrangements for the import of large quantities of cotton and even staple fibre to feed the mills. From the second half year of 1971, though the cotton supply position was comfortable, yarn prices did not come down for various reasons such as increase in the cost of production. increased demand for yarn etc.

It is reported that the Director of Handlooms and Textiles has addressed the Textile Commissioner to allot adequate quantities of yarn to the State under the Cotton Yarn Pool Scheme, for supply at the rates fixed by the Textile Commissioner. The rates fixed for Pool Yarn are given below:—

20 s.	Rs. 39.63 per bundle.
30 s.	Rs. 44.44 -do-
40 s.	Rs. 52.13 -do-

The allotment of yarn under Pool Scheme to the State is expected shortly.

Yarn is not immediately convertable into cloth. Several processes are involved in the production of cloth. It would normally take 15 days for yarn to be converted into cloth. Yarn prices have gone up mainly in the months of January and February 1972. Cloth produced with yarn purchased at rates prevailing prior to January 1972 is already available in the market. The Handloom Weavers or the Master Weavers or the Weavers Co-operative Societies are reported to have purchased certain quantities of yarn at the rates obtaining in December 1971 and produced cloth. They might have purchased yarn at the higher prices in the first 2 months of 1972 but the cloth produced may not have reached the market in adequate quantities exhibiting an increase in the price of cloth. It is also not possible to co-relate prices of cloth and prices of yarn over short spans of time But the prices of cloth have been on the rise over a period of time say one year as a consequence of the increase in price of yarn.

As regards Art Silk yarn, it is true that the rates have gone up very high in the last one year. Yarn of 5% bundle which was selling at Rs.45 is now being sold at Rs. 70.

The State Government are considering the proposal for formation of a Regional Committee for Andhra Pradesh State to distribute Art Silk Yarn to actual users in the State The Textile Commissioner has been addresed in the matter. Meanwhile a reply has been received from the Central Committee for distribution of Art Silk Yarn, Bombay, by the Director of Handlooms and Textiles that it has been decided to hand over allocation of Viscose Rayon Yarn for distribution to actual users from January/March 1972 quarter onwards. The State Director of Handlooms and Textites is taking necessary steps in this regard.

(శ్రీ) జె. నరసింగరావు :—అధ్యక్షా, కరీంనగరు జిల్లాలో సిరిసిల్ల తాలూకాలో చేనేత కార్మికులకు 10 వేల లూమ్సు ఉన్నాయి—అంటే పదివేల

మంచి టెంరిక్స్ అన్నమాట 80 కౌంట్సు, 100 కౌంట్సు అక్కడ నడవవు. 40 కౌంట్సున్నది నేను 65 అని చెప్పాను, వారు 60 అన్నారు. తక్కువ కౌంట్సుని ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వం — చేయలేకపోతున్నది కాబట్టి మేము మహారాష్ట్రకు తోతామని వారు అంటున్నారు. 20 - 40 కౌంట్సు నేసే చేనేత కార్మికులు ఎక్కువగా ఉంటారు కాబట్టి ప్రభుత్వం వారికి సహాయం చేయాలి. ఎల్. ఎన్. మిశ్రాగారితో కూడా మాట్లాడితేగాని పరిస్థితి సర్దుబాటుకాదని వారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. కోటయ్య (చీరాల) —అధ్యక్షా, హేండ్లూమ్ మంత్రిగారు యారన్ రేట్సు విషయమై చెప్పారు కానీ యిటీవల ప్రత్తి మార్కెటు పరిశీలించినట్లైతే ప్రత్తి రేటు చాలా పడిపోయింది. దానితో కాటన్ రేటుకు ప్రమేయం సంబంధంగా యారన్ రేట్సు కూడా పడిపోయాయి. దానికి కారణ మేమంటే — బొంబాయిలో వున్న గుత్త యజమానులు, పెట్టుబడిదారులు అక్కడ వున్న కాటన్ కొని గోడౌన్సులో దాచిపెట్టి మార్కెటింగుకు — స్పిన్నింగు మిల్సుకు రాకుండా చేస్తుండడం అందువల్లనే కాటన్ స్కేర్సిటీ ఏర్పడి, పెద్ద పెట్టుబడిదారుల చేతులలో కాటన్ నిలిచిపోవడంవల్ల వారి యిష్టంవచ్చినట్లుగా యారన్ రేట్సు పెంచి అమ్మడానికి అవకాశం కలుగుతోంది చేనేత పారిశ్రామికుల మైన మేము అనేకదఫాలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడా చేనేత పరిశ్రమకు సప్లయిచేసే నూలు స్పిండిల్ పాయింటుమీద సప్లయి చేయమని చెప్పాము. స్పిండిల్ పాయింటు అంటే — కదుళ్లమీద ఏ రేటు పడుతుందో అదే రేటుకు కుటీర పరిశ్రమలలోవున్న చేనేత కార్మికునికి అందాలి అట్లా అందకపోవడంవల్ల 25 పర్సెంటు ఎక్కువ అవుతోంది మిల్లులో బండ్లింగ్, బెయిలింగ్, ట్రాన్సుపోర్టు మిడిల్‌మాన్ ప్రాఫిట్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కానీ, కేంద్ర ప్రభుత్వం కానీ చేనేత పారిశ్రామికులకు శాశ్వతమైన సహాయం, రక్షణ కల్పించాలంటే చేనేత పరిశ్రమకు సప్లయిచేసే నూలు స్పిండిల్ పాయింట్ పైన ఆ రేటుమీద యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వం నూలు రేట్సు తగ్గించవలసిందిగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రికమెండు చేయవలసిందిగా కోరవలెనని చెబుతూ, తమరు యీ అవకాశమిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ విరమిస్తున్నాను

శ్రీ జి. రాజారాం :— గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగానే యారన్‌కు పూల్ స్కీముక్రింద డైరక్టుగా వీవర్స్ కో ఆపరేటివు సొసైటీలకు యీనాడు చెప్పిన రేట్సు ప్రకారం — 20 కౌంటుకు 38.03 రూపాయలకు యివ్వాలని కేంద్ర ప్రభుత్వపు టెక్సుటైల్స్ కమిషనరు నిర్ణయించారు. ఆ రేటుపైన పూల్ యారన్ స్కీమునుంచి సప్లయి చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది. అతి త్వరలోనే యీ ఎలాట్‌మెంటు రాగానే యిది జరుగుతుంది, యిబ్బంది వుండదని మనవిచేస్తున్నాను.

PAPERS LAID ON THE TABLE

AMENDMENT FOR THE ANDHRA PRADESH MOTOR VEHICLES RULES 1964

1. The Minister for Transport (Sri K. Prabhakara Reddy):—I relay on the Table under sub-section (3) of Section 133 of Motor Vehicles Act, 1939, copies of the notifications issued under G.O.Ms. No 11 0, Home (Tr. I) dated 26-8-71 containing an amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules 1964.

NOTIFICATIONS ISSUED UNDER SEC. 9 (1) OF THE ANDHRA PRADESH MOTOR VEHICLES TAX ACT, 1963

2. I also lay on the Table under sub-section (2) of Section 9 of the Andhra Pradesh Motor Vehicle Tax Act, 1963, a copy of the notification issued in the following G.Os. under sub-section (1) of Section 9 of the said Act.

G.O.Ms.No. date.	Date of publication in the Andhra Pradesh Gazette.
1. G.O.Rt No. 3271, Home, dated. 19-11-71	30-12-71
2. G.O.Rt. No. 3272, Home, dated. 19-11-71	2-12-71

3. I further lay on the Table under sub-section (2) of Section 9 of the A P.M.V.T. Act, 1 63, a copy of the notification issued in the following G.Os. under sub-section (1) of Section (9) of the said Act.

G O.Ms.No. and date.	Date o publication in the Andhra Pradesh Gaz tte.
G.O.Ms.No. 28 dt. 6-1-72	17-2 72
,, ,, 29 ,, 6-1-72	,,
,, ,, 30 ,, 6-1-72	,,
,, ,, 76 ,, 12-1-72	,,
,, ,, 72 , 12-1-72	,,

4. I also lay on the table under sub-section (3) of Section 133 of Motor Vehicles Act, 1939, copies of the notification issued under the following G Os. containing an amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964:

1. G.O. Ms. No. 1647 dt. 9-11-71
2. ,, ,, ,, 1674 ,, 15-11-71
3. ,, ,, ,, 1955 ,, 23-12-71
4. ,, ,, ,, 1998 ,, 30-12-71

Mr. Speaker:—Papers laid.

DISCUSSION ON

(1) Drought conditions in the State.

(2) Scarcity of drinking Water in the state.

Mr. Speaker:—Now we will take up the discussion on drought conditions in the State and the discussion on the scarcity of drinking water. Though they are separately put, I think the House will agree to take both the subjects together and discuss and when the reply is given, the reply for the first, i. e. drought conditions, will be from the

hon. Chief Minister and regarding scarcity of drinking water, the reply will be from the hon. Minister for Panchayati Raj.

శ్రీ బి. ఎల్లారెడ్డి (ఇందుర్తి): —అధ్యక్షా, ఆహారధాన్యాల విషయంలో రాష్ట్రం అంతటా తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అదేవిధంగా నీటి కొరత విషయంలో కూడా తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ప్రభుత్వంవారు కరువు పరిస్థితులు గురించి నీటి ఎద్దడిని గురించి డాక్యుమెంట్స్ సర్క్యులేట్ చేశారు. అవి ఈ రోజునే మాకు అందాయి. వాటిని చదివి జీర్ణించుకోడానికి మాకు అవకాశం లేకపోయింది. అది ఒక అసౌకర్యంగా ఉంది. మున్ముందైనా ఇటువంటి ముఖ్య విషయాలపై చర్చలు జరిగేటప్పుడు ఇటువంటి డాక్యుమెంట్సును ప్రభుత్వం కనీసం ఒక రోజైనా ముందుగా మాకు అందించాలని కోరుతున్నాను. వర్షాలు కురవకపోవడంవల్ల పంటలు పోయాయనే విషయం ప్రభుత్వంవారు తమ డాక్యుమెంట్‌లో ఒప్పుకున్నారు. పరిస్థితి ఉన్నది ఉన్నట్లుగానే చెప్పారు. అందులో పొరపాటులేదు.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

మొదట కొంత వర్షం కురవడంవల్ల కొంత వేశారు. తరువాత వర్షాలు పడకపోవడంవల్ల వేసిన కొద్ది పంటలు పోయాయి. పూర్తిగా ఎండిపోయాయి. తరువాత వర్షాలు రబీ పంట కూడా వేయడానికి లేకపోయింది. కొన్నిచోట్ల వేసినా చాలాచోట్ల వేయడానికి లేకపోయింది. ఈ కారణంగా ప్రభుత్వంవారే స్వయంగా ఈ సంవత్సరం ఎ. ఎమ్. జి. ని వసూలు చేయకూడదని నిర్ణయం తీసుకున్నారు. దానినిబట్టే పరిస్థితి ఎంత తీవ్రంగా ఉందో అర్థంచేసుకోవచ్చు. ఆ తరువాత తీసుకున్న చర్యలు ఏమాత్రం సరిపోవని చెప్పవలసి ఉంది. పంటలు పోయాయని నీటి కరువు ఉందని గ్రామాలలో ధాన్యం లేక కటకటలాడుతున్నారని అందరికి తెలుసు. కొన్నిచోట్ల చౌక డిపోలు పెట్టామని చెబుతున్నారు. పరిస్థితి ఇంత తీవ్రంగా ఉన్నప్పుడు కొద్దిచోట్ల పెట్టిన చౌక డిపోల వల్ల ఇబ్బంది తీరుతుందా అని అడుగుతున్నాను. గ్రామాలలో పంటలు పోయాయి. నీటి కరువు వచ్చింది ధాన్యం లేదు. కూలిపని చేసుకునే వారికి పనులుకూడా లేవు. చాలాచోట్ల వలస పోతున్నారు. లేదా పస్తులు ఉండవలసి వస్తున్నది. ఇదివరలో ఇట్టి పరిస్థితులలో కరువు పనులు ప్రారంభించేవారు. ఆ డబ్బు ఎప్పుడో ఖర్చు ఐపోయిందని ముఖ్యమంత్రిగారు ఇదివరకు మాట్లాడుతూ చెప్పారు. ఇప్పుడు కరువు పనులు ఎక్కడా సాగడంలేదు. ఈ పరిస్థితిని ఎట్లు ఎదుర్కోవాలి అని ముందే ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకుని ఒక పథకం తయారు చేసుకుని అమలుచేస్తే బాగుంటుంది. బావులలో నీళ్లు లేకపోవడంవల్ల కొన్నిచోట్ల త్రవ్వకం ప్రారంభించారు. దానివల్ల కొద్దిగా పనులు దొరికినా, త్రవ్విన తరువాత లోపలకు పోవడంచేత బండలు పడడంవల్ల ఇంకా త్రవ్వడానికి వీలులేక వదిలివేశారు. ఇప్పుడు ఆ పనులు లేకుండా పోయాయి. వారికి ఏ ఆధారం లేదు తెలంగాణాలోను అక్కడక్కడా బావులక్రింద రాబీ పంట వరి పండించుకునే పద్ధతి ఉంది. ఈ సంవత్సరం చాలా తక్కువ వరియాలే వే చేయగలిగారు. దాదాపు సగం భాగంలో వేయగలిగితే

అందులో కొన్నిచోట్ల సగం వరకు కొన్నిచోట్ల నాలుగవ వంతు వరకు పనికి రాకుండా పోయింది. ఇంత తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతుందని ముందుగా ప్రభుత్వానికి ఎందుకు తట్టలేదు ? ఎవరికి వారు వారి వారి పనులలో ఉండి పోయారా ? పదవులు, కోట్లాటలు, ఎవరికి మంత్రి పదవులు వస్తాయనితప్ప ఇవి పట్టించుకున్నవారు లేరు. పరిస్థితి ఎట్లా ఉందని ఆలోచించడానికి ప్రయత్నం చేసినట్లే కనబడదు. మన రాష్ట్రంలో 23,190 గ్రామాలుంటే, 7 368 గ్రామాలలో తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడిందని ప్రభుత్వం ఇచ్చిన డాక్యుమెంటులోనే అంగీకరించారు. 8,099 చౌక దుకాణాలను తెరిచినట్లు కూడా ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కలవల్ల తెలుస్తున్నది ఇది ఏ మూలకు సరిపోతాయని నేను అడుగు తున్నాను చాలా గ్రామాలలో ఇప్పటివరకు చౌక దుకాణం అన్నది ఏర్పడ లేదని చెబుతున్నాను. ఈ తీవ్ర పరిస్థితిని ఎవరూ తీవ్రంగా పట్టించుకోడంలేదని అంతా తాత్సారం చేస్తున్నారని చెబుతున్నాను పనిలేక, తిండి దొరకక గ్రామాలనుండి తండోపతండాలుగా వలస వెళ్ళిపోతున్నారని చెబుతున్నాను. పండించుకునే రైతులకే కుటుంబానికి సరిపడిన ధాన్యం లేకుండా ఉంది. కొన్ని గ్రామాలలో ఏ పంటకూడా లేకుండా పోయిందని వారే చెప్పారు. ఎక్కడైనా ఏ కొద్ది ఐనా పండినా పెట్టుబడికే సరిపోకుండా ఉంది పరిస్థితి అటువంటప్పుడు రైతుల పరిస్థితి చాలా ఘోరంగా ఉంది. వారికి ఏ విధమైన రిలీఫ్ యిస్తున్నారు ? ఏమీ రిలీఫ్ యివ్వడంలేదు వారిమీద భారం మోపుతున్నారు. పంటలు లేనప్పుడు శిస్తులు వసూలు చేయడం ఒక భారమే అవుతుంది పంటలు పోయాయనే విషయం కూడా ఆలోచించకుండా వసూలు చేయాలని ఖచ్చితంగా ఆర్డర్సు పంపించారు. ఖచ్చితంగా గట్టిగా వసూలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. బకాయిలు కూడా 4 సంవత్సరాలవి, 5 సంవత్సరాలవి, 3 సంవత్సరాలవి లెక్కవేసి అవన్నీకూడా వారి దగ్గర వసూలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వడ్డీతోసహా వసూలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వారి పొట్ట వారు పోసుకోనడం కష్టంగా ఉంది. పెట్టిన పెట్టుబడి కూడా రాక డబ్బు లేక అప్పులమీద బ్రతకవలసిన పరిస్థితి, కోఆపరేటివ్ సొసైటీలలో అప్పులు తెచ్చుకుని అప్పులమీద కాలం గడపవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది అటువంటప్పుడు శిస్తు కట్టడానికి, బకాయిలు చెల్లించవలసిన పరిస్థితి ఎక్కడనుంచి వస్తుంది. ప్రభుత్వంవారు రైతులమీద తీవ్రమైన చర్య తీసుకుంటున్నారు. అట్లా వసూలు చేయడం ఏ విధముగానూ సరియైన పద్ధతి కాదు. దైవికంగా పంటలు పోతే రైతు ఏమి చేయగలడు దానికి బకాయిలు వసూలు చేయడంద్వారా రైతులమీద శిక్ష వేయడం సరియైన పద్ధతి కాదు. ఓవర్ డ్రాఫ్టు తెచ్చుకుంటున్నాం, దానిని చెల్లించడానికి డబ్బు ఏ విధముగా తెచ్చుకోవాలి అంటే బకాయిలు వసూలు చేయాలంటున్నారు. మునిగినా తేలినా పేదవారిదగ్గర అది వసూలుచేయాలని కఠినంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం చాలా తీవ్రంగా ఆలోచించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. దీనిని గురించి ఆలోచించాలి. బకాయిలు వసూలు చేయకూడదు. వాయిదా వేయాలి. ఈ సంవత్సరం మాఫీ కావాలని కోరుతున్నాను. బకాయిలు

మూడు సంవత్సరాలనుంచి 4 సంవత్సరాలనుంచి పెండింగ్ చేసి వసూలు చేయడం ఏ విధంగానూ న్యాయసమ్మతంగాదు. పంటలు పోవడం మూలంగా బాధ పడుతూంటే వసూలు చేయడం అనేది చాలా ఘోరం. చాలా గొప్ప అన్యాయం. బకాయిలను కూడా మాఫీ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలని కోరు తున్నాను. నీటి ఎద్దడి విషయం చెప్పలేనంత ఘోరంగా ఉన్నది. త్రాగడానికి నీళ్లులేవు బావులు త్రవ్వించడానికి రిగ్సు ద్వారా ప్రయత్నం చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. అయితే యింతవరకు ఎన్ని గ్రామాలలో ఎన్నిచోట్ల ఈ రిగ్సు ద్వారా బావులు త్రవ్వించారు. ఈ త్రవ్వించిన బావులద్వారా ఎన్ని గ్రామాలకు నీళ్లు యివ్వడం జరిగినది. ఎన్ని గ్రామాలలో సక్సెసు అయినవి. ఎన్ని ఫెయిల్ అయినవి అనే సమాచారం ప్రభుత్వం దగ్గర ఉందా అంటే ఏమీలేదు. కొన్ని కొన్ని చోట్ల రిగ్సు ఫెయిల్ అయినవి. డ్రిల్లింగు మెషిన్సు తీసుకొనిపోయి త్రవ్వడానికి ప్రయత్నంచేస్తే చాలా చోట్ల ఫెయిల్ అయినాయి. తెలంగాణాలో మా జిల్లాలో చాలా గ్రామాలలో మెషీన్సు తీసుకుని పోయి బావులను త్రవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తే 30 అడుగుల తరువాత రాళ్లు పడినవి. బండలున్నాయి. నీళ్లు రావడం లేదు. అందుచేత ఎబాండన్ చేయవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం దగ్గర ఏమయినా అంచనా ఉందా? రిగ్సు తీసుకువచ్చి వాటర్ సప్లయి చేయడానికి ఎన్ని గ్రామాలలో చేసినారు....

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—ఇంత ముఖ్య విషయం చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు రివిన్యూ మంత్రిగారు యిక్కడ లేకపోవడం బాగాలేదు.

పంచాయితీరాజ్ శాఖమంత్రి (శ్రీ టి. హాయగ్రీవాచారి) :—నేను నోట్ చేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇది చాలా ముఖ్యమైనదని కాల్ అటెన్షన్సువదిలేసి స్పీకరుగారు దీనిని తీసుకున్నారు. ప్రభుత్వం చేయవలసినది చాలా ఉంది. ఈ సందర్భంలో దానికి సంబంధించిన మంత్రులు స్వయంగా విని నోట్ చేసుకోవడం అవసరం. సెకండ్ హాండ్ యిన్ఫర్మేషన్ మీద ఆధారపడి చెప్పడం కాకుండా స్వయంగా వినడం మంచిదని స్పీకరుగారు కూడా శలవిచ్చారు యింతకుపూర్వం.

శ్రీ టి. హాయగ్రీవాచారి :—నేను నోటు చేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. యల్లారెడ్డి :—కొన్ని ముఖ్యమైన నిర్ణయాలు ఈ సందర్భంలో తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకని మన ముఖ్య మంత్రిగారు ఈ చర్చను వింటే బాగుండేది. వారు స్వయముగా వింటే ఏ చర్యలు తీసుకోబోతున్నారో చెప్పడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వారిని క్లారిఫికేషన్ అడగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. దురదృష్ట వశాత్తు ఈ చర్చకు జవాబు చెప్పవలసినవారు యిక్కడ లేరు. నేను యిందాక మనవి చేసినట్లు మంచినీటి కరువు గూర్చి రిగ్సుద్వారా ఏదో చేస్తామంటున్నారు. రిగ్సు ద్వారా చేసే ప్రయత్నం యిదివరకు ఒకసారి జరిగింది, 4 సంవత్సరాలక్రిందట

రివిన్యూ మంత్రిగా వి. బి. రాజుగారు చెప్పారు. రిగ్సు తీసుకువస్తున్నాం. రిగ్సుద్వారా నీటి కరువు లేకుండా చేస్తాం అన్నారు. అనేక చోట్ల రిగ్సు వేసి నీళ్లు సప్లయి చేస్తాం, మంచినీటి సప్లయి విషయంలో కొరత లేకుండా చేస్తాం అని పెద్దపెద్ద ఉపన్యాసములు యిచ్చారు. దానికి రిగ్ రివల్యూషన్ అని పేరు పెట్టి చెప్పారు. ఎన్నో రిగ్సు వస్తున్నాయని చెప్పారు. కాని తీరా జరిగిందిఏమిటంటే ఏవో పది పన్నెండు రిగ్సు వచ్చాయి. ఆ తరువాత అంతటితో ఆగిపోయింది. దానికి కంటిన్యుయేషన్ లేదు. 4 సంవత్సరాల క్రితం ప్రయత్నం చేశారు. తరువాత సరియైన ప్రయత్నం లేదు. వరుసగా 4 సంవత్సరాల నుంచి కరువు వస్తున్నది. వర్షాభావం వస్తున్నది దాని గూర్చి ఆలోచన చేయవలసినబాధ్యత ప్రభుత్వంమీద ఉంది కదా? ప్రభుత్వ యంత్రాంగం మీద డిపార్టుమెంటు మీద ఉంది కదా? హెడ్స్ ఆఫ్ ది డిపార్టుమెంటు మీద ఉంది కదా? దాహం వేసినప్పుడే మంచినీటి బావి త్రవ్వినట్లు, నీటి కొరత ఏర్పడినప్పుడే బావులు త్రవ్వకం, ఉన్నవాటిని లోతు చేయడం, రిగ్సు ద్వారా ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతున్నది. కేవలం రిగ్సుమీద ఆధారపడితే ఏమి జరుగుతుంది? తెలంగాణా జిల్లాలో రాళ్ళు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, మనం రాళ్ళమీద ఉన్నాం. ఎంత లోతున నీళ్ళు పడతాయో చెప్పలేం అది అనుమానాస్పదమైన విషయం. ప్రభుత్వం ఎక్కడైతే బండ లున్నాయో, రాళ్ళున్నచోట పరిశోధన చేశారా? ఎక్స్‌పెరిమెంట్ చేశారా? కొన్నిచోట్ల పరిశోధన చేశారా? కొన్నిచోట్ల ప్రభుత్వం స్వయముగా ఖర్చుచేసి రిగ్సువేసి రాళ్ళు బండలు ఉన్నచోట రాళ్ళ క్రిందకుపోయి నీళ్ళున్నాయేమో పరికించి పరిశోధించి పైకి తీసుకుని వచ్చే విషయం ఏమయినా చేశారా, అటువంటి ప్రయత్నం జరిగింది అనడానికి వీలులేదు. అటువంటి ప్రయత్నములు జరగలేదు.

నెత్తిమీద పడినపుడే మేల్కొంటామంటే చాలదు. రిగ్స్ వేస్తే నీరు పడుతుందో లేదో తెలియదు. ఇతర విధాల కూడ ప్రయత్నము చేయవలసి వుంటుంది. రిగ్స్ సరిపోవు. ఎన్నో గ్రామాలలో బావులు త్రవ్వవలసి వుంటుంది. వచ్చే నెల, రెండు నెలల్లో నీటి ఎద్దడి చాల తీవ్రముగా వుంటుంది. జిల్లాకు 3, 4 రిగ్స్ పంపినా పని చేయలేవు. వీటితోపాటు మాన్యువల్ లేబరు ద్వారా ఎక్కువ సంఖ్యలో బావులు త్రవ్వించడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. ప్రభుత్వము వారు యిచ్చిన స్టేటుమెంటులో బావుల త్రవ్వకానికి చాల డబ్బు యిచ్చినట్లు, ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు యిచ్చినట్లు చెప్పారు. డబ్బు శాంక్షను చేసిన మాట, ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు యిచ్చిన మాట నిజము కావచ్చును. కాని వాటిని అమలుజరపడానికి ప్రయత్నము జరగలేదు. మొన్న మొన్నటివరకు బావులు త్రవ్వాలని చెప్పిన పాపాన పోలేదు. చాల సమితులు డబ్బు శాంక్షను చేయకుండా అట్లా పెట్టుకు కూర్చొన్నారు. చాలచోట్ల బావులు త్రవ్వలేదు. ఇన్ని బావులు త్రవ్వాము, ఇంత డబ్బు యిచ్చాము అని వ్రాసుకొంటారు కాని వాస్తవానికి జరగలేదు. హసనాబాదు సమితిలో ఎంతో మంది హరిజనులు తమ పేటలో బావులు త్రవ్వాలని దరఖాస్తులు పెట్టుకొంటే ఇప్పటివరకు త్రవ్వలేదు. చాల చోట్ల ఇదే పరిస్థితి వున్నది. దీన్ని గురించి ప్రభుత్వము ఏమి ఆలోచిస్తున్నది?

సమితులు డబ్బు కేటాయించి పని చేయరు. బావులు త్రవ్వించకపోతే అటువంటి వారిపైన చర్య తీసుకొనడానికి కలెక్టరుకు అవకాశము వున్నదా? అట్లా చర్య తీసుకొనే అధికారము కలెక్టరుకు యిస్తేనే ఈ కార్యక్రమము అమలు జరిగే అవకాశము వుంటుంది. సమితులలో తమకు ఓటు వేసిన వారికి యిస్తారు. తమకు ఓటు వేయని వారికి ఇవ్వరు. నాసనాబాదు బి. డి. ఓ. కాంగ్రెసు నాయకుల చెప్పు చేతలలో కీలుబొమ్మలుగా వున్నారు. తాము చెప్పే వరకు ఫలానా గ్రామాలకు బావులు యివ్వవద్దు అని సమితి అధ్యక్షులు చెబితే వెంటనే ఆపి వేశారు. ఇట్లా చాల చోట్ల జరుగుతున్నది. క్రేష్ ప్రోగ్రామ్‌గా పని జరగాలి. కేవలము సమితుల ద్వారానే జరగదు. కలెక్టర్ల నిఘా వుండాలి. ఇప్పుడు యిచ్చిన డబ్బు కూడ చాలదు. ఇదివరకు యిచ్చిన డబ్బుతో కార్యక్రమాలను వెంటనే అమలు జరిపించాలి కరువు పనుల కోసము వచ్చిన డబ్బు కొద్దిగా వుంది. 5 కోట్లు సెంటర్ నుంచి వస్తుంది అంటున్నారు. కోట్లాది ప్రజలకు పని జరిపించడానికి 5 కోట్లు ఎట్లా సరిపోతుంది? 25 వేల గ్రామాలకు 17 వేల గ్రామాలలో తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితి వుందని ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించారు. ఈ 17 వేల గ్రామాలలోని ప్రజలకు పనులు కల్పించడానికి, బావులు త్రవ్వించడానికి 5 కోట్ల రూపాయలు ఏ మూలలకు సరిపోతాయి. సముద్రములో నీటి బొట్టులా వుంటుంది. అవసరాలు ఎక్కువగా వున్నవి. ఈ 2 మాసాల్లో 20 కోట్లు అయినా ఖర్చు పెట్టకపోతే దీనినుంచి బయటపడలేము. పని జరిపించలేము. కరువు పరిస్థితిని ఎదుర్కొనడము కష్టము. ఇక చౌక డిపోలను చాల గ్రామాలలో ఏర్పాటు చేయాలి. ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించ వలసివుంటుంది. కరువు తీవ్రత వున్న 17 వేల గ్రామాలలో అయినా చౌక డిపోలు ఏర్పాటు చేయడానికి వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకొనాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ అమరనాథరెడ్డి (వాయల్పాడు) :— అధ్యక్షా, కలెక్టర్సు పంపిన రిపోర్టులను బట్టి కరువు పరిస్థితి తీవ్రముగా వుందని ప్రభుత్వమువారు ఇప్పటికైనా గుర్తించారు. ఈ కరువు నివారణకు తాత్కాలిక చర్యలు కాకుండా శాశ్వతముగా నివారణ చేయడానికి కొన్ని పథకాలను తయారు చేసే ఉద్దేశ్యములో ప్రభుత్వము వుందనుకొంటున్నాను. రాయలసీమ ఎప్పుడూ సుభిక్షముగా వున్న సంవత్సరము లేదు. ఎప్పుడూ కరువు కాటకాలతో బాధ పడుతున్నాము ఒక ప్రాంతము వరదలను ఎదుర్కొంటూ వుంటే రాయలసీమ ప్రాంతము ఎప్పుడూ తీవ్రమైన క్షామానికి గురి అయి రైతులు బాధపడుతున్న సంగతి అందరకు తెలిసినదే. రాయలసీమలో శాశ్వత కరువు నివారణ చేస్తామని చెబుతున్నారు. శాశ్వత నివారణకు తయారు చేసిన కార్యక్రమాలను అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వము ఇంతవరకు గట్టి ప్రయత్నము చేయలేదని మనవి చేస్తున్నాను. కరువు శాశ్వత నివారణకు పథకాలు తయారు చేసినా అమలు చేసే దానిలో లోపాలు వున్నవని చెప్పక తప్పదు. ఈ కరువు రాయలసీమలో మనుష్యులను తినివేసే కరువు రాకాసిగా తయారైనది. త్రాగడానికి నీరు లేని యిబ్బంది, పరిస్థితి ఏర్పడినది. పశువులకు గడ్డి లేదు చంద్ర మండలాని

మానవుడు వెళ్ళే రోజులలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లోని ప్రజలకు త్రాగడానికి నీరు కూడ యివ్వలేని దుస్థితిలో వున్నాము అంటే పరిస్థితి ఎంత తీవ్రముగా వుందో ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. సర్కారు జిల్లాల్లో కొన్ని జీవ నదులు వున్నవి. ప్రాజెక్టులు కట్టారు తెలంగాణాలో కూడ కొన్ని ప్రాంతాలలో నీరు వుంది. రాయలసీమలో తుంగభద్ర తప్ప ఇంక ఏ ఆధారము లేదు. వ్యవసాయమంతా బావులమీదనే ఆధారపడి వుంది. తిండి గింజల కొరత ఏర్పడినది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లోనే తిండి గింజలకొరత ఏర్పడినది. దానిని తీర్చడానికి ప్రభుత్వము ప్రయత్నము చేసినా ఇంకా కొరతగానే వున్నది. డబ్బు యిచ్చినా తిండి గింజలు దొరకని పరిస్థితి ఏర్పడి వుంది. వాటికి తోడు విద్యుచ్ఛక్తి కొరత కూడ ఏర్పడినది విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా సరిగా వుంటే బావులక్రింద సాగు జరిగి తిండిగింజలు పండించుకోడానికి అవకాశము వుంటుంది అంటే విద్యుచ్ఛక్తి కొరత కూడ ఏర్పడినది. చిత్తూరు జిల్లాలో 48 గంటలు కరెంటు లేదని మనవి చేస్తున్నాను మోటారులతో వ్యవసాయం చేసుకొనే సన్నకారు రైతులు నారుమళ్ళకు నీరు లేక నానా ఇబ్బంది పడ్డారు. ఒక ప్రక్క క్షామంతో, కరువులో బాధ పడుతుంటే మరో ప్రక్క కరెంటు లేక వున్న నీటిని కూడా ఉపయోగించుకోలేని పరిస్థితి ఏర్పడి ప్రజలు, రైతులు మరి అవస్థ పడ్డారు త్రాగడానికి మంచినీరు లేక, తినటానికి తిండి గింజలు లేక ప్రజలు నానా అవస్థలు పడుతున్నారు మళ్ళీ సీజన్ వరకు ఎలా బ్రతకాలో అర్థం కావడంలేదు శాశ్వత కరువు నివారణ చేస్తామని కేవలం నినాదాలు కాక ఆచరణలో పెట్టే పథకాలు చేపట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను మంచినీటి కొరత తీర్చటానికి రిగ్స్ తెప్పించాలి ఏదో రోడ్డు పనులు, ఇతర తాత్కాలిక పనులు కల్పించినంత మాత్రాన క్షామ నివారణ కాదు కరువు నివారణకు శాశ్వత చర్యలు తీసుకోవాలి త్రాగు నీరు లారీల ద్వారా ఎడ్లబండ్ల ద్వారా కొన్ని చోట్ల సప్లయి చేస్తున్నారు చేసే పని ఏదయినా మిస్‌యూజ్ కాకుండా చూడాలని కలెక్టర్లకు ఆర్డర్స్ పంపించాలని కోరుతున్నాను ఆప్తులు, అనుచరులు అని కాకుండా అందరికీ సమాన సౌకర్యాలు కలుగ చేయాలని కోరుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన సహాయం, రెవెన్యూబోర్డు చేసిన సహాయం ఆ వివరాలు అందచేశారు, కాని జరగవలసిన కార్యక్రమం ఏమిటో, శాశ్వత కరువు నివారణ పనులు ఏమిటో చెప్పలేదు వాటిగురించి చర్యలు తీసుకొని రాయల సీమను కరువునుండి కాపాడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకట్రావు :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం అందజేసిన నోటు విపులంగా వుంది కరువు ఎక్కడెక్కడ ఏ ఏ ప్రాంతంలో ఎంత భాగంలో వున్నదో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయం ఎంతో, బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ చేస్తున్న సహాయం ఏమిటో అంతా వివరంగా ఇచ్చారు కాని ఎట్లా చేయాలనే విషయం మాత్రం చెప్పలేదు మాకు అందజేసిన నోట్‌లో మన రాష్ట్రంలో 197 తాలూకాలు వుంటే 171 తాలూకాలు కరువుకు గురి అయినవి 57 పర్సెంట్ పాపులేషన్ కరువుకు గురి అయినదని చెప్పబడింది గత సంవత్సరం ఆగష్టు, సెప్టెంబరు వరకూ కూడా వర్షాలు లేక అనేక ప్రాంతాలలో వేసిన పైరులు నష్ట పడడం జరిగింది.

పెట్టుబడికూడా రాక తెచ్చుకొన్న అప్పులు తీర్చలేకపోయినందని పత్రికలు రావటం జరిగింది. కరువు రిలీఫ్ వర్క్సుకు కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి 19 కోట్లు వచ్చాయని చెబుతున్నారు, ఈ సందర్భంగా మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు, కొన్ని రోడ్డు పనులు చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. ఈ పనులు పరిమితులు వున్నచోట్ల వారి వారి మనుష్యులను పెడుతున్నారు. ఆ ప్రాంతంలో లేబరర్సు వుంటే ప్రతి కుటుంబంలో కనీసం ఒకరికి అయినా పని కల్పించాలని అనుకోవడంలేదు. ఇలా పార్శిక దృష్టితో రిలీఫ్ వర్క్సు జరుగుతున్నాయని చెబుతున్నాను. కరువు ప్రాంతాలలో వున్న బావులను లోతు చేయించటానికి, క్రొత్త బావులను త్రవ్వించటానికి కరువు పనులలో ఒక కార్యక్రమంగా తీసుకున్నారు. వాటి కూడా ప్రయారిటి ఫిక్స్ చేసి కేటగిరి ఒకటి, కేటగిరి రెండు, కేటగిరి మూడు, కేటగిరి నాలుగు అని పెట్టారు. కాని అభిమానం వున్న చోట ముందు నీరు ఇస్తున్నారు. అభిమానం లేనిచోట త్రాగటానికి మంచినీరుకూడా లేకపోయిన వారికి ఇవ్వడంలేదు. గుంటూరు జిల్లాలో తెనాలి తాలూకా అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతం అనుకొంటారు. కాని ఆ ప్రాంతంలో నీరు లేదు. చిన్న బావులు వున్నా వర్షం వస్తేనే వాటిలో నీరు వుంటుంది. ఇప్పుడు చెంబులతో నీరు తోడుకొంటున్నారు. బాపట్ల తాలూకాలో కొమ్మమూరు కెనాల్‌లో నీరు లేదు. కృష్ణానదిలో నీటి కొరత ఏర్పడినందువల్ల ఆ కాలువకు నీరు అందడంలేదు. బాపట్ల తాలూకాలో చెరువుమీద ఆధారపడినవారు ఎంతో ఇబ్బంది పడుతున్నారు. అగ్ని ప్రమాదం జరిగినా ఏమీ చేయలేని పరిస్థితిలో వుంటున్నారు. ఇంతా కొరత యుగంగా కన్పిస్తున్నది. నీటి కొరత, ఆహార ధాన్యాల కొరత, వ్యాక్సిన్సు కొరత ఏది చూసినా కొరతగానే వుంటున్నది. రాయలసీమలో రాజపేట, బద్వేలు ప్రాంతాలలో రెండు సంవత్సరాల నుండి వర్షాలు లేవు. పంటలు లేవు. ఎప్పుడో సహాయ కార్యక్రమాలు ప్రారంభించారు కాని ఇప్పుడు లేకూడా లేవు. అక్కడ చేనేత పారిశ్రామికులు అనేకులు వున్నారు. వారందరికూ పని చూపించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద వుంది. సీడ్స్ కొనుక్కోటానికి, ఎరువులు కొనుక్కోటానికి, పశువుల మేత కొనుక్కోటానికి తక్కావీ లోన్స్ శాంక్షన్ చేయాలి. ఇదివరకు ఇచ్చిన తక్కావీలోన్స్, లాండ్ రెవెన్యూకూడా ఇప్పుడు బలవంతంగా వసూలు చేస్తున్నారు. అంటే కరువులో బాధపడుతున్న పేద ప్రజానీకం నుండి పాత ఎరియర్సు కట్టాలని హైరాన్ చేస్తున్నారు. పొన్నూరు, వినుకొండ తాలూకాలలో ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు వచ్చి అధికోత్పత్తి సాధించండి అని చెబితే ఇంకో మంత్రిగారు వచ్చి హెవీ పెనాల్టీస్ వేస్తున్నారు. బ్రతికిన వారిపేర, చనిపోయిన వారిపేర పెనాల్టీలు వేస్తుంటే వారు అప్పీలు చేసుకున్నారు. ఇంపోజ్ చేసినదానికి అప్పీలు చేసుకున్నారు, ఇంతవరకు దానిమీద ఆర్డర్సు లేవు. అధికోత్పత్తి సాధించాలని ఒకప్రక్కన చెబుతున్నా, హెవీ పెనాల్టీస్ యింపోజ్ చేసి, కట్టలేదని, కరువు కాటకాలకు గురిఅయిన వినుకొండ తాలూకాలో సీడ గ్రేప్స్ జప్తుచేస్తున్నారు. జయప్రదగారి కానిస్టిట్యూయన్సీయే, వారికి తెలుసు. ఇవి అన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని కరువు కాటకాలకు గురిఅయిన ప్రాంతాల వారికి సహాయ కార్యక్రమాలకొరకు కొంతడబ్బు సమకూర్చడమే గాకుండా వెంటనే

డ్రింకింగ్ వాటర్ సప్లయి గురించి ఆలోచించాలి. They are in distress. డిస్ట్రెస్‌లో వున్నవారికి సహాయము చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. చిన్న చిన్న రైతులనుండి ల్యాండ్ రెవిన్యూను డిస్ట్రెస్ తక్కావి లోన్స్‌ను వెంటనే వసూలు చేయడము హెరాస్ చేయడము ప్రభుత్వానికి తగదు. మరి రైతు దేశానికి బ్యాక్ బోన్ అని చెబుతూ యీ విధంగా చేయడము మంచిది గాదని మనవి చేస్తున్నాను. పోతే ఆహార ధాన్యాల ధరలు పెరిగిపోతున్నాయని అందరికి తెలుసు. గత సంవత్సరము ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ ఓపెన్ చేశామని చెప్పారు. 8 వేలు ఓపెన్ చేశామని చెప్పారు, బస్తీలలో ఓపెన్ చేస్తున్నారే గాని నూటికి 80 వంతుల ప్రజలు గ్రామాలలో నివసిస్తున్నా, వారి కొరకు గ్రామాలలో ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ ఓపెన్ చేయడములేదు. వెంటనే ఓపెన్ చేయాలి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—బస్తీలగతి అంతే, అందరిది ఒకటే గతి

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—మీ ట్రీట్‌మెంటు వేరు. గ్రామాలను టోటల్‌గా నెగ్లెక్ట్ చేశారు. పేదప్రజలు అవస్థలు పడుతున్నారు. పస్తులు పడుకొని అలో లక్ష్మణా అని బాధపడుతున్నారు. ముఖ్యంగా హరిజనులు చాలా దురదృష్టకరమైన పరిస్థితులలో వున్నారు. కాబట్టి 80 శాతముగా వున్న గ్రామాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రిఫరెన్సెట్‌గా చక్కెర, కిరోసిన్ పేదప్రజలకు లభ్యంఅగుటకు, ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ ఓపెన్ చేయాలని కోరుతున్నాను. పోతే విద్యుచ్ఛక్తి కొరత వున్నది. యాన్యువల్ మినిమం గ్యారంటీ అని వసూలు చేస్తున్నారు. వర్షాలు లేక బావుల్లో నీరులేక పేదరైతులు బాధపడుతున్నారు. కరెంటును వాడడంలేదు, అందుకని యీ సంవత్సరము అయినా యాన్యువల్ మినిమం గ్యారంటీని వేవ్ చేయాలని, పదినుండి 15 పైసలు అంటున్నారు, దానిని ఆపుజేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి ఎన్. విజయలక్ష్మి (తుని) :—అధ్యక్షా, కోస్తా ఆంధ్రప్రాంతంలో, అప్‌ల్యాండ్స్ ఏరియాలో సైక్లోనువల్ల నష్టాలు సంభవించాయి. రాయలసీమలో వర్షాభావమువల్ల నష్టాలు సంభవిస్తూవుంటే మా ప్రాంతాలలో నార్త్ యీస్ట్ మాన్‌సూన్స్‌వల్ల విపరీతమైన పరిణామాలకు దారితీస్తున్నది. పంటలుపోయి నష్టాలకు గురికావడము జరుగుతున్నది. మొదటి వ్యవసాయతరుణములో కోస్తా ప్రాంతములో మూడు పర్యాయాలు సైక్లోన్స్ సంభవించాయి. దాని మూలముగా రైతులు తీవ్ర పరిణామాలకు లోనుఅయినారు. అయితే మన ప్రభుత్వము 17 కోట్ల 40 లక్షలు ఆయా ప్రాంతాల ప్రజలకొరకు వివిధ పథకాల క్రింద ఖర్చుచేయడానికి మంజూరుచేసింది. దానికి ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. అతివృష్టి అనావృష్టికి గురిఅయ్యే ప్రాంతాలలో యిలాంటి నష్టాలు సంభవించకుండా ప్రభుత్వము ఒక శాశ్వత నివారణ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టవలసిందిగా తమద్వారా గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యవిషయము, కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతములో ట్యాంక్ బెడ్ ఏరియాస్ చాలా వున్నవి. తరచు సిల్ట్ రావడమువల్ల, నీరు లానికారణంగా

తరుచుగా కరువుకాటకాలు వస్తున్నాయి. అందువల్ల సిల్ట్ క్లియరెన్స్ కొరకు బుల్‌డోజర్స్‌ను ప్రవేశపెడితే కొంతవరకు కరువు కాటకాలు నివారించినట్లు అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. రూరల్ వాటర్ సప్లయి విషయములో రూ. 154.38 లక్షలు అనేక పథకాలకు మన ప్రభుత్వం వ్యయపరిచింది. రూరల్ వాటర్ సప్లయికి సంబంధించి ఆయా ప్రాంతాలలో ఒక బృహత్తర పథకాన్ని — మాస్టర్‌ప్లాను—ప్రవేశ పెట్టవలసిందిగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. అది ఏ విధంగా వుండాలంటే, గోదావరిపై పోలవరం బ్యారేజ్ నిర్మించి, గోదావరి నీరును విశాఖపట్టణం డిస్ట్రిక్టుకు తరలించినట్లయితే, విశాఖపట్టణము, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలలోని అనేక మెట్ట ప్రాంతాలకు సంమృద్ధిగా నీరు లభించి ఫస్ట్ క్రాప్‌కు నీరు సప్లయి చేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాక రైట్ కెనాల్‌ను చింతలపూడి, కొవ్వూరు తాలూకాల్లోకి తరలించినట్లయితే ఆ తాలూకాల్లోని కొన్ని గ్రామాలకు పుష్కలంగా నీరు లభ్యం అవుతుంది. గోదావరికి యిరుప్రక్కల వుండే ప్రాంతాలకు మంచినీటి కొరతను నివారించడానికి యిది ఒక ఉత్తమమైన మార్గమని మనవి చేస్తున్నాను. అనుక మన ప్రభుత్వము కేంద్ర సహాకారము తీసుకొని యీ బృహత్తర పథకాన్ని అమలు జరుపవలసిందిగా కోరుతున్నాను. Sir, all the above mentioned facilities can be made by this single Polavaram Barage. Thank you.

శ్రీ డి వెంకయ్య (కొండపి):—అధ్యక్షా, మాది ఒంగోలు జిల్లా, యిటీవల కొత్తగా ఏర్పడింది. నెల్లూరులోని కందుకూరు కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి కర్నూలులోని గిద్దలూరు, మార్కాపురము, గుంటూరులోని చీరాల అద్దంకిని కలిపి కొత్తగా జిల్లాను ఏర్పాటు చేశారు. కందుకూరు, కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి కరువుకాటకాలకు లోను అవుతున్నవి. ఈ సంవత్సరము వర్షాలులేక మెట్ట పంటలు అయిన, జొన్న, కొర్ర, అన్ని పంటలు పోయినవి. పశువులకు మేత లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ప్రజలు వలస పోతున్నారు. అయినా యిలాంటి పరిస్థితులలో పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు, అందుకని వెంటనే శిస్తు రిమిషన్ యిచ్చి వాటిని కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇది కొత్తగా వచ్చిన కరువుగాదు. గత పది సంవత్సరాలుగా యీ ప్రాంతాలలో కరువు వుంది. అది ప్రభుత్వము గమనించలేదు అని కరువు శాశ్వత నివారణ కొరకు కృషిచేయలేదని నేను ప్రధానముగా విమర్శిస్తున్నాను. 1952 నుండి అక్కడ అనేక ఆందోళనలు చేశారు. ఆ నాడు ఖోస్లాకమిటి నాగార్జునసాగరు కాలవను యీ ప్రాంతాలకు యివ్వాలని సిఫారసు చేసింది. కాని యింతవరకు కూడా నాగార్జునసాగరు నీరులేదు. అందుకని యీ ప్రాంతము క్షామ నివారణ కొరకు వెంటనే నాగార్జునసాగరు కాలవను త్రవ్వించి యీ సమస్యను పరిష్కారము చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రధానముగా పొగాకు రైతులు అనేక బాధలకు గురిఅవుతున్నారు. ఈ సంవత్సరము అగ్నిప్రమాదాలు జరిగి వారు ఎంతో దెబ్బ తిన్నారు. క్వింటాలు

600 రూపాయలు అమ్మవలసింది యీ సంవత్సరము 150 రూపాయలకు అమ్మవలసివస్తున్నందున అటువంటి రైతాంగము దివాళా తీసే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ప్రధానముగా అన్నిగకాల లోన్స్ కలక్షన్సను ఆపుజేయాలని, భవిష్యత్తులో రైతాంగానికి ఎక్కువ అప్పులు యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. కరువు నివారణకు ఆ జిల్లాకు కోటి రూపాయలు యివ్వాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. కరంటు పనిచూస్తే, కనిగిరిలో క్లస్టర్ స్కీము ప్రారంభము అయింది, కాని పని యింతవరకు పూర్తికాలేదు. పొదిలి, దర్శి, కందుకూరులలో ఎస్టిమేట్స్ జరుగలేదు. అందుకని వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు కరంటు వెంటనే సప్లయి చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

కందుకూరు టవునులో 20 వేల జనాభా ఉంది. వారికి త్రాగడానికి మంచి నీరు లేదు. అక్కడ పైపింగ్ స్కీమ్సు ద్వారా మంచినీరు సప్లయి చేయించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత రాళ్ళపాడు ప్రాజెక్టు క్రింద ఉప్పుటేరు క్రింద బెటర్‌మెంట్ టాక్సులు వసూలు చేస్తున్నారు. పది సంవత్సరాల టాక్సు ఇప్పుడు వసూలు చేస్తున్నారు. రయితులకు ఇప్పుడు ఈ కరువు రోజులలో ఇబ్బందిగా ఉన్నది కాబట్టి ఆ వసూళ్ళు వాయిదా వేయించాలని కోరుతున్నాను. మైనర్ మీడియం ఇరిగేషను స్కీము సయిన చిన్న చిన్న చెరువులు బావులు బాగు చేయించి నీటి సరఫరా చేయించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. కోటయ్య:—అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రభుత్వం వారు ఆంధ్రదేశములో కరువు ప్రాంతాలకు కొన్నిమంచి కార్యక్రమాలను చేపట్టారు చాలాసంతోషము ఈ విషయములో నేను ఒక విషయము మనవి చేస్తాను. ఈ కరువు విషయం చర్చించేటప్పుడు కోస్తా జిల్లా వారి దృష్టిలో లేదు ఎల్లప్పుడు కరువు కాటకాలకు నిలయమయిన కనిగిరి, పొదిలి, గిద్దలూరు ప్రాంతాలకు మంచినీటి ఎద్దడివలన అచ్చటి ప్రజలు చాలా ఇబ్బందలకు గురవుతున్నారు. మన స్పీకరుగారు గిద్దలూరు ప్రాంతమువారు కాబట్టి వారికి బాగా తెలుసు. ఆ ప్రాంతములలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టి రాష్ట్రం అంతా కూడా సర్వే చేసి ఏ ప్రాంతములో కరువు ఎలాగ వస్తున్నది దానికి కారణాలేమిటో చూచి వాటికి నివారణ ఏమిటి అనేది పరిశీలించి 'ఏప్రాంతములలో కరువువస్తున్నదో చూచి అవసరమైన కార్యక్రమాలు ఆ యా గ్రామములలో చేయాలి. స్విచ్ వేస్తే లైటు వస్తుంటె, తిప్పగానే నీరు వస్తుంటె, స్ప్రింగ్ చయిర్సులో కూర్చుని కాగితాలు మీద వ్రాయడంచాలా అన్యాయం. ప్రజల పరిస్థితులు పరిశీలించి సర్వేచేసి అవసరమయిన కార్యక్రమాలు అమలు చేయాలి. ఒంగోలు జిల్లా సస్యశ్యామలమయిన ప్రాంతమని అందరూ అనుకోవచ్చు. అది పొరపాటు. మన స్పీకరుగారు ఆ ప్రాంతమువారు వారికి అచ్చటి పరిస్థితి బాగా తెలుసు. కరువు నివారణ పథకాలు అమలు జరిపేటప్పుడు ఒంగోలు జిల్లానుకూడా చేర్చాలని కోరుతున్నాను. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని చింతలపూడి,కొవ్వూరు, పోలవరం, ఏలూరుతాలూకాలుకూడా కరువుకాటకాలకు గురయ్యే ప్రాంతాలు. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉన్న 26,190 గ్రామాలలో ప్రతి గ్రామంలో కూడా రజకులు ఉన్నారు. వారు అక్కడి ప్రజల బట్టలు ఉతకాలంటె వారికి నీరు కావాలి ప్రతి గ్రామములోనూ రజకులు వున్నారు? ఆ రజకులు

వారు బట్టలుఉతకడానికి చెరువులు ఉపయోగిస్తారు. ఆచెర్వులలో నీరుఉండేట్లుగా ఏర్పాటు చేయాలి. రజకులు సంవత్సరం పొడవునా పని చేస్తే సంవత్సరాంత మందు రయితులు బాగా పండితే వారికి కూలి సంవత్సరమునకు కొంకతూరి ఇస్తారు. రయితులకు పంట సరిగా పండకపోతే రజకులు చాలా ఇబ్బందులకు గురవుతారు. కాబట్టి కరువు ప్రాంతములలో ఉన్న రజకులకు ఒక్కొక్క కుటుంబానికి 300 రూ. లు చొప్పున లాంగ్ టరమ్ లోను ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. వారు ఆ లోను 300 రూ. లు 5 సంవత్సరములలో తీర్చునట్లు సదుపాయం కల్గచేయాలని కోరుతున్నాను. పంటకాలమునకు నీరు సప్లయిచేసే ఏర్పాటు చేయాలి. రిగ్సు ద్వారా బావులు త్రవ్వించే ఏర్పాటు చేయించాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. రామశర్మ (దేవరకొండ):—అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం తెలంగాణ ప్రాంతములోనూ ఆంధ్ర ప్రాంతములోనూ చూస్తే కరువు పరిస్థితి తీవ్రంగావుంది. ముఖ్యంగా తెలంగాణా ప్రాంతములో వర్షాలు పూర్తిగా లేవు. అక్టోబరు నెలలో కొంత వర్షం పడినా దానివలన లాభంలేకపోయింది పునాస పంట సజ్జ, జొన్న మొదలయిన పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. అక్టోబరు వర్షాలవలన ఆముదాలు మొదలయిన పంటలు నాలుగయిదణాల పంట పండినా రయితులకు ఖర్చులుకూడా రాలేదు. యీ కరువు పరిస్థితివలన ఆ ప్రాంతపు ప్రజలు ఆందోళనచేస్తే ప్రభుత్వం కరువు పనులు ప్రారంభించారు కాని ఆ బీదలకు ఇప్పటివరకూ డబ్బు ఇవ్వలేదు. ఎన్నికలు ప్రారంభించిన తరువాత పనులు ఆపారు రెండు నెలలనుంచి గ్రామాల లోని పేదలు నాగార్జునసాగరు, పోచంపాడు, శ్రీశైలం ప్రాంతాలకు వలస వెళ్ళిపోయారు. కొందమంది హైదరాబాదులో రిక్షాలు లాగుతున్నారు. ఇటువంటి సందర్భంలో ప్రజలు వలసపోతుంటె వారికి తిండిలేక ఇబ్బందులు పడుతుంటె ప్రభుత్వం శిస్తులు వసూలు చేయాలనడం అన్యాయం. మంచినీటికి మైళ్ళు దూరం పోతున్నారు. రిగ్సు తెస్తున్నారన్నారు. రిగ్సు ఇంతవరకూ రాలేదు. రిగ్సు ఎప్పుడు వస్తాయి మంచినీరు ఎప్పటికి సప్లయిచేస్తారు ఇలాగ మీనమేషాలు లెక్క వేస్తూ కూర్చుంటె సమస్య పరిష్కారం కాదు. అవసరమయిన చోట్ల అధికారులు పరిశీలించి మంచినీటి పథకాలు వేయాలి. తక్కావి వసూలుచేయమని కేంద్రం నుంచి ఆర్డర్సు ఉన్నట్లున్నవి. కరువు పరిస్థితి ప్రభుత్వం గుర్తించి పునాస శిస్తులు మాఫీ ఇచ్చారు. రబి వసూలు కూడా వాయిదా వేయాలి. తక్కావి లోన్సు ఎలక్షన్సు తరువాత వసూలు చేయమనడం అన్యాయం. అధికారం వచ్చింది కాబట్టి జులుము పయిన దాడిచేస్తే దానిని ఏమనాలి, ఆ శిస్తు బకాయి వసూళ్ళను వెంటనే వాయిదా వేయాలి పరిస్థితులు అనుకూలంగా ఉండి రయితులకు పంటలు బాగా పండినప్పుడు రయితులనుంచి వసూలు చేయాలి కాని రయితులు బ్రతకలేని పరిస్థితులో ఉంటె వారు పెట్టుబడి దారుల నుంచి భూస్వాములనుంచి అప్పులు కూడ తెచ్చుకోలేని పరిస్థితిలో ఉంటె యీ శిస్తులు ఇప్పుడు వసూలు చేయడం సరికాదు. ఇప్పుడు ఆపిన కరువు పనులు తిరిగి ప్రారంభించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత మేత కరువు తీవ్రంగా వుంది వర్షాలు లేనందువలన చొప్ప గడ్డి కూడా లేదు. పశువులమేత కొరకు ప్రభుత్వం ఏమిచేయాలో ఆలోచించాలి. మా నియోజక

వర్గములో మశంపల్లి ప్రిడ్జి కిన్నది. మేడారం చెరువు, పాలమాసివాగుకూడా మైనరు మేజరుఇరిగేషను పనుల చేయుటంద్వారా మాని యోజక వర్గములో పనులను చేయాలనికోరుతున్నాను. ఆదేవిధంగా కృష్ణాజిల్లాలో మెట్టతాలూకాలు నూజవీడు, తిరువూరు, నందిగామ విజయవాడ, గన్నవరంతాలూకాలలో అనావృష్టివల్ల కరువు పరిస్థితికిగురైరై అక్కడ వేరుశనగ, సజ్జ, కంది, జొన్న వగైరా పంటలు పండలేదు. కనీసం విత్తనాల ఖర్చుకూడా రాలేదు. ఈ వేళ విద్యుచ్ఛక్తి కొరతవల్ల చెరకు, ప్రత్తి, కూరగాయలకు, పండ్ల తోటలకు కూడా నష్టం జరుగుతున్నది. ఇంత తీవ్ర పరిస్థితులు ఉన్నప్పటికి నూజివీడు తాలూకాలో ఈ బకాయీల వసూళ్ళ సందర్భంలో నిర్బంధంగా వసూళ్ళు ప్రారంభించారు గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి కుట్టు మిషన్లు, సైకిళ్ళు జప్తులు చేయడం జరిగినాయి. ఈ రకంగా జప్తుల కార్యక్రమాన్ని మొదలుపెడితే, ఈ పరిస్థితులలో యిలా పూనుకుంటే ప్రజానీకం ఎదురు తిరగవలసినటువంటి పరిస్థితులుకూడా వస్తాయి. ప్రభుత్వం ఈ పరిస్థితులను గుర్తించి వాటిని వాయిదా వేయవలసిన అవసరంవుందని ప్రభుత్వానికి మీద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా గుంటూరు జిల్లాలో మంగళగిరి నియోజక వర్గంలో తక్కెళ్ళపాడులో నీళ్ళులేక అవస్థపడుతున్నారు. గుంటూరు మునిసిపాలిటీకి 1953 నుంచి తక్కెళ్ళపాడు పంచాయతీ తక్కెళ్ళపాడు నీటి సరఫరాకు సంవత్సరానికి 1,650 రూపాయలు చెల్లిస్తున్నది. అప్పటినుంచి వాటర్ సప్లయి ఆ గ్రామానికి జరుగుతున్నది, కాని 4, 5 రోజుల క్రిందట మీటరు ప్రకారం 60 వేల రూపాయలు చెల్లించాలని పంచాయతికి మునిసిపాలిటీవారు నోటీసు యిచ్చారు. ఈ పంచాయతీకి సంవత్సరానికి ఆదాయం 15 వేల రూపాయల కన్నా ఎక్కువలేదు. 15 వేలు ఆదాయం లేనటువంటి పంచాయతీ 60 వేల రూపాయలు ఎలా చెల్లిస్తుంది ? 60 వేలు చెల్లించలేము కాబట్టి నీళ్ళు బందు చేస్తున్నాము అంటే ఆ జనం అంతా ఏమైపోతారు ? వారు నీటికోరకు మూడు మైళ్ళ దూరంలోనున్న పెదకాకానికి పోవలసినగతి పడుతున్నది. ఈ పరిస్థితులలో స్థానిక యిబ్బందులనుకూడా గుర్తించకుండా గుంటూరు మునిసిపాలిటీవారు యీ రకంగా నీటిని ఆపివేయడం అనేది జరిగితే అది సరైన పద్ధతికాదు. కనుక ప్రభుత్వం వెంటనే జోక్యంచేసుకొని ఆ గ్రామానికి నీరు సప్లయి చేయుడానికి గుంటూరు మునిసిపాలిటీని హెచ్చరించవలసినటువంటి అవసరం వుంది. అదేవిధంగా తక్కెళ్ళపాడు వాటర్ సప్లయి స్కీముకు మంజూరు అయినటువంటి 60 వేల రూపాయలు ఈ గుంటూరు మునిసిపాలిటీలో ఉంది. కాని వారు రిజర్వాయరు కాని ఇతర ఏర్పాట్లుగాని ఏమీ చేయలేదు. అందువల్ల గుంటూరు మునిసిపాలిటీద్వారా నీటిని అందజేయడంకాని లేదా యీ గ్రామానికి వాటర్ రిజర్వాయర్‌ని ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేయడం అనేది కాని జరగవలసినటువంటి అవసరంవుంది. ఈ కరువు పరిస్థితులు ఇప్పుడు అన్ని ప్రాంతాలలోనూ ఉన్నాయని ప్రభుత్వంకూడా గుర్తిస్తున్నది. గుర్తించికూడా ఈ వసూళ్ళు పూనుకోవడం అక్రమమైనటువంటి పరిస్థితి. ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలు ఏమనుకొంటున్నారంటే ఎన్నికలలో ఓట్లు వేయించుకొన్న తరువాత మనమీద

దాడి మొదలుపెట్టారు అంటున్నారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం అప్రతిష్టపాలు అయ్యే పరిస్థితికూడా ఉంది. కాబట్టి ప్రభుత్వ పక్ష సభ్యులుకూడా ఈ విషయాన్ని గుర్తించాలి. మా నియోజక ప్రాంతాలలోకూడా పశువులయొక్క తీవ్రత కొనసాగుతున్నది కాబట్టి ప్రభుత్వం ప్రతిపక్షం అనే సమస్య లేకుండా పశువుల వాయిదా వేయడం అనేది ఆలోచించాలని నేను కోరుతున్నాను. మంచినీటి సప్లయిలో రిగ్గులు పెట్టి కరువు వాళ్ల మొదలు పెడదాము అని అనుకోకుండా వెంటనే నీటిని సప్లయిచేయాలని కోరుతున్నాను. మనిషి తిండిలేకపోయినా బ్రతుకుతాడు కాని నీళ్ళు లేకపోతే బ్రతకడం కష్టం. కాబట్టి వెంటనే నీరు సప్లయి చేయడంలో కృషిచేయాలని కోరుతున్నాను. పేద ప్రజానీకానికి కరువు పనులను ప్రారంభించి పని కల్పించాలి. ధాన్యంకూడా ప్రభుత్వం వారికి అందజేయాలి. డబ్బు ఉంటేనే కాని ధాన్యం కొనడానికి వీలులేదు కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వం పనులు కల్పించడంద్వారా ప్రజలను ఈ కరువు పరిస్థితినుంచి ఆదుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి బి. కళావతి (మాడుగుల):—అధ్యక్షా, మాడుగుల నియోజక వర్గం కరువు పరిస్థితులను గురించి కొద్దిగా మీతో విన్నవించుకోదలచుకొన్నాను. అసలు కరువులు ఎప్పుడూ వస్తాయి అతివృష్టివల్ల, అనావృష్టివల్ల. అతివృష్టి అన్న విషయం మా మాడుగుల నియోజక ప్రాంతంలో లేనేలేదు, అక్కడ అనావృష్టి పట్టుకున్నది. అక్కడ 365 రోజులూ ప్రజలు కరువుతో బాధ పడుతున్నారు అని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను ఈ ప్రాంతం అంతా మెట్ట ప్రాంతం. మిగిలినది ఏజన్సీ ప్రాంతం. ముఖ్యంగా ఇక్కడ వర్షాధారంతోనే ఆధారపడి ఉన్నారు. ఇక్కడ ప్రజలకు సమానంగా తినడానికి తిండిలేదు. త్రాగడానికి నీరులేదు. ఈ నీటి సదుపాయాలు బొత్తిగా అందుబాటులోలేవు. కొన్ని గ్రామాలకు బావులు లేనేలేవు. ఏరులువున్నాకూడా 2, 3 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నాయి. అక్కడికి వెళ్ళడానికి రహదారి సౌకర్యం లేనేలేదు. రాత్రులు ఏమైనా కావలసివస్తే అంతా రహదారులు లేనటువంటి ప్రాంతంనుంచి వెళ్లవలసిన అవసరం కలుగుతుంది ఈ ఎండకాలం వచ్చిందంటే ఏరులన్నీ ఎండిపోయి త్రాగడానికికూడా నీరు ఉండడంలేదు. ఇక తిండి విషయం. పంటలు పండితేకదా తిండి విషయం. అందుచేత ఇక్కడ ప్రజలందరి తిండి విషయం గురించి మనం చాలా ఆలోచించవలసిన అవసరంవుంది. వీరికి పని చేద్దామంటే పనిలేదు. బ్రతుకుదాము అంటే ఆశలేదు. కండలు కరిగించినా కూడా పని దొరకడంలేదు. రెక్కలు కష్టించి పనిచేద్దామన్నా పని దొరకడం లేదు. నీటి సదుపాయం ఉంటే పంటలు పండించుకొని పనులు చేసుకొనేవారు. అటువంటి పరిస్థితులలో నీరులేకుండాపోయింది ఇక్కడంతా సన్నకారు రైతులు. అందుచేత వీరికి ప్రభుత్వం తగిన సదుపాయాలు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక్కడ ప్రతి సంవత్సరమూ పంటలు పాడైపోతున్నాయి. ఈ మాడుగుల నియోజకవర్గంలో కరువు ఎప్పుడూ నిలయంగావుంది. క్షామ దేవత తాండవిస్తున్నది. క్షామ దేవతకు ఇది పుట్టినిల్లా అని అనుమానంకూడా కలుగుతున్నది. ఇక్కడి ప్రజలు నిరాశా నిస్పృహాలతో ఉన్నారు. అసలు

వీళ్లకు ఆశచిగురించేలాగ ఆత్మస్థైర్యం, ఆత్మవిశ్వాసం కలిగి మాకు పనులు ఉంటాయి మేము మూడు పూటలు తినగలము అనే ధైర్యం కలిగించవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఎంతైనా ఉందని ప్రభుత్వానికి మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. వెనుకబడిన ప్రాంతాలను, వెనుకబడిన జాతులను, బలహీన వర్గాలను పురోభివృద్ధి తీసుకొని, రావలసిన అవసరం ఎంతో ఉంది. ఇదే మన ప్రభుత్వముయొక్క లక్ష్యం, కాంగ్రెసుయొక్క లక్ష్యం. ఇదే మన ముఖ్యమంత్రిగారు పదే పదే చెబుతున్న విషయం ఈ పేదరికం అనే పదాన్ని మనదేశంనుంచి తొలగించవలసిన అవసరం కూడ చాలా ఉంది మన ప్రభుత్వం చిన్న చిన్న సౌకర్యాలు, టెంపరరీ మెజర్సు ఈ రహదారులను కలుగజేయాలి. తరువాత కొన్ని బావులు త్రవ్వించాలి. త్రాగడానికి నీటి సదుపాయం చేయాలి. ఉన్న చెరువులను బాగు చేయించాలి. తరువాత కొత్త చెరువులు త్రవ్వే అవకాశం ఉందా లేదా అని ఆలోచించవచ్చు మా నియోజకవర్గంలో అంతా సన్నకారు రైతులే కనుక కొంత ఋణ సౌకర్యాలు కూడా వాళ్లకు వెంటనే అందేట్లు చేయాలి. అందుకు తక్షణమైనటువంటి రిలీఫ్ మెజర్సుని ప్రవేశపెడితే బాగుంటుందని నేను అనుకొంటున్నాను ఒక జిల్లాలో కాని రాష్ట్రంలో కాని మనకు తారతమ్య భేదాలు లేకుండా ఉండాలి. మనిషికి మనిషికి తారతమ్యం ఉండకూడదు అందరూ ఒకే స్థాయిలో ఉండాలి అనేటటువంటిది ఉండాలి. అలాగే రాష్ట్రానికి రాష్ట్రానికి కూడా అభివృద్ధి చెందే అవకాశంలో కూడా అటువంటి తారతమ్యాలు ఉండకూడదు జిల్లాలలో కూడా జిల్లాకు జిల్లాకు అటువంటి తారతమ్యం లేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను అందుచేత జిల్లా జిల్లాకు ఇటువంటి రీజనల్ ఇన్‌బాలన్సు ఉండకుండా తగ్గించే విధానం మనం చేయాలి. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కూడా పదే పదే విన్నవించవలసిన అవసరం ఉంది. అందుచేత మాడుగుల నియోజకవర్గంలో ఉన్నటువంటి విశాఖపట్టణం జిల్లాకు ఒక డెవలప్‌మెంటు బోర్డు కమిటిని వేసి అక్కడ ఉన్నటువంటి సాధకబాధకాలన్నీ తెలుసుకోవలెనని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. దక్షిణ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి రాష్ట్రాలన్నింటిలోనూ ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లోనే ఎక్కువ కరువు ఉన్నదని నేను భావిస్తున్నాను. అందుచేత ఇది మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము యొక్క రెస్పాన్సిబిలిటీయే కాదు. కరువులు వస్తున్నాయి ఏదో కొంత ఫండ్సు ఇస్తున్నాము. ఆ కరువులలో కరువు తీరే విధంగా చూస్తున్నాము అనే విధంగా కాకుండా కరువే రాకుండా చేస్తే బాగుంటుందని నా ఉద్దేశం. మొన్న వచ్చిన కరువులకు మన ముఖ్యమంత్రిగారు 19 కోట్లు తెచ్చారు. అవి అందరికి పంచారు. అప్పటికి బాగానే ఉంది. ఇలా ఎప్పుడూ కరువులు రావడం తీసుకొని రావడం కంటె ఏదో కొంత పెద్ద మొత్తం తీసుకొని వచ్చి కరువు అన్నది లేకుండా చేస్తే బాగుంటుంది. అందువల్ల ప్రజలలో కూడా సంతృప్తి వస్తుంది. అందుచేత ఔటు సైడ్ ది ప్లాన్ వెళ్ళి కొంత ఫండ్సు తెచ్చుకుంటే బాగుంటుంది. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క రెస్పాన్సిబిలిటీయే గాక కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క రెస్పాన్సిబిలిటీ కూడా. Outside the Plan the Central Government should give something as fund for the State Government. అని నేను అనుకొంటున్నాము.

కరువు శాశ్వతంగా తగ్గేట్లు చేయాలి అంటే ముఖ్యంగా నీటి సదుపాయం కావాలి. మా మాడుగులలో ఉన్న ఒకే ఒక్క నీటి సదుపాయం శారద అన్నది ఇది ఇంతకు పూర్వం కూడా నేను ఇదే శాసనసభలో చెప్పాను మళ్లీ తిరిగి ఎందుకు చెబుతానంటే ఆ యొక్క నీరు చాలా అవసరం కనుక ఇప్పటి వరకూ చెబుతూనే ఉన్నాను ఒకవేళ ఆ ఆనకట్ట కట్టేటప్పటికీ కూడా చెప్పవలసిన బాధ్యత నాది ఉన్నదని భావిస్తున్నాను అందుచేత శారదానది మీద రైవాడ ఆనకట్ట కట్టి అక్కడి ప్రజలకు కొంచెము సదుపాయం చేయాలని కోరుతున్నాను ఇది 52 నుంచి జరుగుతున్న విషయము, రఫ్ ఎస్టిమేట్స్ చేశారు. వెనుక లక్ష రూపాయలు ఉండవచ్చు, ఇప్పుడు కోటి రూపాయలు ఉండవచ్చు ఇంకాకొంత కాలానికి ఇంకా ఎక్కువ అయ్యే అవకాశము ఉన్నది గాని తక్కువఅయ్యే అవకాశములేదు. అందుచేత ప్రభుత్వమువారు మరల మరల ఆలోచించి ఇప్పుడే ఆ పనికార్యక్రమాలు జరిపితే ఇప్పుడు మనకు డబ్బు తక్కువ అవడమే కాకుండా ప్రజలకు కూడా పంటలు పండించడానికి అవకాశము కల్పించేదానికి అవకాశము ఉంటుందని భావిస్తున్నాను. ఇది ప్రిలిమినరీ ఇన్వెస్టిగేషన్ అయితే, డిటెయిల్డ్ ఇన్వెస్టిగేషను చేయించమని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను అందుచేత ఈ డిటెయిల్డు ఇన్వెస్టిగేషను కొత్తగా స్టాఫ్ వేసి ఈ ప్రాజెక్టు మొదలుపెట్టే అవకాశము కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి సోమశేఖర్ :—అధ్యక్షా, చర్చలు, కమిటీలు, పరిశీలనలు, కమిషనర్లు, కమీషన్లు వీటన్నిటితోను కాలము అయిపోయింది. రాయలసీమ డెవలప్మెంటు బోర్డులో ఇప్పుడు ఇక్కడ మెంబర్లుగా ఉన్నవారు కొంతమంది ఉన్నారు. పరిశీలన చేశారు. చర్చలు చేశారు కాని, 20 సంవత్సరాలుగా స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత, తిండిగింజలు లేవు నీళ్లు లేవు, కట్టుకోడానికి గుడ్డలేదు, పశువులకు మేతలేదు అంటే సిగ్గుగా ఉన్నది కనీసం నూరు, నూటయాభై కోట్లు ఖర్చు పెడితే 20 జిల్లాలలో నీటి సౌకర్యాలు ఏర్పడి ఆ ప్రాబ్లం సాల్వ్ అవుతుంది కనీసం ఆ నీటి సౌకర్యము అయినా ఇంతవరకు కంప్లీటు చేయలేదంటే మన ప్రభుత్వానికి చాలా సిగ్గుచేటు. ఇది గాక, ఇది యాంత్రిక యుగము, ఎందుకంటే వాటర్ టేబుల్ డవున్ అయిపోయింది ఈ యంత్రయుగములో రిగ్సు, కంప్రెసర్సు తప్ప వేరే ఏమీ పనిచేయడంలేదు ఏదో కరువు వస్తే మీరు బావులు లోతుచేయండి అని 200, 300 రూపాయలు ఇస్తే, దాంట్లో వాళ్ళు 150 రూపాయలు దాని కొరకు ఖర్చుపెట్టి మిగతా 150 రూపాయలు పాడుచేసుకొంటారు ఇట్లా, ప్రతి సంవత్సరం అయిపోతుంది వాళ్ళు 6, 7 అడుగులు త్రవ్వుకొని వదిలేస్తారు. దీనివల్ల ఈ నీటి ప్రాబ్లం సాల్వ్ కావడంలేదు. కాబట్టి రిగ్సు, కంప్రెసర్సు ఉపయోగించడానికి మూడు సంవత్సరముల నుంచి చర్చలు జరుగుతున్నాయి. అసెంబ్లీలో చర్చలు జరుగుతున్నాయి, కేంద్ర ప్రభుత్వముతో జరిగినాయి. కాని ఏమి సాధ్యము కాలేదు. కనుక అగ్రో ఇండస్ట్రీసులో కావలసినన్ని రిగ్సు సప్లయి చేయడానికి అవకాశము లేకపోతె ప్రయివేటు సెక్టారులో బాంబే, మద్రాసు, బెంగుళూరులో రిగ్సు తీసుకురావచ్చు. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే ఒక నెలలో నీళ్ల ఎద్దడి పూర్తిగా సాల్వ్ చేయవచ్చు మరి ఆవిధంగా ప్రభుత్వము ఎందుకు

చేయడంలేదో తెలియడంలేదు. ఇప్పటికైనా మించింది ఏమీలేదు. 15 రోజులుగా అసెంబ్లీ జరుగుతూ ఉన్నది. మొన్న మాణిక్యరావు అగ్రో ఇండస్ట్రీస్ తరఫున ఢిల్లీకి పోయి, 30 రిగ్సు తెస్తామని అన్నారు. కొన్ని వచ్చినాయి, కొన్ని రావడం లేదు అని ఆయన చెప్పింది వింటున్నాము ప్రయివేటు సెక్టారులో అదే వెలకే కాని వెంటనే ప్రతి జిల్లాకు 4 రిగ్సు పంపితే ఆ జిల్లాలో కంప్లీట్ అయిపోతే, వేరే జిల్లాకు అవి పంపించవచ్చు. అటువంటి చర్య అయినా తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇక వ్యవసాయక రంగములో సర్కారు జిల్లాలలో భూగర్భ పరిశీలన చేసి రైతులకు గొట్టపు బావులు ప్రభుత్వమే త్రవ్వించి పంప్ సెట్సు వేసి వాళ్ళకు అప్పజెప్పుతూ కంతులు ప్రకారము వాళ్లదగ్గర నుంచి వసూలుచేసేటటువంటి పథకము ప్రభుత్వము చేపట్టింది. కాని పూర్తిగా వెనుకబడిన రాయలసీమలో అటువంటి పథకము ఎందుకు చేపట్టలేదో అర్థం కావడంలేదు. కనుక తక్షణమే రాయలసీమలో కూడ అటువంటి పథకము చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. రాయలసీమలో గ్రౌండ్ వాటర్ సర్వే అని ఒకటి చేశారు ఇదివరలో. కాని దానికి డబ్బు కేటాయించడంగాని మరేమి జరుగలేదు. కనుక సాధ్యమైనంత త్వరలో రాయలసీమలో కూడ భూగర్భ పరిశోధన చేయించి నీటి సౌకర్యము, కలిగించవలెనని కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే అక్కడ రైతులవు ఇప్పటికే డబ్బు లేదు గనుక వారికి ఇంతో అంతో డబ్బు ఇస్తే కూడ బావులు త్రవ్వుకొనే పరిస్థితి లేదు ఎందుకంటే వాళ్ళకు నీళ్లు ఎక్కడ పడతాయో తెలియకుండా ఎక్కడ పడితే అక్కడ బావులు త్రవ్వుతున్నారు, బండపడుతున్నది. ఆ విధంగా బండపడి దానితో కొంతమంది చచ్చిపోతున్నారు కూడ. మా హిందూపురము తాలూకాలో వెంగన్న అనే ఒక ఉప్పరాయన ఆ విధంగా చనిపోయాడు. అంతేకాకుండా పోయిన సంవత్సరం కరువు వచ్చి 5 మంది చచ్చిపోతె, అయ్యా ఈ విధముగా కరువుతో చచ్చిపోయినారని చెప్పితే ప్రభుత్వోద్యోగులు, మినిస్టర్సు పరిశీలన చేసి ఇది ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు, వారు తిండిలేక చనిపోలేదు అని అక్కడ రెడ్డి, కరణమును పిలిపించి వ్రాయించారు కాబట్టి గొట్టపు బావుల పథకము వెంటనే రాయలసీమలో కూడ అమలుజరపడానికి ప్రభుత్వము చేపట్టాలి. వాళ్ళే పరిశీలన చేసి ఎక్కడ నీళ్లు ఉన్నాయో తెలుసుకొని, పరిశీలన చేసి ఒక పదివేలు, ఇరవై వేలు ఖర్చుపెట్టి, రైతులకు పంప్ సెట్సు ఇచ్చి అప్పజెప్పి రైతులు పంట ద్వారా తీర్చుకొనేదానికి ఏర్పాటుచేయవలెనని కోరుతున్నాను. ఇకపోతె ప్రాజెక్టుల విషయం ఉన్నది. మా రాయలసీమలో తుంగభద్ర 15, 20 ఏళ్ళ క్రితం ప్రారంభించారు. ఇంతవరకు మొదటిదశ అయింది. ఇంకా రెండవదశ పూర్తికాలేదు, 20 యేళ్లు అయినాయంటే ఇది చాలా అవమానకరము. కర్నూలుజిల్లాలో 61 లో గాజుల దిన్నె ప్రాజెక్టు ఉన్నది. దానికి సంజీవయ్య పునాది వేశారు, ఆ తరువాత ఇంకొకరు కూడ రెండవ పునాది వేశారు. 61 సంవత్సరం అంటే ఇప్పటికి 14 సంవత్సరములన్నమాట. దానికి కావలసింది 2 కోట్లు 34 లక్షల రూపాయలు. నూర్ల నూర్ల కోట్లు గోదావరిగాని, కృష్ణాగాని, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకుగాని పడేస్తారు, ఈ చిన్న ప్రాజెక్టు 14 సంవత్సరముల నుంచి కంప్లీట్ కాలేదంటే రాయలసీమ మీద ప్రభుత్వానికి ఏ విధమైన దృష్టి ఉన్నదో దీనివలన అర్థం అవుతున్నది. మొన్న ఏదో

14, 15 లక్షలు ఇచ్చారు, అంతే. ఈ సోమశిల ప్రాజెక్టు నెల్లూరు జిల్లాలో కట్టాలని అనుకొంటున్నారు, మాకేదో ప్రత్యేకంగా చేస్తున్నట్లుగా నీళ్ళు లేవని. కాని అదేదో మైసూరు నుంచి వచ్చే నీళ్ళకు కూడా మాకు అవకాశము చేయకుండా సోమశిల ప్రాజెక్టు నెల్లూరులో కడితే, అంటే క్లియరెన్సు ఇచ్చేస్తే, రేపు మా గతి ఏమిటి. మాకేదైనా అర్జెంటుగా బలము వచ్చి మా రాయలసీమ జిల్లాలలో ఏదైనా కట్టుకోవాలంటే అప్పటికి అవకాశము లేకుండా పోతుంది, కాబట్టి రాయలసీమలో ఉండేటటువంటి అవకాశాలకు భంగము లేకుండా నీటివసతులకు ఇబ్బంది లేకుండా వెంటనే ఆ సోమశిల ప్రాజెక్టును నిలుపుదల చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. ఈ నీటివసతుల విషయంలో, లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు ఒక ఆర్డరు ఇచ్చి చనిపోయారు అనగా, బ్రిటిష్ కాలములో చేసినటువంటి చిన్న చిన్న చెరువులు, తెగిపోయిన చెరువులు ఉంటే, అవి సరిచేసినట్లయితే ఒక్కొక్క దానిక్రింద నూరు ఎకరాలు, ఐన్నూరు ఎకరాలు సాగుచేయడానికి వీలవుతుంది, అవి పరిశీలన చేసి ఆ పని వెంటనే ప్రారంభము చేయమని చెప్పారు. కాని ఆ పని విడిచిపెట్టి నూర్లు నూర్లు కోట్లు పెద్ద ప్రాజెక్టుల మీద పెడుతున్నారు. కాని అవి అయ్యేటప్పటికి 10, 20 సంవత్సరాలు పడుతుంది, వాటివల్ల ఒక లక్ష ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చే పరిస్థితి ఉంటుందని, కాని ఈ చిన్న చిన్న నీటివసతులను చేపట్టితే ఒకొకదాని క్రింద 2, 3 వందల ఎకరాలు వెంటనే సాగులోకి వస్తుంది, వీటికయ్యే ఖర్చుకూడ చాలా తక్కువ. కనుక ఈ చిన్న నీటివసతులను వెంటనే చేపట్టాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇక రైల్వేసు విషయంలో బ్రిటిష్ వారి తరువాత, ఒక అంగుళము కూడ ముందుకుపోలేదు. మొన్న ఏదో వాళ్ళ మైసూరు మినిస్టరు హనుమంతయ్య గారు వారు బళ్ళారిని కలుపుకొన్నారు, గుంతకల్—బెంగుళూరు కలుపుకొన్నారు. అదే విధముగా ఇక్కడ ధర్మవరము—పాకాల, మడకశిరా—పవెరి—హుబ్లి, గాని [illegible]రా—పాకాలాగాని కలపడానికి వీలుపడుతుంది. ఎందుకంటే ఈరోజు రాయలసీమలో రైలు చూడనివారు కొన్నిలక్షలమంది ఉన్నారు. వారికి రైలు సౌకర్యాలు లేవు కనుక ఈ రైల్వే సౌకర్యాల విషయం గురించి కూడ సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో ఆలోచించి రాయలసీమలో అటువంటి సౌకర్యాలు కలిగించ వలెనని కోరుతున్నాను... (ఇంటరప్షన్)......

ఇక పరిశ్రమల విషయంలో, మాంగనీస్, యాజ్ బెస్టాస్, బెరైటీస్ అవన్నీ మాకు దొరుకుతాయి. కనుక మైనింగు ఇంప్రూవ్ చేయడానికి రాయలసీమలో చాలా అవకాశాలు ఉన్నాయి. కనుక అక్కడ ఏవైనా ఫ్యాక్టరీసు ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుంది. ఈ సందర్భంలో మీరు 25 పర్సెంట్ పెట్టుకొంటే మేము 75 పర్సెంట్ ఇస్తామని గవర్నమెంటు చెప్పుతున్నారు. కాని తినడానికి తిండి, కట్టుకోడానికి బట్ట, త్రాగడానికి నీరులేనటువంటి రాయలసీమవారికి పరిశ్రమలు ప్రయివేటు సెక్టరులో పెట్టుకోడానికి అవకాశములేదు. ఈ పని ప్రభుత్వమే చేయాలి. కనుక ప్రభుత్వము వెంటనే రాయలసీమలో స్కూటరు పరిశ్రమగాని, బల్బ్సు పరిశ్రమగాని, ట్రాక్టర్సు పరిశ్రమగాని ఇటువంటివి అక్కడక్కడ వీలైనంత త్వరలో ఏర్పాటు చేసినట్లయితే, నిరుద్యోగ సమస్య తీర్చినట్లు అవుతుంది, కొంత వరకు ప్రొడక్షన్ ఇంప్రూవ్ చేయడానికి అవకాశము అవుతుంది. అక్కడ

చదువుకొన్న లక్షలమంది గ్రాడ్యుయేట్సుకు కూడ ఉద్యోగాలు లేకుండా ఉండే వాళ్ళకు ఉద్యోగాలు అక్కడ కల్పించడానికి వీలవుతుంది మా ప్రాంతములో మైనింగుకు మంచి అవకాశాలుఉన్నాయి కాబట్టి,అక్కడ లభ్యమయ్యే మినరల్సును ఇతర దేశాలకు పంపించే బదులు, అక్కడేవాటికి సంబంధించిన ఫ్యాక్టరీసు ఏర్పాటు చేయవలెనని కోరుతున్నాను ఇక శిస్తుల విషయంలో డిసెంబరు నెలలో శిస్తులు వసూలు చేయమని గవర్నమెంటు చెప్పారు జనవరి, ఫిబ్రవరి మార్చి, నెలలో ఒకటి, రెండు, మూడు కిస్తులు వసూలు చేయాలి. కాని ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలలో తినడానికి తిండిలేకుండా ఉన్నప్పుడు త్రాగడానికి నీరు లేకుండా ఉన్నప్పుడు శిస్తులు వసూలు చేస్తున్నారంటే అది ప్రభుత్వ చట్టానికే విరుద్ధం. మార్చి అయినతరువాత తక్కావి శిస్తులు వసూలు చేయకూడదు అది బ్రిటిషుకాలంనుంచి ఉన్నది. జనవరినుంచి మార్చిలోగా వసూలు చేయాలి, అప్పుడు ఎలెక్షన్సుముందు నిలిపి యిప్పుడు వసూలు చేస్తున్నారు. ఈ శిస్తుల వసూళ్ళు వెంటనే వాయిదా వేయాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడుచేసే కరువుపనులుకూడ నిలిపివేస్తున్నారు. కరువుపనులను నిలిపి వేయకుండా వాటిని జరిపించాలని కోరుతున్నాను. మంచి నీటి సౌకర్యంకూడ కలుగజేయాలని యివన్నీ పరిశీలించి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి కమలమ్మ (నక్రేకల్) :—అధ్యక్షా, నీటికొరత, వర్షాలు లేని కారణంవలన దేశంమొత్తంమీద ఉందనేవిషయం అందరికీ తెలిసినదే, మాది నలగొండజిల్లా, అ జిల్లాలో ఎటుచూసినా రాళ్ల ప్రదేశం అయినా మా వద్ద పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టు కట్టారు. అన్నిటికంటె పెద్దది నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు, ఇంకా నాలుగయిదు కట్టారుగాని వాటివలన నల్గొండకు లాభంలేదు. అది సముద్రానికి 300 అడుగుల ఎత్తున ఉన్నది మూసీ ప్రాజెక్టు ఒకటికట్టారు. అది కట్టకముందు కొన్ని గ్రామాలకు నీరువచ్చింది. ఆ ప్రాజెక్టు కట్టగనే మొత్తం ఆ ఊళ్లకు నీరులేకుండపోయినది ఇప్పుడు డబ్బులేదని మూసీ ప్రాజెక్టుక్రింద పని ఆపేశారు. 3 లక్షల రూపాయలు పనిచేసినవారికి యివ్వాలి. సెంటరు యిచ్చే డబ్బు ఉన్నది. 8 లక్షలు యిచ్చారు. రెండు లక్షలు యివ్వలేదు. ఆరెండు లక్షలు మూసీ ప్రాజెక్టుకు యిస్తే అక్కడ చిన్న వర్క్సుకు రోడ్సుకు యివ్వడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈ వర్క్సు చేయించాలి. కరువు తొందరగా నివారించాలంటే ఎక్కువ ఫండ్సు కేటాయించి కొన్ని వర్క్సు మొదలు చేయాలి. డ్రాట్ ఏరియాక్రింద కొన్నిఫండ్సు కేటాయించి చిన్న చిన్నచెరువులు కట్టడానికి వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని ప్రభుత్వానికి మీ ద్వారా విన్నవించుకొంటున్నాను నీటి కొరత ఎక్కువగా ఉన్నది. త్రాగడానికి నీరులేదు. రిగ్ బావులు వున్నాయి గాని ఊరికి ఒకటి వేశారు. అ నీరు సరిపోవటం లేదు. నీటి సౌకర్యం తొందరగా కలుగజేయాలి. ప్రజలకు తొందరగా అందించాలి. ఈ మూడు నెలలు చాల కష్టముగా ఉన్నది. పోయిన సంవత్సరం వర్షాలు లేనందున యీ సంవత్సరం నీటికి చాలా కష్టము అవుతోంది. ఒక స్కీము పెట్టి పనివారికి పని కల్పిస్తే వారికి కొంచెం డబ్బుకూడా వస్తుంది, తిండి తినడానికి వీలుంటుంది.

సన్నకారు రైతులకు అప్పు యిస్తామని చెప్పారు. గొర్రెలు, బర్రెలు, బావులు, అని వ్రాసుకువచ్చారు. ఇంతవరకు ఒక్కనయాపైసకూడ వారికి అప్పుజెప్ప లేకపోయినారు. పైన చెప్పినవి అమలులోనికి తెచ్చి 25 లక్షలు పంచితే వారు వర్క్ చేసుకుంటారు కృష్ణానది, నాగార్జునసాగర్ కెనాల్ ఎడమకాలువ నీరు ఖమ్మం జిల్లాకు వెళ్లేటప్పుడు అక్కడ కాలువ లోతుగా తీసుకు వెళ్ళారు. అది పైకిఉంటే ఇంకాకొన్ని ఎకరాలు సాగుఅయ్యే వీలుంటుంది తెలంగాణాలో అన్నిటికంటే ఎక్కువ నీరు వచ్చేది పోచంపాడు ప్రాజెక్టు క్రింద అది యింకా తొందరగా పూర్తిచేయాలి. 77 లో అవుతుందన్నారు. ఇంకా తొందరగా చేయించాలి. 6 జిల్లాలకు నీరు అంది తెలంగాణాకు కరువుపోతుంది. 6 జిల్లాలకు నీరు వచ్చి కొంత మా మూసీనదిలో పడుతుంటాన్నారు. అప్పుడు రెండు క్రాపులు వేసుకోవటానికి వీలుంటుంది. అది ప్రభుత్వం తొందరగా పూర్తిచేయాలని కోరుతున్నాను. ఖమ్మంజిల్లాలో కిన్నరసాని ప్రాజక్టు దేనికి కట్టారు థర్మల్ స్టేషనుకు ఎరువుల ఫ్యాక్టరీకి కట్టారు. వాటికి సరిపోయిన నీరు యిచ్చి యెంత నీరు గోదావరి డెల్టాలో వదులుతున్నారు ? ఆ నీటితో ఖమ్మం జిల్లాలో భూములు సాగుచేస్తే బాగుంటుంది. అక్కడ ప్రజలకు ఎక్కువ పని కలుగుతుంది. 20 వేల ఎకరాల భూమి సాగవుతుంది. ఇది ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి తీసకోవాలని కోరుతున్నాను. బియ్యమునకు రేషనింగు పెట్టినపుడు తొందరగా చౌకడిపోల్ద్వారా బీదప్రజలకు అందేటట్లు చేసే కార్యక్రమం గట్టిగా నేపట్టి చేయాలి. ఇది పెద్ద పెద్ద వ్యాపారం చేసేవారికి అప్పజెప్పితే బియ్యం రూపాయకు శేరు అమ్ముతున్నారు. క్యూలో నిలబెట్టి అమ్మిస్తే మంచిదని ఆమాట చెబితే వారు అర్థం చేసుకున్నారు. ప్రజలుకూడా అర్థం చేసుకోవాలి. ఇవన్నీ తొందరగా సరిఅయిన పద్ధతిలో తేవడానికి ఆలోచించాలి ప్రభుత్వ స్కీముస్సు తొందరగా అమలులోనికి రావాలి. మాకు యీ సమయం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :— అధ్యక్షా, ఇది అందరకు తెలిసిన విషయం పోయినసారి వర్షాలులేక పంటలు లేకుండా పోయినవి. ప్రజలు తిండికి చాలా బాధపడుతున్నారు. ఇది యీ వేళటి సమస్యకాదు. ప్రభుత్వం యేమి ఆలోచిస్తున్నదో తెలియదు. ఈ నాడు ప్రజల పరిస్థితులు చూస్తే వారు గ్రామాలు విడిచి వెళ్ళిపోతున్నారు. త్రాగడానికి నీరులేదు, పంట లేదు తినడానికి అన్నం లేదు ఎక్కడైనా పని దొరికితే పని చేసుకొని తిందామని వెళ్ళి పోతున్నారు. క్రాష్ ప్రోగ్రాము అంటున్నారు. మేము సంతోషించాము కూడా దానికి ఎమౌంటు ఎలాట్ చేశాముకూడా. రోడ్స్, చెరువులు, బావులు, ఆ పనులు చేసినట్లయితే అక్కడ ప్రజలకు పనికూడా దొరుకుతుందని అనుకున్నాము. కాని అవికూడా కుంటుపడ్డాయి, కొన్ని స్థలాల్లో తీసుకున్నారు. కొన్ని వరియాప్లో తీసుకోలేదు. అక్కడ బావులలో చెంబుకు నీరుకూడా రావడంలేదు. ఆ బావులు లోతుగా త్రవ్వించి నీరు అందించేందుకు వెంటనే ఆ పనులు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ఆనర్ మెంబర్ విఠల్‌బాపుగారు తెలంగాణాలో 8 జిల్లాలలో ప్రజలకు త్రాగటానికి నీరులేదని, పంటలకు నీరులేక ప్రజలు బాధపడుతున్నారని చెప్పారు. ఆ జిల్లాలలోని పరిస్థితి పేపర్స్‌లో కూడా వచ్చింది. తెలంగాణా ఏరియా చాలా వెనుకబడిన ఏరియా. తెలంగాణాలో ఉన్నవారు చాలా హీన స్థితిలో ఉన్నారు. వారు డబ్బు ఉన్న ప్రజలు కారు. వారి పశువులకు మేత లేక చచ్చిపోతున్నాయి. ఎల్లారెడ్డి తాలూకా రిజర్వుడు కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీ, షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ ఏరియానుంచి నేను వచ్చాను. అక్కడి ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. మేము ఎంత చెప్పినా, ఈ ప్రభుత్వానికి చీమకుట్టినట్లు అనిపించటం లేదు. రిగ్స్ తెప్పిస్తున్నామని చెప్పారు. అది కొత్తమాట కాదు. రాజుగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పటినుంచి రిగ్ తెప్పిస్తున్నామని అంటూనే ఉన్నారు. తల్లిదండ్రులు బ్రతికి ఉన్నప్పుడు వారికి కొడుకు అన్నం పెట్టడు. వారు చనిపోయాక గోదానం ఇస్తాడు. ప్రభుత్వ వ్యవహారం అట్లా ఉంది. ప్రజలకు ప్రాణాలు ఉన్నప్పుడే వారికి సహాయం చేయాలి. రైతులు దుస్థితిలో ఉన్నప్పుడు వారికి తినటానికి తిండి, నీరు ఇస్తేనే ప్రభుత్వంచేసే సహాయం వారికి తెలుస్తుంది. ఈనాడు అక్కడి ప్రజలకు పంటలులేవు. నీరులేదు. వారికి ఏదైనా ఒక పని కల్పించాలి. ఆ విధంగా కల్పించటానికి చాలా పనులు ఉన్నవి. చెరువులు, కాలువలు త్రవ్విస్తే వారికి పనులు దొరుకుతాయి. మొన్న ఫైనాన్స్ మంత్రిగారు 40 రిగ్స్‌కు ఆర్డరు ఇచ్చామని చెప్పారు. ఎపుడు ఆర్డర్ ఇచ్చారు? ఎపుడు అవి వస్తాయి? ఇపుడే నీరులేదు. ఇక మేలో పరిస్థితి ఎట్లా ఉంటుందో చూడండి. హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్‌లోనే నీరు లేకుండా బాధపడుతున్నాము. ఇంక పల్లెటూళ్ళలో అసలే నీరులేదు. ఎల్లారెడ్డి తాలూకాలో మొత్తం నీరులేదు. అందులో వజ్జపల్లి ఊళ్ళో బావినుంచి తోడినా నీరు రావడం లేదు. ఆడవాళ్లు, పల్లెలలో నా కంటె పెద్దవాళ్ళు నా కాళ్లు పట్టుకొని చెప్పారు. నేను కలెక్టర్‌కు ట్రంక్ కాల్ చేశాను; వ్రాశాను. మీరు లారీలద్వారా, బండ్ల ద్వారా త్రాగేనీరు సప్లయి చేయాలని చెప్పాను. అది వెంటనే చేయండి. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఏదో డబ్బు ఇచ్చిందని చెబుతున్నారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుంచి ఇక్కడకు కొంతమంది అబ్‌జర్వర్స్ ప్రెస్‌వారు వచ్చారు. మన స్టేటులో ప్రెస్‌వారు లేరా? వారు ప్రతి గ్రామానికి వెళ్ళి ప్రజల కష్టనష్టాలు చూసి కనుక్కొని చెప్పేవారు. ఇక్కడ ఉన్న ప్రెస్‌ను ఇగ్నోర్ చేసి ఢిల్లీనుంచి తీసుకువచ్చారు. వారిని హెచ్చుడబ్బు ఖర్చుపెట్టి తీసుకువచ్చారు. ఇక్కడి ప్రెస్‌వారు అయితే ప్రతి రైతును కలుస్తారు, ఎంత నీటికొరత ఉన్నదో, ఎంత పంట పోయిందో కనుక్కొంటారు. ఈ ప్రభుత్వం అట్లా చేయకుండా ఉంది. ఈ ప్రభుత్వం ఇటువంటి అవకతవకలు చేస్తూ ఉంటుంది. మా దగ్గర నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ఉంది. అక్కడ సిల్ట్ వచ్చిందని అది తీయాలని 5 సంవత్సరాలనుంచి చెబుతున్నాను. సిల్ట్ వచ్చినందువల్ల — అక్కడ నీరు రాకుండా పోవటం, అక్కడ ఉన్న షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ క్లోజ్ కావటం జరిగింది. దానివల్ల ఎన్నో కుటుంబాలు రోడ్‌మీద ఉన్నారు. వారికి తినటానికి తిండిలేదు వారికి నౌకరి లేదు. ఆ సిల్ట్ తీయటానికి డబ్బు కలెక్ట్ చేసినట్లు తెలుస్తున్నది. ఆ సిల్ట్ తీసి దానిని ఎత్తికట్టాలి. కడితే కొన్ని ఊళ్లు మునిగిపోతాయి.

ఆ మునిగే ఊళ్ళ ప్రజలకు వేరే స్థలం చూపించాలి. దీనికి ప్రభుత్వం వెంటనే పూనుకోవాలి. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ఎప్పుడో రామకృష్ణారావుగారి జమానాలో 52 లో తీసుకొన్నారు. అది యింతవరకు పూర్తి చేయలేదు అక్కడ పని కుంటుపడుతున్నది. ఇక్కడ తెలంగాణా మంత్రులు లేరా ! తెలంగాణా మూవ్ మెంట్ వచ్చినపుడు ఇపుడు తెలంగాణా మంత్రులుగా ఉన్న హయగ్రీవాచారి గారు ఆ మూవ్ మెంట్ లో పాల్గొన్నారు. వారు ఇదివరకు రీజనల్ కమిటీ చైర్మన్ గా ఉన్నారు. వారు ఇపుడు మంత్రి అయినారు. వారు తెలంగాణా మూవ్ మెంట్ లో ప్లాట్ ఫారమ్స్ పై తెలంగాణాకు అన్యాయం జరిగిందని గట్టిగా చెప్పారు. ఇపుడు వారు ప్రభుత్వంలో చేరారు. మంత్రిపదవి తీసుకొన్నారు. తెలంగాణావారు 300 మంది చస్తే మీకు ప్రమోషన్స్ దొరికాయి. మీరు తెలంగాణా గురించి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. రేషనింగ్ విషయంలో ఫెయిర్ ప్రైయిస్ షాప్స్ పెట్టామని చెప్పారు. అవి ఎక్కడ పెట్టారు ? బలిసిన ప్రజల దగ్గర బస్తాల బియ్యం ఉన్నది. కాని పేదవారుమాత్రం బియ్యం లేక బాధపడుతున్నారు ; మధ్యతరగతి ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. గొప్పవాడికి కరువువచ్చినా కష్టంలేదు. మీరు ప్రతి పంచాయితీలో షాప్ పెట్టాలి. అపుడే ప్రజలు తేలిగ్గా బియ్యం తెచ్చుకోగలుగుతారు. ఇపుడు గ్రామాలలో ప్రజలు నాలుగుమైళ్లు పోయి బియ్యం తెచ్చుకోవాలంటే — వారికి ఆ నాడు దొరికే 1-8-0 కూలి పోతున్నది. పైగా దినానికి ఒక శేరు బియ్యం మాత్రమే ఇస్తా మంటున్నారు. అట్లాకాకుండా వారికి వారానికి ఒకసారి కూలి దొరుకుతుంది. కాబట్టి వారికి ఒకసారి బియ్యం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. గత సంవత్సరం మే నెలలో కొంచెం వర్షం వచ్చింది. అపుడు ఏదో జొన్నలు వేసుకొంటే తర్వాత వర్షంలేక ఆ పంట అంతా పోయింది. గాంధ్రా అనే గ్రామంలో ప్రాజెక్టులులేవు; అక్కడ పూర్తిగా నీరులేదు. వారు కేవలం వర్షంమీద ఆధారపడాలి. వారికి త్రాగేనీరు దొరకదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి చేయదలచుకొన్నిదని అడుగుతున్నాను. రిగ్స్ వచ్చిన తర్వాత చేస్తామని కాదు. వెంటనే ప్రభుత్వం వారికి నీరు ఇవ్వాలి. ఈనాడు ఫెయిర్ ప్రైయిస్ షాప్స్ లో — వారి ట్రాన్స్ పోర్ట్ ఖర్చులు లారీల ఖర్చులు కలుపుకొని — కిలో రూ. 1-6 పైసలకు అమ్ముతున్నారు. వారి షాప్స్ కు రూపాయికి బియ్యం అమ్మే పరిస్థితి ఉండాలి. మద్రాసులో అన్నా — ఉన్నప్పుడు రూపాయికి రెండు శేర్లు బియ్యం — మనదగ్గరనుంచి కొని — ఇచ్చారు. మన రాష్ట్రంలో రైతు కష్టపడి బంగారు పంటలు పండిస్తున్నారు. వజ్రాలు పండిస్తున్నారు. కాని వారికి యీనాడు తినటానికి తిండిలేదు. గుడ్డలేదు. త్రాగటానికి నీరులేదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం గట్టిగా ఏమిచేస్తున్నదో మంత్రిగారు చెప్పాలి. మీరు ఏ విధంగా ప్రతి గ్రామానికి నీరు సప్లయి చేయబోతున్నారో తమ జవాబులో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి (డోర్నకల్) :— అధ్యక్షా, ఈ నాడు రాష్ట్రంలో ఏర్పడిన కరువు పరిస్థితి గురించి ప్రభుత్వంవారు యీ సభకు సమర్పించిన నోట్ చాలా సమగ్రంగా, వాస్తవాలను యథాతథంగా చిత్రించేదిగా ఉన్నదని మనవి

చేస్తున్నాను. అన్ని జిల్లాలలో 171 తాలూకాలలో 61 తాలూకా గ్రామాలలో యీ నాడు తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితి ఏర్పడిందని, 65-66 లో వచ్చిన కరువున్నూ, 68-69 లో వచ్చిన కరువున్నూ చాలా తీవ్రమైన కరువు ఇది అని ప్రభుత్వంవారు తమ నోట్‌లో చెప్పటం జరిగింది. దీనినిబట్టి ప్రభుత్వం యీ కరువుయొక్క తీవ్రతను గుర్తించిందని, యీ సమస్య పరిష్కారానికి చిత్తశుద్ధితో కృషిచేస్తుందనే విశ్వాసం కలుగజేస్తున్నది. సేద్యం చేస్తున్న భూమి—అది కెలు—ఎక్కువ కనబడుతున్నా చాలా వరకు నార్లు, పునాస పంటలు, కుంటల క్రింద వేసిన నాట్లు ఎండిపోయి ఎన్నో గ్రామాలలో రైతాంగం నష్టానికి గురైన సంగతి ఆ నోట్‌లో ఉంది. మన ప్రభుత్వం యిప్పటికే ఈ కరువు నివారణ చర్యల గురించి 19.25 కోట్ల రూపాయలు రిలీజ్ చేసినందుకు చాల అభినందనలు. **The intention of the Government is to continue the relief programme up to end of June, 1972.** ఇది చాలా ఆశాజనకంగా ఉన్నది కాని అక్కడి పరిస్థితులు చూస్తుంటే కొంచెం భిన్నంగా కనబడుతున్నాయి. అసలు కరువు ప్రారంభం అయినప్పుడే మన ప్రభుత్వం చాల తీవ్రమైన చర్యలు ప్రారంభించినందుకు సంతోషపడుతున్నాము. కాని కరువు చాల తీవ్ర స్థాయికి చెందినటువంటి ఈ రోజులలో మన చర్యలన్నీ వెనక ముఖం పట్టడం చాల విచారకరంగా యున్నది. ఈ నాడు గ్రామాలలో వ్యవసాయ బావులలో నీళ్లు లేవు. చేలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. బీదబిక్కలకు నిజమైన యిబ్బంది ఈ నాడు గ్రామాలలో ఏర్పడ్డది అని మనవిచేస్తున్నాను. మా నియోజక వర్గంలో ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ పెట్టారు. వారం వారం కోటా రిలీజ్ చేస్తున్నారు. ఒక్కొక్క వారానికి ఆ ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్ ఉన్నటువంటి ఆయన సిద్దిపేటకు వెళ్లి నానా తతంగాలు చేసి రెండు రోజులు పడ్డి ఆ గల్లా తీసుకుపోయి అమ్మాల్సి ఉంటుంది. దీనితో చాల యిబ్బంది ఏర్పడుతుంది. నాలుగు వారాలు సరిగా దొరకడం లేదని ఒక వారం గాని రెండు వారాలు గాని ఎగగొట్టడం కూడ జరుగుతోంది అని మనవిచేస్తున్నాను. గడ్డి కూడా ఈ నాడు చాల యిబ్బంది ఏర్పడింది. అక్కడక్కడ కొన్ని పశువులు గడ్డి కొరతవల్ల చస్తున్నాయని కూడ మనవిచేస్తున్నాను. కూలీలకు గ్రామాలలో పనులు లేవు. రిలీఫ్ వర్క్స్ ఏవైతే ఉన్నాయో ఖచ్చితంగా ఒక స్టేజ్‌వరకు వచ్చి ఆపేయండి అని క్లియర్ యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ కలెక్టర్స్ పంచాయతి సమితులకు యివ్వడంలో పనులన్నీ ఆపివేస్తున్నారు. మా సిద్దిపేట పంచాయతీ సమితిలోనే 60,70 వేల రూపాయలవరకు గ్రామాలలో రిలీఫ్ వర్క్స్ జరిగి బిల్ రికార్డ్ చేసి పేమెంట్ జరపవలసిన పరిస్థితి ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు ఉన్నటువంటి కరువు తీవ్రతను పరిష్కరించాలనే ప్రభుత్వం యొక్క సదుద్దేశ్యం వెంటనే అమలులోకి రావాలంటే—నేనుకొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. రిలీఫ్ వర్క్స్ ఏవైతే ఆపివేయమని కలెక్టర్స్ యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చినారో ఆ వర్క్స్ అన్నీ వెంటనే స్టార్ట్ చేయాలని కొద్ది రోజులలోనే యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వాలి. ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్‌కు కోటా వారం వారం యిస్తున్నారు. అట్లా కాకుండా నెలవారీగా యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. బియ్యం, గోధుమలు కాకుండా జొన్నలు, మక్కలు కూడ కావాలనే డిమాండ్ చాల ఉన్నది కాబట్టి దీనిని గురించి ప్రభుత్వం చాల సీరియస్‌గా ఆలోచించి ఏ విధంగా అయినా సప్లయి

చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. [illegible] చాలా [illegible] [illegible] గ్రామాలలో [illegible]. [illegible], [illegible] లో చాలా [illegible] 100 [illegible]. [illegible] 10, 150 [illegible] ప్రయత్నం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. [illegible] చిన్న చిన్న [illegible] చేస్తే బాగా ఉంటుంది [illegible] రిపేర్ [illegible] షాప్ పెట్టి [illegible] చేస్తున్నారు. [illegible] చేస్తున్నారు. అందులో [illegible] స్థితిలో లేమని మనవి చేస్తున్నాను [illegible] తీసుకుంటే [illegible] [illegible] చేస్తున్నాను [illegible]గాని, [illegible] లోగాని [illegible] చేసేటటువంటి [illegible] అయినా [illegible] అయినా [illegible]మైన [illegible] అని [illegible]తున్నాను. [illegible] [illegible] చేస్తూ ఉంటే చూస్తూ [illegible] అయినా, [illegible] అయినా, ఉద్యోగులు అయినా అధికారులు, [illegible] అధికారులు అయినా [illegible] తీసుకొని యిటువంటి [illegible] తొలగించడానికి [illegible] చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. [illegible] చేయుటం ప్రభుత్వంలో [illegible] ప్రభుత్వ [illegible] మనవి చేస్తున్నాను. [illegible] మళ్లీ [illegible] కాలం అయి రైతు చేతి [illegible] చేసినది మనవి చేస్తున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ [illegible] గ్రామా [illegible] వెళ్లి ముందలు [illegible] పెట్టున్నారు [illegible] అయినా [illegible] యిన్‌స్పెక్టర్ కో-ఆపరేటివ్ [illegible], [illegible] వేడి, [illegible], [illegible] వాయిదా [illegible] మనవి చేస్తున్నాను [illegible] గురించి [illegible] మాటలు చెప్తాను [illegible]. [illegible] తీవ్రమైన [illegible] గట్టిగా [illegible] చేసినా [illegible] ప్రయత్నం ఉన్నదని చీఫ్ మినిస్టర్‌గారు చెప్పారు [illegible] సంతోషం [illegible]తున్నది. కాటగిరీ [illegible] ఏర్పాటు చేశారు కాటగిరి 1 ముందు [illegible] చేయాలని అంటున్నారు. ఈ మాట యివ్వాళ అనడం లేదు. 5, 6 [illegible] నుంచి అంటున్నారు కాటగిరి 1 లో [illegible] కాటగిరి 1 లోనే ఉంటూ [illegible] లేని [illegible] బావులు త్రవ్వుతున్నటువంటి [illegible], యిటువంటి [illegible] [illegible]లుగా ఉన్నవి. ఎక్జిక్యూటివ్ యింజనీర్‌గారి చేతిలో ఈ [illegible] అన్నీ పెట్టినారు [illegible] కూడ గ్రామాలలో బావులు శాంక్షన్ చేసే అధికారం [illegible] యున్నది. [illegible] వుండాలి. అయినా కాటగిరి 1, కాటగిరి 2 అనేవి ప్రభుత్వం ఉద్దేశ్యం ఏదైతే ఉన్నదో అది [illegible]క్రమంగా అమలులో ఉంటుందా లేదా అనేది చూసుకుంటూ ఒక వేళ ఎక్కడైనా అవకతవకలు జరిగితే బి. డి. ఒ. ను గాని, యింకో అధికారిని

గా [illegible] పడాలని ప్రభుత్వా వె [illegible] డా [illegible] [illegible],
కా [illegible] 2 అయిదేళ్ళ దాకా [illegible] చేస్తున్నాను

[illegible] వేలు [illegible] [illegible] [illegible]
పా [illegible] స్కీమ్స్ చేస్తున్నారు [illegible]
[illegible] 25 [illegible] 30 వేలు [illegible]
ప్రొటెక్టెడ్ స్కీమ్ [illegible] పోయి [illegible]
గ్రామాలలో [illegible] చేయడి [illegible] చేయాలనే
[illegible] మరి [illegible] పోతే మంచిగా ఉండాలని [illegible] చేస్తున్నాను [illegible]
గ్రామాలలో త్రాగే నీటి యిబ్బంది ఉన్నదని నేను [illegible]
లేదు మా సిద్దిపేట తాలూకాలో [illegible]
రోజుల క్రింటనే ఒక్కొక్క [illegible] 10 వేల రూపాయలు [illegible]
చేయడం జరిగింది ఒక్కొక్క [illegible] లో [illegible]
బావులు వుండగా ఒక్కొక్క [illegible] డీపెన్ చేయడాని రూ. [illegible], 20 [illegible]
కావాలి [illegible] చ్ పి ఆర్ [illegible] [illegible] చేస్తే
కూడ రూ. 20, 30 లు అయినా [illegible] ఆ [illegible]
[illegible] లేక 90 వేల రూపాయలు [illegible] 1 [illegible]
మాత్రమే [illegible] ఈ [illegible]
[illegible] నీళ్లు [illegible] చేసి [illegible]
[illegible] టూ, [illegible]
[illegible] న్నాను [illegible] అవకాశం [illegible]

శ్రీ పంతి రామమూర్తియ్య (పాలకొల్లు):—అధ్యక్షా, ఇటువంటి నివారణ పథకాలకు మన ప్రభుత్వంవారు ఆల్ ఇండియా గవర్నమెంట్ దగ్గర నుంచి షుమారు 22, 23 కోట్ల రూపాయలవరకు తీసుకువచ్చి ఆ పథకాలు అన్నిటిని అమలుపరుస్తున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను ఇ కరువు ఈ జిల్లాలో ఉన్నది ఆ జిల్లాలో లేదు అని చెప్పడానికి వీలులేదు అన్ని జిల్లాలలో కరువు ఉన్నదని మన ప్రభుత్వమే ఒప్పుకొంటున్నది పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, రాష్ట్రమొత్తంగా ధాన్యాగారం అని చెప్పుకొనే ఈ జిల్లాలో రోజు రోజుకు బియ్యం రేటు పెరిగిపోతున్నది అంటే చాల ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది దీనికి కారణం రైస్ మిల్లర్స్‌ను అడిగితే వారు చెప్పేది ఏమంటే— రైస్ ప్రొక్యూర్‌మెంట్ అంతా మిల్లర్స్ దగ్గరనుంచి చేయడం మూలంగా, రైస్ మిల్లర్స్ రైతుల దగ్గర నుంచి ఎక్కువ ఖరీదు పెట్టి కొనడం మూలంగా వారికి వచ్చే లాస్ రికవర్ చేసుకోవడం కొరకని లోకల్‌గా బియ్యంమీద ఎక్కువగా రేటువేసి అమ్ముతున్నామని చెపుతున్నారు దీనిమూలంగా ఎక్కడైతే పంట ఎక్కువగా పండుతుందో, ఎక్కడైతే బియ్యం కరువులేకుండా సప్లయికాబడవలసి ఉన్నదో ఆ జిల్లాలో ఈ రోజున బియ్యం కరువై రేటు పెరిగిపోయి, అసలే కరువురోజులలో కూలినాలి చేసుకోడానికి అవకాశం లేనటువంటి పరిస్థితులలో ఈ బియ్యం రేటుకు చాల బాధ పడుతున్నారని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను మన ప్రభుత్వంవారు యింతకుముందు ఇచ్చినటువంటి రిపోర్ట్‌లో రైస్ మిల్లర్స్‌దగ్గర ప్రొక్యూర్ చేసిన రెండు లక్షల టన్నుల

బియ్యం రాయలసీమ [illegible] జిల్లాల [illegible] అంటున్నారు జూన్ నెల [illegible] పోతున్నాయి [illegible] కూడ కరువు [illegible] ఎప్పుడు రేటు అక్కడ [illegible] జానికం కొనుక్కొనే పరిస్థితి లేదు [illegible] మనవి చేస్తున్నాను లక్ష టన్నుల వరకు సర్కారు జిల్లాలలో [illegible] పెట్టడానికి పలుగా [illegible] ప్రొక్యూర్‌మెంట్ రైస్ మిల్లర్ దగ్గర నుంచి యిప్పటి నుంచి చేయాల్సిందిగా ప్రభుత్వానికి మీ ద్వారా మనవి చేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను

శ్రీ మొహమ్మద్ సైపుల్లా బేగ్ (పీలేరు) — అధ్యక్షా, కరువు అనేదానికి అర్థం చెప్పాలంటే రాయలసీమ అని చెప్పవలసివస్తుందేమో, అందులో ప్రధానంగా చిత్తూరు జిల్లా ఎప్పుడూ వెనుకబడిన ప్రాంతమే చిత్తూరుజిల్లా పీలేరు, వాయల్పాడు ఆ ప్రదేశాలలో ఎప్పుడుకూడా కరువు ఉంటుంది. ఏ కమైన నదులుగాని, ప్రాజెక్టులుగాని అక్కడలేవు. ఇప్పటి పరిస్థితులు గనుక చూస్తే మనుషులకు త్రాగడానికి కూడా నీళ్ళులేవు, పశువులకుకూడా నీళ్ళులేవు. పీలేరు పంచాయతీలో ఏరు ఎండిపోయింది. అక్కడ త్రాగడానికి కూడా నీళ్ళులేవు అనేక టెలిగ్రామ్స్ వస్తున్నాయి మేము ఎలక్షనలో తిరిగినప్పుడు కూడా ప్రజలంతా చెప్పినదేమంటే మీరుచేయవలసిన పని ఏమంటే మాకు మొట్టమొదట బావులు ఎక్కువగా త్రవ్వుకోడానికి అవకాశాలు కల్పించడం విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడానికి, బావులు లోతు చేసుకోడానికి ప్రయత్నం చేయమని చెప్పారు అంతకుముందు పీలేరు రూరల్ వాటర్ సప్లయి స్కీము క్రింద కొన్ని లక్షలు శాంక్షను చేశారు కాని, ఇంతవరకు దానిని టేకప్ చేయలేదు పీలేరు, రాంపిచర్ల తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను అక్కడి రైతులకు బావులు లోతుచేసుకోడానికి ఎక్కువగా సబ్సిడీ లోన్సుకూడా ఇవ్వాలనే నేను ప్రార్థిస్తున్నాను పీలేరు ఫిర్కాలోను, వాయల్పాడులోను ప్రతి గ్రామానికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయించవలసిందిగా నేను ప్రార్థిస్తున్నాను మాకు వేరే మార్గం లేదనే విషయం అందరికీ తెలిసినటువంటిదే ఇంక, తిండిగింజల విషయమున్నది ఏపరీ [illegible] కరువువచ్చింది రేషన్‌షాపు ఎక్కడనో ఒకటి పెట్టారు. అందరినీ అక్కడికి వెళ్ళి తెచ్చుకోమంటారు ప్రతి మూడు కిలో మీటర్లలోపల ఒకషాపు యిచ్చి, గ్రాంటుయిచ్చి, ప్రతిమనిషికి నీరు సరఫరా చేసేది అందుబాటులో ఉండేటట్లు చేయవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను అలాగే, ఇప్పుడు వెంటనే రైతులనుండి వసూలుచేసే లోన్సు వాయిదాలను వాయిదా వెయ్యాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకు ముందు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా అక్కడ అవసరమైన పనులన్నీ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను మార్చి లోపల సమితులకు యిచ్చిన గ్రాంట్సులో కొంత లాప్స్ అయింది కొంత పూర్తిచెయ్యటం, మిగతాది వాపసు యివ్వమని ప్రభుత్వం కోరుతున్నది సమితులకు ఇంకా కొంతటైము యివ్వాలి పంచాయతీ సమితులలో ఇంకా మిగిలియున్న పనులు పూర్తిచేయడానికి దీనిని ఉపయోగించి, వాపసు తీసుకోకుండా ఆర్డర్సు యివ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాను ఎలక్షన్సువలన కొన్నిపనులు నిలిచిపోయినవి

అప్పుడు వారికి కొంత ధైర్యమిస్తే. అక్కడ ఆ పనులు పూర్తయి కరువు సమయములో ఉపయోగపడేటట్లు అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను

రైతులకు చాలా చేసినట్లు మాటలు చెబుతున్నారుకాని అక్కడ వంద ఎకరాలున్న రైతుకు కూడా వెయ్యిరూపాయలు అప్పుపుట్టడంలేదు. నూటికి 8 రూపాయలు, 6 రూపాయలచొప్పున వడ్డీచెల్లించి అప్పులు తెచ్చుకోవలసివస్తుంది బ్యాంకులో నగలుపెడితే ఆరేషియో ప్రకారం నగలు ఇచ్చినట్లుగా, భూమి తాకట్టు పెట్టుకొని అప్పు యిచ్చేపద్ధతి వుండాలి లేకపోతే లక్షరూపాయలు ఉండేలా విలువైన ఆస్తి వున్నవానికికూడ అయిదువేలరూపాయిలు దొరకడంలేదు. అందువల్ల రైతులకు, ఎప్పుడుబడితే అప్పుడు ఎక్కడబడితే అక్కడ ఋణసౌకర్యం వుండే ఏర్పాటుచేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. వెంటనే అక్కడ త్రాగు నీటి సౌకర్యం కలిగించాలి. రేషన్‌షాపులు ఎక్కువగాపెట్టి, కార్డ్సు యిష్యూచేసి అందరికీ ఆహార ధాన్యాలు అందచేయాలి. మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు చేయాలి. అలాగే, అడవిలో కట్టెలు తెచ్చుకొనే కూలీలను బాధపెడుతున్నారు. నెత్తిమోపులు తెచ్చుకొనేవారికి ఎటువంటి ఆటంకాలు వుండకుండా చేయమని ప్రార్థిస్తున్నాను. వెంటనే కరువు పనులు చేయవలసిందిగా ప్రార్థిస్తూ యీ అవకాశము యిచ్చినందులకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి విజయరామానుజం (గుంటూరు-1) :—అధ్యక్షా, ఎన్నికల సందర్భంగా మానియోజకవర్గంలో తిరిగినప్పుడు ముఖ్యంగా ప్రజలు మమ్మల్ని కోరినవి రెండు విషయాలు. ఒకటి—తగినన్ని పంపులు వేయించమని, రెండు—లైట్లు వేయించమని, స్లమ్ డ్వెల్లర్స్ యీ రెండింటి విషయంలోను చాలా కష్టంగా వుంది. మునిసిపాలిటీవారికి ఎన్ని సంవత్సరాలుగా చెప్పినా, వారికి పంపులు వేయకుండా, లైట్సు లేకుండా చేస్తున్నారు. దానివలన అక్కడ నివసించే ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. వారికి త్రాగడానికి నీళ్ళులేవు. పంపులు వేయించే విషయంలో మమ్మల్ని మునిసిపాలిటీ వారిని అడగమని కోరినారు. మేము అడిగాము. దానికి వారు ఫండ్సులేవని, తరువాత చేస్తామని చెప్పినారు. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో యింటరెస్టు తీసుకొని వారికి తోడ్పడవలసినదిగా మీద్వారా కోరుతున్నాను. పట్టి అగ్రహారం అనే చోట ఒకే ఒక పంపు వుంది. రోడ్డుకు దగ్గరగా వున్నది. అక్కడ చాలామంది ప్రజలు నివసిస్తున్నారు. వారికి ఇళ్లలో పైపులేవు. ఇంకాకొన్ని ఇళ్ళు అక్కడ కడుతున్నారు. అక్కడ పంపు లేని కారణంగా ఆ ఇళ్ళలోకి ప్రజలు నివసించడానికి వెళ్ళడంలేదు. ఈ విధంగా నీటికి చాలా కష్టంగా వుంది. ప్రభుత్వం వారు యీ విషయమై గట్టి శ్రద్ధతీసుకొని, మునిసిపాలిటీవారు, యీ స్లమ్ డ్వెల్లర్సుకు సంబంధించి, యిచ్చిన ఫండ్సు సక్రమంగా వినియోగిస్తున్నారా లేదా అనేది చూడాలని, అక్కడి వారికి ఈ సౌకర్యాన్ని వెంటనే కల్పించడానికి పూనుకోవాలని తమద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబలీ (ఖమ్మం) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా గత మూడు సంవత్సరాలనుంచి తుఫాను, వరదలవలన, అనావృష్టివలన-యీ మూడింటితో

రాష్ట్రంలోని ప్రజానీకంతా అనేక బాధలకు గురియైన సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలియనిది కాదు. ఈ సంవత్సరం ఆగష్టు నెలవరకు వర్షాలు లేనందువలన అప్పలాండ్ అంతా దుర్భరమైన క్షామానికి గురియైన సంగతి మనకు తెలుసు. అనేక జిల్లాల నుంచి ప్రజలు తమకు కావలసిన చౌకదుకాణాలకొరకై, రైతాంగం పెట్టిన ఖర్చులు పూడక వ్యవసాయంలో ఇంక ఏమాత్రం లాభంలేదని నిరాశ చెంది ఆర్తనాదాన్ని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తుల ద్వారా తెలియజేయడం జరిగింది. రైతాంగం పడుతున్న యిక్కట్లకు ఉపశమనంగా ప్రభుత్వంవారు మొదటిదశగా కొన్ని చౌకదుకాణాలను ఏర్పాటు చేశారు. ఏర్పాటు చేసినప్పటికి. వాటి ద్వారా ప్రజలకు సరిగా పంపిణీ జరగలేదని మాత్రం చెప్పవలసిన అవసరమున్నది. ఎందుకంటే - ఖమ్మం జిల్లాలో పది లక్షల జనాభా వుంటే 202 చౌకదుకాణాలు తెరిచారు. ఇవి ఏ విధంగా ఆ జనాభాకు సరిపోతాయని ప్రభుత్వాన్ని నేను అడుగుతున్నాను. ఈ విషయమై జిల్లా ఉన్నతాధికారిని అడిగినప్పుడు, బోర్డు మెంబర్సు వచ్చినప్పుడు, వారిని అడిగినప్పుడు తమవద్ద స్టాకు లేదని వారుచెప్పడం జరుగుతున్నది. నిజానికి ఆంధ్ర దేశంలో ఒక సంవత్సరం వర్షాలు లేనందువల్ల, రెండు సంవత్సరాలు తుఫాను యీతిబాధలవలన ప్రజలు బాధపడుతుంటే వారిని ఆదుకోలేని దీనావస్థలో యీ ప్రభుత్వం వున్నదంటే-అది కేవలం యీ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న దివాళాకోరు విధానమే అని చెప్పవచ్చు. బ్లాక్‌మార్కెటీర్సు రైతాంగం వద్ద చాలా చవుకగాగాని, యితర ప్రాంతాలకు పంపుతున్న ఘటనలు మనం అనేకం చూస్తున్నాం. దానిని అరికట్టకుండా, యితర రాష్ట్రాలపై ఆధారపడి, రాజస్తాన్‌నుంచి కొంత ధాన్యం వస్తుందని, అక్కడనుంచి వస్తుందని, ఇక్కడ నుంచి వస్తుందని చెబుతూ కాలయాపన చేసి, తిరిగి నాలుగు చినుకులు పడగానే ప్రభుత్వం దాచుకుని ప్రజలకు ఆశచూపి మభ్యపెడుతున్న వారిని బాధలకు గురిచేస్తున్న పద్ధతి మనం చూస్తున్నాం. ఈ సంవత్సరం జొన్న పంట పూర్తిగా దెబ్బతిన్నది. మా జిల్లాలో వరి పైర్లతోసహా నాలుగయిదు లక్షల ఎకరాలలో పంటలు స్తంభించిపోయినవి. సజ్జ, మొక్కజొన్న, శనగ, పెసర గొంగళి పురుగులు పట్టి సర్వనాశనమైపోయినవి. ఈ క్షామ పరిస్థితులన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని శాసన సభ్యులతో ఏర్పాటయిన కమిటీలవారు కూడ చెప్పారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వెంటనే రోడ్ల కార్యక్రమాన్ని చేపట్టండి. శాశ్వత జలాధారాలు నీటి వనరులకు సంబంధించి మైనర్ ఇరిగేషన్ కార్యక్రమాలు రూపొందించినట్లయితే, దానివలన ఉత్పత్తి పెంచడానికి స్థిరమైన ఆధారాలు ఏర్పడుతాయి అని సూచనలు చేయడం జరిగింది కలెక్టరు ఆ మేరకు కొన్ని స్కీములు తయారుచేసి ప్రభుత్వానికి పంపించినప్పటికి ఈ నాటివరకూ గ్రాంట్సు యివ్వలేని దుస్థితిలో వున్నది ప్రభుత్వం. రిగ్సు, బోర్ వెల్సు వంటివి చూపించి ప్రజలను మభ్యపరచడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేసింది తప్ప, కొన్ని చౌక దుకాణాలు పెట్టినా శాశ్వత పరిష్కారానికి మన ప్రభుత్వం ముందుకురావడంలేదని చెప్పవలసివుంటుంది. ఖమ్మం జిల్లాలో క్షామ నివారణ కార్యక్రమాలకోసం కలెక్టరు కొన్ని పథకాలనువేసి, వాటికి కావలసిన నిధులను కావాలని కోరారు. దానికి ప్రభుత్వంనుంచి యింతవరకూ ఏలాంటి

రెస్పాన్సు లేదు. ప్రభుత్వం కాలయాపన చేయదలచుకున్నది. ప్రభుత్వం ప్రజల ఆర్తనాదాలు చెవిని పెట్టడానికి నిరాకరిస్తోంది. ఎన్నికలు వచ్చినప్పుడు నాలుగు కబుర్లుచెప్పి నాలుగు రూపాయలుపెట్టి ఓట్లుకొనే తహతహ తప్ప శాశ్వత కరువు నివారణ కార్యక్రమంవైపు తమ దృష్టిని లక్ష్యం చేయలేదని యిందుమూలంగా తెలుస్తున్నది. చేసిన సూచనలన్నీ ఎక్కడకు పోయాయి. కొద్ది చౌకదుకాణాలు పెట్టారు. ఖమ్మం పట్టణంలో 60 వేల మంది ప్రజలు నివసిస్తున్నారు. కొత్తగూడెం కాలరీస్‌లో నివసిస్తున్న 60 వేల మంది కార్మికులకు బియ్యం అందించడానికి ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసిన తీరు ఏ విధంగా ఉన్నది? గ్రామ గ్రామానికి చౌకదుకాణాలు పెడుతున్నామని చెప్పి, పెట్టినా, ఆ నామమాత్రమైన, పరిమితమైన దుకాణాలకు సరఫరాచేస్తామనే నిస్సహాయత ఎందుకు కలిగింది? డిపాజిటు పెట్టి, పంచాయతీ బోర్డుకు అప్పజెప్పి పదేపదే పది సార్లు తిరిగినా స్టాకు లేదని చెప్పిన తరువాత నిరాశచెందిపోయిన రిక్రెంజేటిప్పు ఆవేదన పడ్డారు. ప్రజలు నిలదీసి అడిగినప్పుడు రేపోమాపో వస్తాయని చెప్పడం జరిగింది. శాశ్వతంగా ఉత్పత్తులను పెంచడానికి ఉపయోగపడే పథకాలకు ప్రాముఖ్యత యిచ్చి కరువు నివారణ కార్యక్రమాలు చేయాలి. రిగ్స్ వస్తున్నాయి, మంచినీటికి కటకట ఎక్కువగావున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా మొన్న ఒకరకమైన సూచన చేశారు. కనీసం మంచినీటి కొరత తీర్చడానికి కొన్ని పథకాలు రూపొందించి వాటిని అమలుచేసి, యీ సమస్య పరిష్కారం చేయాలని ఒకమాట చెప్పారు. అది సరిపోదు. ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తున్న రిగ్సు వంటివి నామమాత్రంగానే ఉంటున్నాయి తప్ప యీ విషయం కూడా చర్చకు వచ్చింది. ఇదికూడా సమాధానం రూపంలో దాటేసుకోడానికి ఉద్దేశించినదే కాని యిది శాశ్వత పరిష్కారానికికాదు. కొన్ని జిల్లాలకు రిగ్స్ పంపించారు. కొన్నిచోట్ల కొన్ని సాయిల్సులో అవి పనిచేయడంలేదు జలాధారంవున్న ప్రాంతంనుంచి పైపులైన్లు వేయించి నీటిని అందించడానికి ప్రయత్నంచేయాలి. అదిగాక, బోరువెల్సు మీదనే రిగ్సు పనిచేయించే విధానం చేస్తే-నిస్సహాయతే చూపిస్తే ఈ కటకట అట్లాగే ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. కలెక్టర్లు క్షామ నివారణ పథకాలకోసం పంపించిన స్కీములు ఒక మోతాదులో ఉన్నాయి. గ్రామీణ రోడ్లు వేయడానికి యితర పథకాలకూ నిర్దేశించిన యీ పథకాలకు ప్రభుత్వం తక్షణం శాంక్షను యిచ్చి పంపించనిపోతే యీ కరువులో ప్రజలను ఆదుకోలేరు. పరిస్థితి దుర్భరంగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఒకవైపు యిప్పటికీ కొన్ని లక్షలు, క్రోట్ల రూపాయలు వ్యయం చేసి రైతాంగానికి రుణాలు యిస్తున్నారు రెండవవైపు-పాత బాకీలన్నీ వసూలు చేయిస్తున్నారు. మనం అనుసరించే పద్ధతి ఎట్లా వుందంటే ఒక చేతితో పెట్టి రెండవ చేతితో లాగుకొనే కార్యక్రమంగా ఉన్నది. వ్యవసాయానికి విద్యుచ్ఛక్తి వాడుకుంటే ఎరియర్సు వసూలుచేస్తున్నారు సర్వే స్టోన్సు పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు. కోఆపరేటివ్ లోనుల బకాయిలు తక్కావీ అప్పులు నిర్బంధంగా వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రాపర్టీస్ ఎటాచ్‌మెంటు చేస్తున్నారు. తిండిలేక అలమటిస్తున్న రైతాంగం, వ్యవసాయ ఖర్చులు ఎట్లా భరించాలా

అనుకొంటున్న సమయంలో, రెండవ పంట వేసుకొని నీటి ఎద్దడితో బాధపడుతున్న రైతాంగాన్ని చూడకుండా బకాయిలు వసూలు చేయడానికి పూనుకుంటే యిది కరువు నివారణ ఎట్లా అవుతుంది, ప్రజల అభిమానం ఎట్లా పొందుతున్నట్లు ? దానికి దీనికి పొంతనలేకుండా వున్నది. క్షామంమీద చర్చకోసం ఇప్పుడు రెండు గంటలు వ్యయపరిచాము. ఈ సందర్భంలోనే రైతాంగం నుంచి తక్కావీ బకాయీలు, కోఆపరేటివు బకాయిలు, కరెంటు ఎరియర్సు వసూలు చేయము అని ఒక ఎస్యూరెన్సు, అట్లాగే ప్రజలకు యీ ఆహార పదార్థాలను పంపిణీ చేయడంలో సాధ్యమైనంతవరకూ దుకాణాలు పెట్టి చాలినంత స్టాకు అందచేస్తామనే హామీ యివ్వకపోతే యీ చర్చ నిష్ప్రయోజనంగా ఉంటు దని మనవిచేస్తూ నేను సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె రావు :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన క్షామ మనే విషయంమీద చర్చిస్తున్నాను. మునిసిపల్ మంత్రిగారికి సంబంధి చిన నీటి సరఫరా విషయంకూడా చర్చిస్తున్నాము. కానీ వారికి ఏమీ బాధ్యతలేకుండా ఉన్నదా ? వారు యీ సభలో కూర్చోనక్కరలేదా ? 1500 రూ.ల జీతం తీసుకొంటున్నారు, యీ సభలో వారికి బాధ్యతలేదా అని అడుగుతున్నాను. ఈ సభలోనే వుంటానని ముఖ్యమంత్రిగారు హామీకూడా యిచ్చారు. మరి ఎక్కడకు వెళ్ళారని నేనడుగుతున్నాను. ఇంత ముఖ్యమైన విషయంమీద యిక్కడ చర్చజరుగుతున్నప్పుడు బాధ్యతారహితంగా వారు ప్రవర్తించడాన్ని ఊరకుంటే మేము మా బాధ్యతలనువమ్ము చేసినట్లవుతుందని నేను భావిస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker : There is the Panchayathi Raj Minister who is looking after the drinking water also. He is a so very much here.

Sri C. V. K. Rao : —What happened to the Chief Minister ? In the name of the Chief Minister we are discussing drought relief. This Chief Minister considered us as serfs or slaves. I want to ask Mr. Deputy Speaker Sir, in all humility. Has he no responsibility ? We have bee discussing for hours and he is playing with the lives of the people and he is treating us w th contempt. I request you Sir to to call him into the House.

Mr. Deputy Speaker :—All through you are saying. . . .

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నేనూ చూస్తూనే ఉన్నాను. నేను ఆచరించ డానికి కూడా ఒక లిమిట్ ఉంటుంది కదా. లాస్టు స్ట్రా ఆన్ ది కామిల్స్ బాక్. వారు మనకు యీ హౌస్‌లో హామీ ఇచ్చారు. నేను హౌస్‌లో ఉంటాను, నా సహచరులకు చెబుతాను అన్నారు. వారికి బాధ్యత లేదా ? ప్రజలు ఏమను కుంటారు ? మేము చేతకానివారమా ? ప్రజలు ఒక బాధ్యతతో మమ్ములను ఇక్కడకు పంపించారుకదా ముఖ్యమంత్రిగారు తెచ్చిన నోట్సు—ఉద్యోగులు కష్టపడి తయారుచేసి ఇచ్చిన నోట్సు. వివరాలు ఇక్కడ వుండవచ్చు కానీ మేము చెప్పుకునే గోడుకూడా వారు వినవక్కరలేదా ?

శ్రీ టి. హాయగ్రీవాచారి :—ఒక మంత్రి వున్నప్పటికీ—అందరికీ సమానమైన బాధ్యత ఉన్నది.

శ్రీ సి వి. కె. రావు :— అవి నాకు నచ్చలేదు. ఇటువంటి కబుర్లు చేను చాలా విన్నాను అవి చొప్పదంటు కబుర్లని చెప్పవలసి వుంటుంది. ఈ నాడు ముఖ్యమంత్రి గారి తరఫున పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారు బాధ్యత తీసుకొంటున్నారంటే ముఖ్యమంత్రిగారు చేసే పని ఏమిటి ? మంత్రులమీద పబ్లిక్ ఫండ్సు వేస్టు చేస్తున్నారు. నేను అడగకూడదా ? సరేలేండి, ముఖ్యమంత్రిగారు వస్తున్నారు.

(At this Stage the Chief Minister entered the House)

Sri C. V. K. Rao :—Please do not put us into unnecessary worry. I am asking the Chief Minister through you Sir, let us not be put into unnecessary worry. Be in the seat till this is over.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :—ఇంతా చర్చించి నవ్వులలోనికి దించారు దాదాపు 10—15 మంది మాట్లాడారు. పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారు వ్రాసుకుంటున్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. ఎంత క్రోడీకరించి వ్రాసినా సమాధానం చెప్పడం వారికైనా కష్టమే. చాలా ముఖ్యమైన సమస్య చర్చిస్తున్నప్పుడు మీరు శ్రద్ధగా వింటే సమాధానం చప్పడం వీలుగా ఉంటుంది. మీరు లేరు కాబట్టి ఎవరో వ్రాసుకుంటారంటే కాదు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—నేను స్పీకరుగారిని అడిగే వెళ్లాను. నాకు ఈ రోజున కౌన్సిలులో విశేషంగా పనివుంది. అక్కడ నుంచి రావడానికి కొద్దిగా ఆలస్యమైనది అనుకోండి.

శ్రీ సి.వి.కె రావు :—నేను లేవదీసిన దానికే సమాధానం చెబుతున్నారు. ఈ సభలో వారికి పని ఉన్నప్పుడు ఇక్కడ తప్పకుండా ఉండాలి. కౌన్సిలులో పని ఉందని చెప్పడం భావ్యంకాదు. ఇక్కడ ఏమీ లేనప్పుడు వెళ్ళవచ్చును కాని ఇక్కడ పని ఉన్నప్పుడు కౌన్సిలులో పని ఉందని ఎక్స్క్యూజ్ చెప్పవద్దని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇది ఎక్స్క్యూజ్ కాదు—ఫాక్టు. నేను స్పీకరుగారి అనుమతి తీసుకుని పోయాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వారి సబ్జెక్టు ఇక్కడ ఉండగా కౌన్సిలులో మరొక సబ్జెక్టు పెట్టుకోడం ఎందుకు ?

శ్రీ పి వి. నరసింహారావు :—సి. వి. కె. రావు గారికి చాలా అబ్జక్షన్స్ ఎవైలబుల్ గా ఉన్నాయి. ఒకే మనిషి రెండు సభలలో ఒకేసారి ఉండలేడు. పాయింట్లు వ్రాసుకుంటుంటే నేనుజవాబు చర్చకు న్యాయం చేయలేదని శ్రీకృష్ణ గారు అంటున్నారు. ఇప్పుడు న్యాయం చేయలేను అనుకుంటే రేపటికి వాయిదా వేయండి.

Sri D. Venkatesam :—When the Chief Minister feels that this is more inconvenient to attend both the Houses of Legislature, why should not the timings be changed, Sir ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇప్పుడు ఏదో బాధ పడుతున్నాం కదా రెండు చోట్లా. ఒకటిన్నర వరకు ఇక్కడ ఉండి మరల 4 గంటలకు అక్కడ పెట్టుకోవాలంటే హ్యూమన్లి ఇంపాజిబుల్. ఇదివరకు ట్రై చేసి చూచాం. వీలులేదు అనుకునే ఈ పద్ధతిలో నడుపుతున్నాం. అప్పుడప్పుడు ఇటువంటి సందర్భం రావచ్చును కాని బాచ్ బై బాచ్ పెట్టుకునే పని చేసుకుంటున్నాము పెద్ద ఇబ్బందులు రాలేదు. ఈ చర్చకు జవాబులో న్యాయం చేయాలనే నా అభిమతం కూడా.

Sri D. Venkatesam :—Our submission is that this is a very serious problem. Chronically affected areas are there ; foodgrains problem is there ; drinking water problem is there. దీనికి సీరియస్ థాట్ మనం ఇవ్వకపోతే ప్రజలు ఎదుర్కొనే సమస్యలు గురించి సీరియస్‌గా థింక్ చేయలేమని చెబుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—Every problem is a serious problem...

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—తిండి, నీరు చాలా ఇంపార్టెంట్. మిగతావి అంత ఇంపార్టెంట్ కావు. This is the most serious matter throughout the State.

శ్రీ బి. వెంకటరెడ్డి (గద్వాల్) :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం డ్రౌట్ కండిషన్స్ పైన డ్రింకింగ్ వాటర్ స్కార్సిటీ పైన ఈ చర్చను ఆమోదించినందుకు నేను అభినందిస్తున్నాను. రాయలసీమ జిల్లాలలో అనంతపురం జిల్లా నిరంతరం కరువు కాటకాలకు గురి అవుతున్న జిల్లా. క్షామంతో గురి అవుతున్న జిల్లా. పూర్వం పది సంవత్సరాలకో, ఐదు సంవత్సరాలకో మాకు కరువు వస్తుండేది. ఇప్పుడు ప్రతి సంవత్సరం కరువుతోనే బాధ పడుతున్నాము పోయిన సంవత్సరం కరువు, అంతకు ముందు సంవత్సరం కరువు— ఈ సంవత్సరం కరువు పరిస్థితులు కనపడుతున్నాయి. మా బ్రతుకు ఎట్లా ఉందంటే కరువులో పుట్టడం, కరువులో నివసించడం, కరువులోనే చావడం అనే పరిస్థితిగా ఉంది. రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు నిర్దాక్షిణ్యంగా జీపు మీద బైలుదేరి పన్ను ఇస్తావా, లేకపోతే జప్తు చేయాలా అని బాధ పెడుతున్నారు. కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు వారు ఇదే మాదిరి జీపులు వేసుకుని పన్నులు కట్టాలని బాధ పెడుతున్నారు. లాండ్ మార్టుగేజి బ్యాంకు వారు అదేరీతిగా వత్తిడి చేస్తున్నారు ప్రజలు గ్రామాలను వదలిపెట్టి వెళ్ళి ఎక్కడో కాలక్షేపం చేసి రాత్రికి ఇంటికి వస్తున్నారంటే ఎంత సీరియస్‌గా పరిస్థితి ఉందో తెలుసుకోవచ్చు ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేసేది ఏమిటంటే — శిస్తు వసూళ్ళు, తక్కావీ వసూళ్ళు, కో-ఆపరేటివ్, లాండ్ మార్టుగేజ్ బ్యాంకు లోన్స్ పోస్టుపోన్ చేయాలని కోరుతున్నాను. కరువు పరిస్థితులు ప్రారంభమైనవి. వెంటనే రిలీఫ్ వర్క్స్—బావులను లోతు చేయడం వంటి పనులు కావాలి.

ప్రతి గ్రామంలోను చౌక దుకాణాలు పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. నేను అనంతపురం పట్టణంలో నివశిస్తున్నాను. నీటి కొరత అనంతపురం పట్టణానికి చాలా ఎక్కువగా ఉంది. ఇటీవల ఎన్నికల సమయంలో ఏ వాడకు వెళ్ళినా నీళ్లే లేవు. వోట్లు ఎట్లా ఇస్తాం అని అడగడం జరిగింది. అనంతపురం జిల్లా ముఖ్య పట్టణం, విద్యా కేంద్రం. అక్కడనే నీటి ఎద్దడి అంటే ఎంత బాధాకరమైన విషయమో ఆలోచించాలి. పోయిన సంవత్సరం నీటి ఎద్దడి విషయంలో కలెక్టరుగారు ఒక స్కీము తయారు చేసారు. అనంతపురం వద్ద బుక్కరాయ చెరువు అని ఉంది. 10 లక్షల ఖర్చుతో ఒక స్కీము తయారు చేసారు అది అమలు జరిగితే అనంతపురం పట్టణానికి నీటి ఎద్దడి నివారణ అవుతుంది. ఆ స్కీమును రాయలసీమ బోర్డుకు పంపారు. వారు ప్రభుత్వానికి పంపారు. ఇంకా ప్రభుత్వంలోనే పెండింగ్‌గా ఉంది. ఈ స్కీమును వెంటనే మంజూరు చేస్తే నీటి ఎద్దడి నివారణ అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. పల్లె ప్రాంతాలలో ఎక్కడకు పోయినా నీటి ఎద్దడి ఉంది. మూడు సంవత్సరాలుగా కరువుకు గురి అవుతున్న ప్రాంతం కాబట్టి బావులను డీపెన్ చేస్తే తప్ప నీటి ఎద్దడి తీరేట్లు లేదు. అవసరమైతే రిగ్స్ తెప్పించి గ్రామాలకు అనంతపురం పట్టణానికి రిలీఫ్ ఇప్పించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి.వి.కె రావు :—అధ్యక్షా, క్షామ పరిస్థితులు, మంచినీటి కరువు—ఈ రెండు చాలా ముఖ్యమైన అంశాలు. దీనిపై ప్రభుత్వ పత్రాలు పరిశీలించాను. ప్రభుత్వ పత్రాలు పరిశీలించిన మీదట క్షామ పరిస్థితులు ఏ విధంగా వచ్చాయో, వాటి తీక్షణత ఎంత లోతుగా అది ఉందో అనేది విమర్శించడంలో ప్రభుత్వ పత్రం సుస్పష్టంగా ఉందని నేను భావిస్తున్నాను. లెక్కలకు సంబంధించినంతవరకు చాలా సుస్పష్టంగానే ఉంది. ఎన్ని తాలూకాలు క్షామానికి గురైనాయి. ఎన్ని లక్షల ఎకరాలు పంటలు లేకుండా పోయాయి ఇవన్నీ కూడా బాగానే ఉన్నాయి ఇందులో, అయితే లోపించినది అంతటాకూడా మానవత్వం లోపించినది. దీనివల్ల మనుష్యులు ఎటువంటి దుర్భరమైన కష్ట పరిస్థితులకు లోనైనారో ఆ విషయం ఈ పత్రంలో లోపించింది కనుక ఈ విషయం ప్రభుత్వంయొక్క విధానంలోనే లోపం ఉంది. మానవత్వం సంపూర్ణంగా లోపించిందని చెప్పవలసి వుంటుంది. ఎప్పుడయితే పరిపాలనా విధానంలో మానవత్వ దృక్పథం న్యాయ దృక్పథం సాంఘిక న్యాయం లోపిస్తున్నవో ఆ పరిపాలన పట్టి మూర్ఖ పరిపాలన క్రింద, అది ఒక రాయి ఆలోచన లేనటువంటి జడవస్తువు క్రింద తయారవుతుందని హెచ్చరిస్తున్నాను, కనుక ఈ నాడు యిటువంటి జడవస్తువును కదపడానికి పూనుకోవాలి. ఇటువంటి జడవస్తువును కదపడానికి ప్రతిపక్షం పూనుకోవలసి ఉంటుంది. అటువంటి జడవస్తువును కదపడానికి ప్రజలు మేల్కోవలసి ఉంటుందని హెచ్చరిస్తున్నాను. ఈ నాడు 1971 జూన్ నుంచికూడా నీళ్లు లేకుండా రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రజలు నీళ్లు లేక బాధ పడుతూంటె కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ప్రజలకు ఖర్చు పెడుతూ ఈనాడు ఏదో కొద్దో గొప్పో చేస్తున్నామనేటటువంటి ఈ పరిపాలనా యంత్రాంగం ఎక్కడ చేసినది, ఎంతమట్టుకు చేసినది. ఎక్కడా చేయలేదు. ఎంతమట్టుకు చేయలేదు ఆ వివరాలు ఎందుకు లేవు అవి

నేను అడుగు తున్నాను. వివరాలు ఎందుకు చెప్పవలచుకోలేదు. ఈ నాడు వాస్తవం కళ్లకు కట్టినట్లుగా కనిపిస్తున్నది. ఒక విషయం చూడండి. రాష్ట్రంలో ఉన్న 197 తాలూకాలలో 171 తాలూకాలలో పూర్తిగా క్షామానికి గురి అయిపోయినవి. పనిపాట్లులేవు. తినడానికి తిండిగాని, త్రాగడానికి నీరుగాని లేకుండా మనుష్యులు జీవచ్ఛవాలై జీవిస్తున్నారు. అటువంటి పరిస్థితిలో 171 తాలూకాలలో ఈ పరిస్థితి ఉన్న మీదట సుమారు 26,000 పైన ఉన్న గ్రామాలలో 17,000 గ్రామాలు క్షామానికి గురి అయి పోయినమీదట ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నదని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వం చేసినది అంతాకూడా నిజానికి ఒక థీసిస్ మనముందు పెట్టడం మాత్రం చేసినది. Relief works, measures for living drinking water supply, grant of distress taccavi loans, subsidies for the purpose of purchase of seeds deepeningof irrigation wells,కనుక యిటువంటి రకాలయినటువంటి పనులు చేస్తున్నాం అనిచెబుతున్నది. నాలుగుకోట్లరూపాయలుడిస్ట్రెస్ తక్కావీలోన్స్‌యిచ్చాము అంటున్నారు. 50 లక్షలమంది ప్రజలకు పనిపాట్లు చూశామని అంటున్నారు. అయితే యిది ఒక లెక్కల స్వరూపంలో మభ్యపెట్టడానికి పూనుకున్నారా అని అడుగుతున్నాను. లెక్కల గారడీ చేసి మాయ చేసి మోసం చేసి ఈ నాడు దేశాన్ని పరిపాలించాలని పూనుకుంటున్నారా అని అడుగుతున్నాను. నేను ఒకటి వారికి ఛాలెంజ్ చేస్తున్నాను. మీరు ఖర్చు పెట్టే ప్రతి రూపాయిలో 75 పైసలు మట్టి పాలు చేస్తున్నారు అని హెచ్చరిస్తున్నాను. 75 పైసలు మట్టి పాలు చేస్తే 25 పైసలు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ చార్జెస్‌కు వినియోగిస్తున్నారని హెచ్చరిస్తున్నాను. నేను ప్రభుత్వంలో భాగస్వామిని శాసనసభలో వివిధ విషయాల మీద యిచ్చే ప్రతి పుస్తకం నేను స్టడీ చేస్తున్నాను కనుక ఒక్కొక్క జిల్లాలో తాలూకాలో పట్టణ కేంద్రంలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగం చేసే పనులు పరిశీలిస్తున్నాను, ప్రశ్నిస్తున్నాను, చూపించమని అడుగుతున్నాను. ఎక్కడో కొన్ని చోట్ల చేశారంటే వారి తొట్టికి వారి అనుయాయులకు స్వార్థపరత్వంతో కన్నీళ్లు తుడవడానికి ప్రజల సొత్తును దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. ఇది ప్లానింగు కాదు. డెమోక్రాటిక్ మెథడ్ కాదు. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎఫిషియన్సీ కానే కాదు. మామూలు భాషలో చెప్పాలంటే ప్రతి ఒక్కరిపైన అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీలో పైనుండి అట్టడుగున తహసీల్దారు వరకు కూడా ఒక యినెఫిషియంట్ బ్యూరాక్రాటిక్ మెషినరీగా తయారు చేస్తున్నది ఈ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం. ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన ప్రభుత్వంలో ప్రజాప్రతినిధులు నిర్ణయించిన కొన్ని కొన్ని కార్యక్రమాలను నెరవేర్చవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి లేదా? తమ బాధ్యతలను నెరవేర్చదలచుకున్న ప్రజా ప్రతినిధులను ప్రజా సంస్థలను బాధ్యత నెరవేర్చకుండా చూడడానికి కళ్లు మూసి నోరు నొక్కి నెత్తి మీద బండ వేయడానికి ప్రభుత్వ యంత్రాంగం గారడీ చేసి మాయ చేస్తున్నారు అని హెచ్చరిస్తున్నాను. తమకు తెలును, ఉపాధ్యక్షా. మీరు కూడా ఒక నియోజకవర్గం నుంచి వచ్చినవారే. మీ నియోజకవర్గంలో ప్రజలకు చౌకగా బియ్యం రూపాయకు కిలో బియ్యం సరఫరా అవుతున్నవా? కన్నీళ్లు తుడవడానికి కొద్దిమందికి యిచ్చి ప్రజలను క్షామ పరిస్థితుల

నుంచి రక్షించాము అంటున్నారు. నా నియోజకవర్గం వరకు వెళ్లడం లేదు. మీ నియోజకవర్గంలో ఎంతమందికి పని పాటలు లేనివారికి పనులు కల్పించారని అడుగుతున్నాను. కంట్రాక్టర్సుకు యిప్పించడానికి ఈ నాడు పనులు కల్పించి వారు వేయడానికి మరిచి బ్రతకకుండా గంజి మెతుకులు వేయడం తప్ప నిజమైన ప్లానింగు లేనే లేదు. కోట్లకొలది రూపాయలు సైక్లోను రిలీఫ్‌కు వచ్చిన ఈ సందర్భంలో ఎస్టిమేట్సు కమిటీలో ప్రతి అంశము విడదీసి జిల్లాలలో తాలూకాలలో ప్రతి గ్రామంలో లెక్కలు పరీక్ష చేయడానికి పూనుకుంటే కలెక్టర్సు అధికారులు గజ జలాడారు మోసాలు బయటపడతాయేమోనని భయపడ్డారు ఎందుచేతనంటే యిది లెక్కల గారడీ తహసీల్దారు దగ్గరనుంచి పైన ఉన్న కలెక్టరు వరకు గారడీ చేసి మోసంచేసి పరిపాలనా యంత్రాంగం అంతా కలుషితం చేస్తున్నటువంటి వ్యవహారం యిది దాని ఆచూకీ డిస్కవరీకి, యిన్వెస్టిగేషనుకు, ఎంక్వయిరీకి నిలబెట్టకుండా ఎస్టిమేట్సు కమిటీలో ఈ సబ్‌జెక్టు చూడకుండా చేసినది ప్రభుత్వం, ఉపాధ్యక్షా. కనుక యిటువంటి పరిస్థితులలో ఈనాడు ప్రజలయొక్క సొత్తు దుర్వినియోగం చేస్తే సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుంచి ఏదో డబ్బు వస్తుంది, సెంట్రల్ టీము వస్తుంది, చూశారు, డబ్బు ఖర్చుపెట్టాము, యిది చేశాము, అది చేశాము అనేటటువంటి కల్లబొల్లి మాటలు అక్కరలేదని హెచ్చరిస్తున్నాను నిజానికి అటు ఉన్నటువంటి శాసన సభ్యులు వాస్తవాన్ని చెప్పారు మంత్రులు మాత్రం వారికి పదవి ఉంటే చాలునని సంతృప్తిపడుతున్నారు. ఈ పదవిలో ఉన్నందువల్ల పి వి కె. రావు దుమ్మెత్తిపోస్తున్నారు అనుకుంటే అది తప్పు అభిప్రాయం అంటున్నాను. పదవీ వ్యామోహంలో పడి వాస్తవ విషయాలను చూడకుండా కళ్లుమూసుకుంటున్నారు, ఏ నియోజకవర్గంలో ఎన్ని బావులను త్రవ్వారు ఎంతమందికి సర్వీసు చేసినారు. దానిగురించి కలెక్టర్సుతో విజిటు చేసి చేయగలరా అని హెచ్చరిస్తున్నాను. హెడ్ క్వార్టర్సు సర్వీసులకు చాలా చిక్కు పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి. ఒక వంక లంచగొండులైన కలెక్టర్లతోను, మరొక ప్రక్క చాతకాని పాలసీలను నెత్తిమీద పెట్టుకుని మేము యిక్కడ నా వార్డులో నీళ్లు లేవు, నా పట్టణంలో మంచినీరు లేవు వేలకొలది హరిజనులకు చేపలు పట్టుకునేవారికి వాషర్మెన్‌ను గాని బీద ప్రజానీకానికి అలమటించిపోతుంటే స్వార్థపరులైన కమీషనరులు లంచగొండులు రాజ్యంలో పెత్తనం చేస్తున్నారు. లంచాలు తింటున్నారు. దీనిని సరిచేయకుండా ఏదో మన ప్రభుత్వం చర్చ చర్చ అని అంటున్నారు. నీటికోసం వారి దయా దాక్షిణ్యాలపైన మెహర్బానీ మీద ఆధారపడి వారిని ప్రాధేయపడే చింతాకరమైన పరిస్థితి తీసుకురావడం సిగ్గుపడవలసిన విషయం అని నేను ప్రభుత్వానికి హెచ్చరిస్తున్నాను. సరియైన ప్లాను వేయాలని కోరుచున్నాను. ఏయే తాలూకాలలో ఏమి కావాలి, ఎక్కడ చేయాలి, ఎన్ని చౌక డిపోలు కావాలి, ఎన్ని బావులు కావాలి అనేది పరిశీలన చేయడానికి స్థానిక శాసన సభ్యులను తీసుకువెళ్ళి చూడాలి. ప్రతి ఒక్కరిని కష్టపెట్టి కన్నీరు కార్చే పరిస్థితి చేయవద్దు. కొంతమంది స్వార్థపరులకు స్వర్గము క్రింద చేయవద్దు బహుజనానికి నరకము క్రింద చేయవద్దు.

ఈ క్షామ పరిస్థితి, మంచినీటి ఎద్దడి తీవ్రమైన పరిస్థితులని తక్షణమే ఈ ప్రభుత్వము తగిన కార్యక్రమాలకు పూనుకొంటుందని ఆశిస్తూ శెలవు తీసుకొంటున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی (یاقوت پورہ) - جناب اسپیکر صاحب شہرحیدرآباد میں پانی اور غذا کی صورت حال انتہائی بھیانک اور دن بدن خراب ہوتی جارہی ہے خاص طور پر پرانے شہرمیں پانی کے ایک ایک بوند کیلئے لوگ ترس رہے ہیں۔ حکومت کئی برسوں سے وعدہ کرتی آرہی ہے کہ پانی کی قلت کو دور کیاجائیگا لیکن انتہائی افسوس کے ساتھ یہ کہنا پڑتا ہے کہ آج تک کوئی انتظام نہیں کیا گیا۔ تین تین ہزار مکانات جہاں ہیں وہاں پر ایک بھی نل آج تک نہیں لگایا گیا۔ بہت سی جگہوں پر لوگ اپنے گھروں میں نلوں کے کنکشن لینا چاہتے ہیں اسکے لئے بھی کوئی انتظام آج تک نہیں کیا گیا۔مختلف محلوں میں جہاں پر جھونپڑیوں میں رہنے والے ہیں وہاں پر پانی کی سربراہی کےلئے بلدیہ یاآبرسانی کےذریعہ دن میں صرف ایک مرتبہ انکےموٹر پانی آتا ہے جہاں تین ہزار کی آبادی ہے۔ یہ پانی نہ تو پینے کیلئے کافی ہوسکتا ہے اور نہ دیگر ضروریات کیلئے کافی ہوسکتا ہے۔ اسکے لئے کئی مرتبہ نمائندگیاں کی گئی لیکن آج تک اسکا کوئی خاطر خواہ نتیجہ نہیں نکلا اور بڑےافسوس کےساتھ کہنا پڑتا ہے کہ جب بھی نمائندگی کیجاتی ہےتو کہا جاتا ہے کہ پانی کی قلت ہےسوال یہ پیدا ہوتا ہے کہ جب پانی کی قلت ہےتو آپ سب سے پہلے انسانوں کیلئے پانی کا انتظام کیجئے۔ آپ اسپر کنٹرول قائم کیجئے۔ منسٹروں کے گھروں کےسامنے جو بڑے لانس ہیں انکو پانی کیوں دیاجاتا ہے آپ اسکو ختم کیجئے۔ گورنر کے گھر کے سامنے اور انکے گھر کےاندر لان ہے۔ ایک ایک فرلانگ دو دو فرلانگ کےلانس ہیں انکوھرا رکھنےکےلئے آپ پانی کیوں دیتے ہیں۔ نوبت پہاڑ پر آب لان بنائےھیں جھاڑ لگائےھیں اسکےلئے آپ پانی دیتے ہیں یہ عجیب وغریب سوشلیزم ہے۔ عجیب وغریب غریبی ہٹاؤ کا نعرہ ہے۔ پینے کیلئے آپ پانی فراہم نہیں کرتے اور دوسری طرف جھاڑ کیلئے پانی دیاجاتا ہے۔ اگر پانی کی حقیقت میں قلت ہےتو جہاں بھی گھروں کے اندر جھاڑ ہیں وہاں نہ دیجے بلکہ سب سے پہلے پینے کیلئے پانی اور ضروریات زندگی کیلئے پانی فراہم کیجئے۔ اسطرح سے جن مقامات پر کئی کئی برس آبادی بڑھتی چلی گئی ہےاور وہاں پر پانی کا کوئی خاطر خواہ انتظام نہیں کیا گیا۔ تو وہاں پانی پانی کاانتظام کرسکتے ہیں۔ اگر پانی نہیں ہےتو آپ باولیاں کھدوائیے یا کسی اور ذریعہ سے پانی فراہم کیجئے لیکن وہاں پر پانی فراہم نہیں کیاجاتا بلکہ صرف آواز لگائی جاتی ہے ۳۰ نل دئےجائینگے دوسو نل دئےجائینگے۔ لیکن آج تک اسکا کوئی خاطر خواہ نتیجہ برآمد نہیں ہوا۔ میں چاہتاہوں کہ اس ابتر اور خراب حالت

کو بہتر کیا جائے قبل اسکے کہ لوگ ایجیٹیشن شروع کریں اور ایک ھنگامہ بپا ہو۔ اس مسئلہ کو حل کرنا چاھئے ۔

دوسری طرف غذائی قلت کا یہ عالم ھے اور یہ بات سب کے سامنے کہی ہوئی ھے کہ پچاس ہزار سے زائد راشن کارڈ صرف پندرہ روپیہ فی کارڈ ہیں دکانداروں کو بیچے گئے ۔ ان کارڈوں پر کارڈ گیرندہ کا نام نہیں ھے بلکہ یہ بغیر نام کے ھیں لیکن ان پر عہدہ دار کی دستخط اور مہر موجود ھے ۔ اب جبکہ نئے کارڈ دئے جارہے ہیں۔ تو دکاندار انکو لینے سے انکار کر رہا ھے وہ کہتا ھیکہ میرا کوٹا پورا ہوگیا ھے جتنے راشن کا کوٹا مجھے دیا گیا تھا وہ پورا ہوچکا ھے جسکی وجہ سے لوگ انتہائی پریشان ہیں ۔ دوسرے محلوں میں کارڈ لیکر دکانداروں کے پاس آتے ہیں تو وہ اسکو لینے کیلئے تیار نہیں ہیں ۔ سوال یہ پیدا ہوتا ھیکہ اب وہ یہ راشن کارڈ لیکر جائیں تو جائیں کہاں ۔ کس کے گھر پر جائیں ۔ کیا کسی منسٹر صاحب کے گھر پر جائیں ۔ وہاں کوئی دکان ھے جہاں سے راشن فراہم کرینگے ۔ آخر یہ دھندا کبتک چلتا رہے گا ۔ اور پھر کہا یہ جاتا ھیکہ یہ اضافہ راشن کارڈ تقسیم کر رہے ہیں ۔ سوال یہ ھیکہ جب لوگ راشن کارڈ لیکر جاتے ہیں تو دکاندار انہیں لینے کے لئے تیار نہیں ۔ اسکے علاوہ جسطرح چاول کی دکانات کا الاٹمنٹ ہوا ھے وہ بھی ظاہر ھے علانیہ پیسہ لیکر دکانات کا الاٹمنٹ ہو رہا ھے ایک ھی لائین میں چھ چھ دکانات لگادی گئیں ۔ ہونا تو یہ چاھئے تھا کہ آبادی کے لحاظ سے ایک ایک بلاک اور وارڈ میں آپ دکانات دیتے لیکن اسطرح نہیں کیا گیا بلکہ ایک سمت میں دکانات لگادی گئیں ۔ دو دو تین تین میل سے غریب لوگ آکر غلہ لیتے ہیں ۔ پھر دکاندار کہتے ہیں کہ ھمارے پاس کوئی ایسا آرڈر نہیں ھے کہ ہم ہفتہ میں ایک ھی دن دیں یا روزآنہ دیں ۔ ایک عجیب و غریب سلسلہ چل رہا ھے کم از کم آپ اسکی نگرانی کریں کہ آخر یہ کیا ھے ۔ جب میٹنگ ہو رہی تھی میں نے خود ایک کارڈ منسٹر صاحب کو دیا جسپر مہر لگی ہوئی تھی اور عہدہ دار کی دستخط موجود تھی ۔ لیکن اسپر کسی شخص کا نام نہیں لکھا ہوا تھا اور نہ یہ درج تھا کہ کتنے آدمی کیلئے ھے ۔ ایسے کوئی پچاس ہزار سے زائد کارڈ تقسیم کئے گئے ۔ اس میٹنگ میں خود عہدہ داروں نے تسلیم کیا کہ ایسی غلطی ہوگئی ھے ۔ سوال یہ ھے کہ جو لوگ یہ کارڈ تقسیم کئے ہیں ان کے خلاف آپ نے کیا اقدام کیا آج ان ہزاروں بلکہ لاکھوں کارڈوں کو دکاندار لینے کیلئے تیار نہیں ہیں ۔ پندرہ پندرہ روپیہ میں ایک ایک کارڈ بیچا گیا ۔ اسکو خود عہدہ دار تسلیم کئے ہیں ۔ منسٹر صاحب موجود تھے ۔ پھر اس غلطی کی اصلاح کیلئے کیا کیا گیا جبکہ خود اس میٹنگ میں یہ بات کہی گئی کہ پچاس ہزار سے زائد کارڈ ایسے تقسیم کئے گئے ۔ لیکن آج تک اسکی اصلاح کیلئے کوئی قدم اٹھائے ہیں اور نہ پبلک کی جانب سے پریشانی کی اظہار کیا جارہا ھے

تو کچھ کیا جاتا ہے - یہ کہا گیا کہ کارڈ نہیں ملے ہیں (اور [illegible] فیصد لوگوں کو ابتک کارڈ نہیں ملے ہیں) انہیں کارڈ دیئے جائینگے - جب وہ کارڈ لینے جاتے ہیں تو کہا جاتا ہے کہ آٹھ دن کے بعد دینگے تو کیا وہ اسوقت تک بھوکے رہینگے - خود مانتے ہیں اسکو تسلیم کرتے ہیں پھر اسکی اصلاح کی کوشش نہیں کرتے میں اس سلسلہ میں یہ چاہونگا کہ کوئی واضح قدم اٹھایا جائے اور کوئی واضح بیان دیا جائے - شکر کے تعلق سے بھی یہ عالم ہے کہ شکر کی قلت ہے - لیکن بلیک میں جتنی چاہے آپکو ملسکتی ہے - پھر آخر شکر کی کمی کا سوال کیسے پیدا ہوتا ہے جبکہ شکر بلاک میں مل رہی ہے - ایسے لوگوں کے خلاف کیوں نہیں قدم اٹھایا جاتا - آخر ایسے کتنے لوگوں کے خلاف کارروائی کیگئی - ایک بار بھی ہمارے سامنے یہ بات نہیں آئی کہ انکے خلاف کیا کارروائی کیگئی - میں چاہونگا کہ ان باتوں کو جنہیں حکومت خود تسلیم کر چکی ہے اسکی اصلاح کیلئے فوری قدم اٹھایا جائے -

శ్రీ వి. పాలవెల్లి (చోడవరం) :- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో నెలకొన్న క్షామపరిస్థితులనుగురించి ముఖ్యమంత్రిగారు యిచ్చిన విషయాలు వాస్తవానికి దర్పణముగా కన్పిస్తున్నవి. ప్రభుత్వముకూడ మనము ఎదుర్కొనే సమస్యల తీవ్రతను గమనించినట్లు కన్పిస్తోంది. అయినాసరే మనముచేస్తున్న కార్యక్రమాలు ఇంతవరకు ప్రజల చేరువకు పోతున్నవా అనేదానిలో సంశయాలు ఏర్పడుతున్నవి. కోట్లరూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నప్పటికి పరిష్కారము కావడములేదు. గ్రామాలలో మంచినీటి కరువు విపరీతముగా కన్పిస్తోంది. నేను నా నియోజకవర్గాన్ని పర్యటన చేసివచ్చాను. ఏ గ్రామానికి పోయినా మంచి నీటి గురించే ఆందోళన చెందుతున్నారు. చోడవరం నియోజకవర్గములోని 3 ఫిర్కాలలో నీటి ఎద్దడి ఎక్కువగావుంది. పొలాల్లోవున్న బావులవద్దకుపోయి నీరు తెచ్చుకొనే పరిస్థితి ఏర్పడినది. నీటిఎద్దడివల్ల ప్రజలు పడుతున్న బాధలను గుర్తించి వెంటనే మాకు రిగ్స్ తరలించాలని మనవిచేస్తున్నాను. విశాఖజిల్లాకు ప్రత్యేకముగా కొన్ని రిగ్స్ తరలించాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరితే పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. విశాఖజిల్లా క్షామానికి గురిఅయిన ప్రాంతముగా పరిగణించి వెంటనే తగు ఉపాయాలు కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను. చోడవరం మేజరు పంచాయతీ. దినదినాభివృద్ధి చెందుతోంది. జనాభా విపరీతముగా పెరుగుతున్నది. నీటి సమస్యను ఎదుర్కొనడానికి అక్కడ రిజర్వాయరు కావాలని కోరుతున్నాను. ఎస్టిమేట్ ప్రిపేర్ అయినది. కాని ఇంకా శాంక్షను చేయబడలేదు. చోడవరం మేజరు పంచాయతీకి ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు సప్లయి స్కీముకూడ పెండింగ్‌లోవుంది. ఆ స్కీమునుకూడ వెంటనే శాంక్షను చేస్తే ఆ గ్రామాలలో నీటి కరువును తీర్చడానికి అవకాశము వుంటుంది. ఆహార ధాన్యాల విషయములో చాల ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనవలసి వస్తున్నది. ప్రభుత్వమువారు రూపాయికి కిలో బియ్యము అమ్ముతున్న విషయము తెలుసు. మనము ఇస్తున్న బియ్యముకాని, ఇతర దినుసులుగాని ప్రజలకు చేరుతున్నవా లేదా అనేది సంశయాత్మకముగా వుంటున్నది. నిర్దుష్టమైన విధానాలు

లేకపోవడమువల్ల ప్రజలకు చేరడములేదనే అనుమానాలు వున్నవి. ఎఫెక్ట్ అయినవారికి సహాయము చేయాలనుకొంటున్నపుడు వారి జాబితాలకటి తయారుచేసి కార్డులు ఇస్యూచేసి ఆహారధాన్యాలు వారికి అందేటట్లు చేయాలని, ఆ రకముగాచేస్తే మనము యిచ్చినది ఫలితానికి వస్తుందని, ప్రజల కరువుబాధను తప్పించడానికి అవకాశము వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. కరువు పనులకు ప్రభుత్వం కొన్నికోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినట్లు నోట్‌లో చెప్పబడింది కాని వున్నడబ్బు జూన్‌లోగా ఖర్చుకావాలంటున్నారు. అలాగాక ఆ పనులు పూర్తికావడానికి కాలగడువు అక్టోబరువరకు పొడిగించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం డ్రాట్ కండిషన్సు గురించి ఒకనోట్ అందచేశారు. ఈ కండిషన్స్‌గురించి ప్రజాప్రతినిధులు ఆయా ప్రాంతాలలోవున్న కష్టనష్టాలు చెబుతూ వుంటారు వీరు ఏది ఇక్కడచెప్పినా కలెక్టరు రిపోర్టు రావాలని ప్రభుత్వం అంటుంది. కలెక్టరు రిపోర్టు వచ్చినా బోర్డు మెంబర్ టూర్ చేయాలి, వారు టూర్‌చేసినా సెంటర్ టీమ్ వచ్చేవరకూ కూడా ఫలానాప్రాంతం కరువుప్రాంతం అని చెప్పేధీమా ప్రభుత్వానికి లేదు. Entire Rayalaseema లో 88%, the deficit region-wise or in coastal Andhra 90%, Rayalaseema 88%, అన్నారు. 88 పర్సెంట్ వర్షపాతం తగ్గినప్పుడు అక్కడ నీటిఎద్దడి ఎలా వుంటుందో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. There is aucte drinking water scarcity in the entire villages. That is my personal submission to the Government. దీనిగురించి ఏమి శ్రద్ధ తీసుకొన్నారని అడిగితే రిగ్స్ సప్లయి చేస్తాము. అవి వస్తున్నాయని చెబుతున్నారు. రిగ్స్ వచ్చేవరకూ ఆగకుండా ప్రైవేటు సెక్టారునుండి తెప్పించి ఇబ్బంది తొలగించండి. దాదాపు 171 తాలూకాలలో కరువుకాటకాలు తాండవమాడుతున్నాయని చెప్పారు. రిలీఫ్ మెజర్స్ విషయంచూస్తే we have started relief measures, major and minor irrigation works and road works అన్నారు. సెలక్షన్ ఆఫ్ వర్క్సులో అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయని చెబుతున్నాను. అధికారులవల్ల అయితేనేమి, కంట్రాక్టర్ల వల్ల అయితేనేమి వేస్ట్‌ఫుల్ ఎక్స్‌పెన్డిచర్ ఎక్కువగావుంది. పనులలో ప్రియారిటి ఫిక్స్‌చేసి ఆ ప్రకారం చేయాలి. Purchasing of seeds, fodder and deepening of irrigation wells. When continuously there are taluks which are chronically drought affected..కొద్దో గొప్పో పంట పండిందంటే forcible collections are being made in almost all the taluks of the State. వారొకప్రక్క తిండిలేక చస్తుంటే ఎరియర్స్ కట్టమంటున్నారు. కట్టకపోతే జప్తుచేస్తామని పేదప్రజలను స్క్వీజ్‌చేస్తున్నారు. రిలీఫ్‌వర్క్సు 30 డిశెంబరులోగా పూర్తిచేయాలని they should not continue works beyond 30th December అన్నారు. వర్క్సు ప్రారంభించిన తరువాత we must see that the works are continued and completed, otherwise there is no use of taking works simply at intervals and stopping the works also. The Central Study Team is expected to visit the State

again in the next few days. వారు వచ్చినప్పుడు ఈ పరిస్థితులన్నీ వారితో సంప్రదించి శాశ్వతంగా కరువు నివారణ చేసే పథకాలనువేసి వాటిని అమలు జరిపేటట్లు కేంద్రప్రభుత్వంపై వత్తిడి తీసుకురావాలి and coming to the heart-burning problem, that is, the foodgrains in the open market. మీరు చెప్పిన ప్రకారమే మే 71 లో రయిస్ 125 రూపాయలు వుంటే 71 డిసెంబరులో 152-53 అయింది. అంటే దాదాపు క్వింటాల్ 30 రూపాయలకు పెరిగింది. ఇప్పటిరేటు చెప్పటానికి ప్రభుత్వానికి ధీమా లేకపోయింది చీప్ రయిస్ సప్లయి చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు ఈ రాష్ట్రంలో 999 షాప్స్‌వుంటే 26,700 టన్నులు ఆ షాప్స్‌కు ఇస్తున్నామంటున్నారు. అంటే ప్రతిషాపుకు నెలకు మూడు టన్నులు ఇస్తున్నారన్నమాట. కొద్ది రయిస్‌మాత్రమే ఈ చీప్ రైస్ షాప్స్‌కుఇస్తూ మిగిలినవి ఓపెన్ మార్కెట్‌కు పోతున్నది. The sugar rates in twin cities is Rs. 1.99. whereas the maximum price in the districts is Rs. 2-95 n.p. per K. G., the open market price of sugar is ranging between Rs. 2-80 N. P. to Rs. 2-90 N P. ఓపెన్ మార్కెట్టులో 5 రూపాయలు పెట్టినా దొరకడంలేదు. ఈ ధరలను చెక్ చేసేశక్తి ప్రభుత్వానికిలేదు. వీటినన్నింటిని పరిశీలించి, ధరలను అదుపులో పెడుతూ కరువు నివారణ చర్యలు వెంటనే తీసుకోకపోతే ప్రభుత్వం అపవాదల పాలవుతుందని దీనిని సీరియస్‌గా ఆలోచించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. Deputy Speaker:—Now there are a number of speakers who are yet to speak, as such if the members want to co-operate with me I will extend the House till 2 O' Clock and you know the reply will only be on tomorrow. The reply will be given tomorrow.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—రేపు నాన్ అఫిషియల్ డే. చివర ఇంకో అరగంట కూర్చుంటే నేను రిప్లయి ఇస్తాను. ఈ ఫోర్స్‌లో ట్రా చెప్పకుండా వదలటం మంచిది కాదు ఏను ప్రభుత్వం తరపున చెప్పవలసింది చెప్పటం అవసరం.

శ్రీ పి. శ్రీకృష్ణ:—రేపు నాన్ అఫిషియల్ డే టైమ్ అట్లాగే వుంచి చివర ఇంకో అరగంట కూర్చుందాము. వారిని సమాధానం చెప్పమనండి.

శ్రీ కె. రంగదాస్:—ఈ సబ్జెక్టుమీద మాట్లాడేవారు చాలా మంది వున్నారు. కేవలం ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం ఇవ్వటానికి అరగంట అంటే సరిపోదు అవసరమైతే ఇంకో గంట పొడిగించండి. మాట్లాడవలసిన సభ్యులకు అవకాశం ఇవ్వండి.

శ్రీమతి కె. ఈశ్వరీబాయి:—రేపు నాన్ అఫిషియల్ డే వుండాలి. దానితో అఫిషియల్ వర్క్ తీసుకోవటానికి అవకాశం లేదని చెబుతున్నాను. రేపు ఒకరోజు తీసుకొంటె తిరిగి దానినే ప్రిసిడెంట్‌గా తీసుకొంటారు కనుక రేపు రిప్లయి ఇవ్వటాని వీలులేదు. కావాలంటే ఇవాళ ఈవినింగ్ కూర్చుందాము.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇవాళ సాయంకాలం ఓలువుండదు. రేపు మధ్యాహ్నం నాన్ అఫిషియల్ బిజినెస్ అయిన తరువాత ఒక అరగంట కూర్చుందాము.

మిస్టరు డిప్యూటి స్పీకరు :—ఇవాళ సాయంత్రం...

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—సాయంత్రం వీలు కాదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—రేపు సాయంత్రం అయితే...

Sri P. V. Narasimha Rao :—This is entirely non-official, రేపు నాన్ అఫిషియల్ అసలు మానివేసి ఓసుకోవచ్చు.

Smt. J Eswari Bai :—No, no, impossible

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, రేపు ఏ పరిస్థితులలోను నాన్ అఫిషియల్ ఒకండాను మార్చడానికి వీలులేదు. చాలా ముఖ్యమైనటువంటి సమస్యలు, ఒంటు సమస్యలు వున్నవి ఆ డే అండ్ టైము మార్పుము తీసివేయడానికి వీలులేదు. ఇవాళ సాయంత్రం వీలు అంటే కూర్చోండి. లేక అరగంట ఎక్స్ట్రా టైము తీసుకొని రేపు చెప్పండి. అంతేగాని నాన్ అఫిషియల్ టైము ఓగ్గించవద్దు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇవాళ అరగంట మాట్లాడండి, రేపు నేను ఒంటిగంట నుండి రెండు వరకు, అరగంటలో జవాబు చెబుతాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అర గంటలో ఏమి జవాబు చెబుతారు?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఏమి చేయను, మీరు ఎంత మంది చెప్పినా జవాబు నేను ఒకడినే చెప్పాలి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఒక యిన్ఫర్మేషన్ తమ ముందు పెడుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు యిందాక యీ హౌస్ క్లోజ్ అయ్యేలోపల చెబుతానని స్పీకరుగారితో చెప్పారు. ఆ యిన్ఫర్మేషన్ చెప్పమనండి, మిగతా విషయాలు ఎప్పుడు చెప్పినా పర్వాలేదు.

Mr. Deputy Speaker :—Shall I ask the Chief Minister to reply to the debate

Sri P. V. Narasimha Rao :—He is referring to some other point on which he is feeling very sore for the whole session Sir. I think I had better forestall any further soreness on his part. మూడు రోజుల నుండి రేజ్ చేస్తున్నారు. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిపోర్టు గురించి అడిగారు, నేను చెబుతాను, యీ అర గంట వానీయండి unless Sri C. V. K. Rao wants to go away.

Sri C. V. K. Rao:— It is an aspersion. Let him withdraw. I am paid till 2 0' Clock.

Mr. Deputy Speaker:— So shall we continue?

Sri P. V. Narasimha Rao:— Yes, till 2 p. m.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప (నల్లమడ):— అధ్యక్షా! కరువు కాటకాల గురించి నీటి ఎద్దడిగురించి ప్రభుత్వము యిచ్చిన రిపోర్టు వాస్తవముగానే కన్పిస్తున్నది. అయినప్పటికి యీవాస్తవిక విషయాలలో కొంత జాప్యంజరిగి, కొంతవరకు అనుకున్నరీతిలో జరుగలేనని అనుకోడానికి కొంత ఆస్కారము కనపడుతున్నది. ఏదో యీనాడు సమస్యలు తగ్గుముఖము పడుతాయి వెనుకబడినవర్గాలవారు, వీకర్ సెక్షన్సు, యిలాంటివారంతా అసెంబ్లీకి రావడము ముదావహముగా వుంటుంది అనుకుంటే అన్నమో రామచంద్రా నినాదము పోయి నీళ్ళో రామచంద్రా నినాదము వచ్చినప్పుడు, యిది ఛాలెంజ్‌గా మనముందు వుందని భావిస్తున్నాను. రాను రాను ఏదో శుభం కలుగుతుంది, యింకా ముందుకు పోతున్నామనే ఆశ వున్నప్పుడు యింకా పెద్ద ఎత్తున సమస్యలు వస్తూవున్నాయి. అన్నానికి నీరుకు కూడా కొరత ఏర్పడుతుందంటే బాధగా వుంది. అయితే వున్న విషయాలు వాస్తవంగా పరిశీలించడం మంచిది. ఆహారము కొరత, నీటి కొరత, పశుగ్రాసము కొరతతో బాధపడవలసివస్తున్నది. ఈమూడు సమస్యలను పెద్ద ఎత్తున ఎదుర్కొనవలసివుంది. ఈనాడు ముఖ్యంగా కరువు కాటకాలకు నిలయము అయిన రాయలసీమలో పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా వుంది. కరువు పేరు చెబితేనే రాయలసీమ, గంజి కేంద్రాలు పేరు చెబితేనే రాయలసీమ, కరువు అంటేనే రాయలసీమ అని చెప్పుకోడానికి మా ప్రజలు అలవాటుపడిపోయి, సిగ్గు వదులుకోవలసివచ్చిందని బాధపడుతున్నాము. ఏ ప్రాజెక్టులు, ఏ వనరులు లేని రాయలసీమలో ఎంతవరకు ప్రభుత్వము సహాయము చేయగలుగుతున్నది నేది కూడా తెలియడములేదు. రాయలసీమబోర్డు వుంది, అది ఏమి మహోఘనకార్యము చేసింది? రాయలసీమకు పరిశ్రమలు వనరులు అందుతున్నాయా? రాయలసీమ బోర్డు నామమాత్రంగా వుందని ఒప్పుకోక తప్పదు. నీటి వనరుల విషయములో రిగ్స్ వస్తున్నాయన్నారు. ఇది ప్రాణాలకు సంబంధించిన విషయము, నెల రోజులలో తీసుకుపోవలసివుంటుంది, తెస్తామంటే ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాటము, రిగ్స్ తెప్పించే విషయములో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఆహారము లేకపోతే వుండవచ్చుగాని నీరు లేకపోతె జీవించడము కష్టము. అందుచేత వెంటనే రిగ్సు తెప్పించి బావులు త్రవ్వించి నీటి సదుపాయం కల్పించాలనే విషయాన్ని ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. అంతేగాకుండా ఏదో కరువు వచ్చినప్పుడు కరువు కార్యక్రమాలను చేపట్టడమనే పద్ధతిగాకుండా శాశ్వత కరువు నివారణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలి. కరువు వచ్చినప్పుడు పని మొదలుపెడుతారు, ఏదో వర్షము రావడముతోనే కరువు పోయిందనుకొని యథాతథంగా వుండిపోతారు, కార్యక్రమాలను నిలుపుదల చేస్తారు. శాశ్వత కార్యక్రమాలను కొన్నింటిని చేపట్టితేనే కరువు నివారణ సాధ్యము అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. పోతే గ్రామాలలో ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ పెట్టి ధాన్యము సప్లయి చేసి పేద ప్రజలకు తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను. నీటి కొరత వుంది, అగ్ని ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి, అనంతపురములో 450 యిండ్లు కాలిపోయాయి, లక్షల ఆస్తులు నష్టము జరిగింది. ఆ విషయములో కూడా ప్రభుత్వము తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. చిన్నకారు రైతులకు, పేద ప్రజానీకానికి, చేతి వృత్తుల వారికి సహాయము చేయాలని, ఋణ పరపతి సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని మనవి

చేస్తున్నాను. వారికి ఆస్తులు వుండవు, ఆస్తి తాకట్టుపైననే పరపతి అనేదిగాకుండా పర్సనల్ సెక్యూరిటీ మీద లోన్సు యిచ్చి కుటీర పరిశ్రమలకు దోహదం చేయాలని విజ్ఞాపించుకుంటున్నాను. కాలముగాని కాలములో తక్కావీ లోన్సు ల్యాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకు అప్పులు వసూలు చేస్తున్నారు, ఒమా బంది అయిన తరువాత చేసే పద్ధతిగాదు, రెవిన్యూ వసూళ్ళను తక్షణమే ఆపు జేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. కో ఆపరేటివ్ లోన్సు వసూలు చేయడము నిలుపుదల చేయాలని, ప్రప్రథమముగా అనంతపురములో నీటి కొరకను తీర్చడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని చెబుతూ యీ అవకాశము యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను.

శ్రీ యం. వెంకటరెడ్డి (నారాయణ ఖేడ్) :—అధ్యక్షా, యీ రోజు కరువు పరిస్థితి గురించి మనం మాట్లాడుతున్నాం. ఈ సంవత్సరం ఎక్కడ చూచినా కరువు వచ్చింది. ఇది ఎదుర్కొనడానికి మనం ప్రయత్నించాలి. మెదకు జిల్లా విషయం చూస్తే మెదకు జిల్లాకు యీ సంవత్సరమేకాదు రెండు సంవత్సరముల నుంచి కరువు ఎదుర్కొంటున్నది. మెదకు జిల్లా కాకుండా మొత్తం నారాయణ ఖేడ్ మొత్తం అంతా మెట్ట ప్రాంతము. అది మాగాణి ప్రాంతమయినాకూడా ఆ ప్రాంతములో అతివృష్టిలో కరువు అనావృష్టిలోకూడా కరువు వుంటుంది అక్కడ. నేను సమితి ప్రశిడెంటుగా ఉన్నప్పుడుకూడా మనవి చేశాను. యీ కరువు నివారించడానికి శాశ్వతమైన నీటి వసరలు కల్పించాలి. ఆ ప్రాంతాలకు ఎన్ని విధాల సహాయముచేసినా ముందుకురావు. ఎప్పటికి యీ నారాయణ ఖేడ్ ప్రాంతాన్ని కరువునుంచి కాపాడగలము. ఈ రోజు నాకు ఇక్కడకూడా ఈ విషయం మాట్లాడే అవకాశం కలిగింది. ఇంతకంటె ఎక్కువగా మరెక్కడా చెప్పుకోలేము, ఇక్కడకూడ చెప్పుకోకుండా దాటవేస్తే నేను ప్రజా ప్రతినిధిని కాను అని చెప్పుకోవలసి ఉంటుంది. అక్కడ వున్న ఫాక్ట్సు అన్ని ఇప్పుడు చెప్పాను. తమరు నేను చెప్పిన విషయాలకు ఒక కమిటి వేసి అక్కడకు పంపించి నేను చెప్పిన వాస్తవ విషయాలు సర్వే చేయించాలని కోరుతున్నాను. నీటి గురించి చెప్పాలంటె ఉన్న బావులు బాగా లోతు చేయాలి. ఈ సంవత్సరం నీటికరువు ఏర్పడింది. మా ప్రాంతములో అతివృష్టి అయినప్పుడుకూడ నీటికొరత ఉంది. వర్షం కురిసిన తరువాతకూడా మా ప్రాంతములో నీటికొరత ఉంటుంది. ఒక చైత్ర వైశాఖ మాసములో తప్ప, ఒక్కొక్క బావికి 20 వేల రూ. లు అవుతుంది. అయినప్పటికి వంద అడుగులు త్రవ్వినా ఒకబొట్టుకూడ నీరు పడదు. బోరు చేస్తే 200 అడుగులు చేసినా ఒక బొట్టుకూడ నీరు రాదు, భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులు వచ్చి చూచి బోరు చేయాలని అంటె రెట్టింపు బోరు చేసినా ఒకబొట్టుకూడ నీరు పడలేదు. అక్కడకు నీరు సరఫరా చేయాలంటె గ్రామాలకు టాప్స్ ద్వారా నీరు అందివ్వాలి. యీ విషయం నేను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు గోపాలన్‌గారికి వారు దీనికి కన్సరన్డ్ కాకపోయినా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చినట్లుగా ఉంటుందని చెప్పాను. కాబట్టి యీ విషయం ప్రత్యేక దృష్టితో చూడాలని కోరుతున్నాను. కరువు పనులగురించి చెప్పాలంటె క్రాష్ ప్రోగ్రామ్స్ స్కీము అన్నారు. లక్షల రూ.లు ఇచ్చారు. వేలు కూడా ఖర్చు కావడములేదు. ఎడ్మినిస్ట్రేషను లోపమో ఏమో నేను చెప్పలేను. కరువు నిర్మూలించడానికి నిరుద్యోగం నిర్మూలించడానికి

కొన్ని పనులు చేయాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు కేంద్ర ప్రభుత్వంనుంచి చేపట్టిన కొన్ని పనులు ప్రారంభించాయి [illegible] స్కీము ద్వారా [illegible] రూపాయలు ఖర్చుచేసి పూర్తి చేయడానికి నిరుద్యోగం నిర్మూలించడానికి సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ కరువు విషయం చర్చించే సమయంలో టి. ఆర్. సి. రోడ్ల విషయం మాట్లాడకపోవడం అన్యాయం. నేను కరువు విషయం మాట్లాడుతున్నాను. నిరుద్యోగం నిర్మూలించడానికి పనులు కావాలి. పది సంవత్సరాలనుంచి పనులు చేస్తున్నా లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నా యీ రోడ్లు నడవడానికి వీలు కావడములేదు ఈ పరిస్థితిలో డబ్బు ఖర్చు చేసి రోడ్లు పూర్తి చేస్తే కొంతవరకు నిరుద్యోగము నిర్మూలించినట్లు అవుతుంది, పేద ప్రజలకు పని కల్పించినట్లు అవుతుంది మా ప్రాంతములో మెట్టప్రాంతం ఒకటి మురుకుంజ ప్రాజక్టు ముందుమోతి ప్రాజక్టు రెండు స్కీమ్సు వున్నాయి. యీ రెండు స్కీమ్సు అమలు చేస్తే రెండు వేల ఎకరాలు మాగాణీగా మారుతుంది. కనుక ఆ స్కీమ్సు వెంటనే ప్రారంభిస్తే ఆ ప్రాంతంలో ప్రజలకు పని కల్పించినట్లు కూడ అవుతుంది. తరువాత నల్లవాగు ప్రాజక్టు వుంది. డెవలప్‌మెంటు స్కీమ్సు క్రింద డబ్బు ఇచ్చారు. ఆయకట్టు తయారయినది. కెనాల్ లేనందు వలన నీరు సప్లయి అవడములేదు. ఏ సోర్సునుంచయినాసరె డబ్బు తెచ్చి కెనాలు పూర్తి చేస్తే మేలు కలుగుతుందని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. సత్యనారాయణ :-అధ్యక్షా, కరువు గురించి మనశాసనసభలో చర్చ జరుగుతున్నందుకు మన ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇప్పుడు కరువు విపరీతంగా ఉన్నది. మన రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలలో కూడ ఈ కరువు అనేది ప్రతి సంవత్సరం వస్తున్నది. దీనిని పరిష్కారం చేసుకొనేందుకు మనం ఒక నిర్ణయానికి రాలేకపోతున్నాము చాలా డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నాము, ఈ డబ్బు ఏ విధంగా ఖర్చుపెడుతున్నాము. ఎంతవరకు ఈ కరువు నివారణ పనులు తీసుకొని వచ్చాము వాటిని పూర్తిగా పరిష్కారం చేయకపోవటంవలన ప్రతిసంవత్సరం ఈ కరువు కాటకాలకు గురి అవవలసిన అవసరం వచ్చింది. నీరు సరఫరా అనేది ఇంతవరకూ మనం ముఖ్యంగా తీసుకోలేదు. కాని ముందు ఈ కరువులను దూరం చేసుకోవడానికి నీటి సరఫరా అవసరం. మనం ఎప్పుడైతే ఈ నీటి సరఫరా చేశామో అప్పుడు కొంతవరకయినా దానిని తట్టుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు చూస్తే గోదావరి నది మూడు వంతుల భాగం సముద్రానికి వృథాగా పోతున్నది. గోదావరి నదికి కట్టడాలు కట్టాలని ప్రతి అసెంబ్లీలో కూడా తీసుకొని వస్తున్నాము. పోలవరం దగ్గర బారేజి కట్టడానికి 86 కోట్ల రూపాయలకు ఎస్టిమేటు అయింది. ఆ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారికి కూడా తెలుసు. పోలవరం దగ్గర ఆ బారేజి కడితే నాలుగు జిల్లాలకు నీరు సరఫరా అవుతుంది. ఆ విషయం పదే పదే చెబుతున్నాము. ఇంతకుముందు శ్రీమతి విజయలక్ష్మిగారు చెప్పినట్లు విశాఖపట్నం, తూర్పు గోదావరి జిల్లా, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాకు నీరు సరఫరా అవుతుంది. అది కట్టిన ఎడల కొన్ని లక్షల ఎకరాలకు నీరు సరఫరా అవుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వారు

వెంటనే దానిని చేబట్టి త్వరలో పూర్తిచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. వామకరవుపేట ఏరియా ప్రతి సంవత్సరంకరవుకు గురి అగుచున్నది. కారణం ఏమంటే అది మెట్టప్రాంతం. ఆ ఏరియాలో నీటి వనరులు లేవు. కట్టడాలు లేవు. తాండవా రివర్ పొలిమేర ఆనకట్ట అని మీకు తెలుసు. దానికి 36 లక్షల రూపాయలు ప్రభుత్వంవారు ఎస్టిమేటు చేశారు. అది కరువు క్రిందకాని, మైనర్ ఇరిగేషను క్రిందగాని గ్రాంటు చేసి కట్టినఎడల 36 వేల ఎకరాలకు నీరు సరఫరా అవుతుంది. దానికి ఎస్టిమేటు రెడీగా ఉంది. అది వెంటనే కట్టినఎడల ఆ కరువు ఏరియాలో సగభాగానికి నీరు సరఫరా అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే చిన్న చిన్న నదులున్నాయి. ఆ నదులకు కట్టడాలు కడితే తప్పకుండా త్వరలో మనకు నీటి సరఫరా అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను ఈనాడు కరువు గ్రాంట్లని పెట్టి ఏ రోడ్లో తీసుకొనివస్తున్నాము. మన దేశంలో ఎక్కువమంది వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడియున్నారు. అటువంటి వారికి నీరు సరఫరా అయ్యేట్లు చూస్తే వారు భూములను చక్కగా పండేట్లు చేస్తారు. ఏదో తుంగభద్ర డామ్ కట్టామని, నాగార్జునసాగర్ డామ్ కట్టామనే కాకుండా ఈ చిన్న చిన్న కట్టడాలు కూడా కడితే ప్రభుత్వానికి కూడా ఆదాయం వస్తుంది ఒక ప్రక్కన కరువులతో పేద ప్రజానీకం బాధపడుతూ ఉంటే తక్కావీ ఋణాలు, ల్యాండు రెవిన్యూ, మొదలైనవి వసూలు చేస్తున్నారు వ్యవసాయ బావులలో నీరు లేదు. మంచినీటి బావులలో మంచినీరు లేదు. బావులలో నీరు లేక నీరు తోడుకోకపోయినా కూడా విద్యుచ్ఛక్తికి వేలకొలది రూపాయల బకాయీలు వసూలు చేస్తున్నారు. రైతులు ఏ ప్రక్కనుంచి చూసినా చాలా కష్టాలలో ఉన్నారు ఆందోళనలో ఉన్నారు అందుచేత వాటిని వెంటనే వసూలు చేయకుండా చేయాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ప్రతిగ్రామంలోనూ ప్రస్తుతం నీరులేదు త్వరలో రిగ్గులు మొదలైనవి ఏర్పాటుచేసి మంచినీరు కల్పించకపోతే జనం మంచినీరు లేక బ్రతకడము కష్టము అవుతుంది. కనుక వాటికి కావలసిన కార్యక్రమాలు తక్షణమే చేపట్టాలని కోరుతూ నాకు ఈ సదవకాశాన్ని ఇచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. రంగదాసు:— రేపేమో నాన్ ఆఫీషియల్ డే అన్నారు. ఎల్లుండి కూడా మనకు అసెంబ్లీ ఉంది. ఆఫీషియల్ మాటర్ చాలా తక్కువ ఉంది. కాబట్టి ఎల్లుండి ఈ సబ్జక్టు మీద కొంత టైము ఇవ్వాలని మీ ద్వారా చీఫ్ మినిస్టరుగారిని రిక్వస్టు చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులురెడ్డి:-అధ్యక్షా, అతి ముఖ్యమైనటువంటి విషయం. రాష్ట్రంలో కొత్తగా ఎన్నికైనటువంటి శాసనసభ్యులు ప్రతి నియోజకవర్గం నుంచి కూడా వాళ్ళకు వున్నటువంటి కరువు పరిస్థితులు, నీటి కొరత తెలుపుకోవాలనే ఉద్దేశంతో వున్నారు. కాని ఇప్పటికిప్పుడే రెండు గంటలు పూర్తిచేసి ముఖ్యమంత్రి గారు రేపు సమాధానం యిచ్చేస్తే ఎవరికి అవకాశం లభించదు. కాబట్టి కనీసం రెండు గంటలైనా చర్చ కొనసాగించడానికి ఈ వేళ కాకపోయినా రేపు సాయంకాలం కానివ్వండి, ఎల్లుండి ఉదయం కానివ్వండి అవకాశం ఇవ్వకపోతే న్యాయం జరగదని మీకు మనవి చేస్తున్నామ.

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు:—నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు 8వ తేదీన మాకు గవర్నమెంటు బిజినెస్ ఒకటి ఉంది. అర్బన్ సీలింగుకు సంబంధించినటువంటి రిజల్యూషన్ రాబోతున్నది. నాకు తెలిసినంతవరకు వేరే గవర్నమెంటు బిజినెస్ ఏమీ ఎల్లుండి తీసుకొని రావాలని అనుకోలేదు. సబ్జక్టు టు కరక్షను. దానిని ఎడ్జెస్టు చేసి ఇది కూడా ఎల్లుండి తీసుకొనడానికి సభ్యులు కోరితే నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. కాని ఎల్లుండి బిజినెస్ ఏమి ఉందో కాస్త తమరు తెలుసుకొని దానిమీద నిర్ణయం చేస్తే బాగుంటుంది. Kindly find out what business has been posted to day after tomorrow on behalf of the Government.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—ముఖ్యమంత్రిగారు అఫీషియల్ బిజినెస్ పెడుతున్నారు కాబట్టి దానిముందే జి.వి. చౌదరిగారి రిపోర్టు కూడా ముందు ఇస్తే దానిని మేము స్టడి చేస్తాము.

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు:—ఇప్పుడు ఇందులో రెండు విషయాలు ఉన్నాయి. మనం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఆథరైజు చేస్తూ అక్కడ పార్లమెంటులో వాళ్ళు చట్టం చేయడానికి రికమండ్ చేస్తూ చేసేటటువంటి తీర్మానం ఒకటి. రెండవది మన దగ్గర వేసినటువంటి కమిటీ. దానిని మనం క్షుణ్ణంగా చర్చించుకోవలసి ఉంటుంది ప్రభుత్వము చర్చిస్తుంది. ఈ సభవారు కూడా చర్చిస్తారు. దానికి మనం అవకాశం తీసుకుందాము అందుకని దీనికి దానికి సంబంధం లేదు. గవర్నమెంటు వారు ఏమైనా చేయదలిస్తే వారికి కొంత అవకాశం ఇచ్చినట్లు ఉంటుంది అందుకని అది కొంచెము ముఖ్యం గనుక ముందు చేయాలని చెబుతున్నాను. That does not shut out our debate here. అది ఖచ్చితంగా మనం తీసుకొందాము. దానిని ప్రభుత్వం కూడా ఇంకా పూర్తిగా పరిశీలించలేదు. పరిశీలనలో ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—ముఖ్యమంత్రిగారు కొంచెము అవకాశం ఇచ్చి సాయంకాలం రెండు గంటలైనా పెట్టిస్తే చాలామంది తమయొక్క భావాలను ఎక్స్‌ప్రెస్ చేయడానికి బాగుంటుంది. కనుక అటువంటి అవకాశం కల్పించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు:—ఈవేళ రేపు సాయంకాలం వీలు కాదు నాకు తెలిసినంతవరకు. ఒక ప్రక్కన ఎల్లుండి ఓటింగు జరుగుతూ వుంటుంది రెండవ ప్రక్కన ఇక్కడ మనం చర్చలు చేసుకొందాముఅంటే నాకేమీఅభ్యంతరం లేదు. 4 గంటలకు పెట్టండి. Let it go as long as it is needed. కానిఅందులో ఒకటి ఉంటుంది. మళ్ళీ శ్రీ సి.వి.కె. రావుగారు లేచి ముఖ్యమంత్రిగారు లేరని అనడం జరుగుతుందేమో. I will be very much running about. అందరము కూడా ఆ పరిస్థితిలో ఉంటాము కాబట్టి సాధకబాధకాలు ఆలోచించాలి. ఇప్పుడు ముఖ్యంగా ఎంతమంది మాట్లాడినా డ్రాటును గురించి ఆయా పరిస్థితులను గురించి మాట్లాడుతున్నారు. దానిని మొత్తం 10, 12 అయిటమ్సు క్రింద క్లాసిపై చేయవచ్చు గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడకూడదనే విషయం కాదు. కాని ఎవరు

మాట్లాడినా గాని, ఆ పది సబ్జెక్టులోనె ఉంటుందని నేను అనుకొంటున్నాను. ఏదైనా కొత్త విషయము ఉంటే అది వారు నా దృష్టికి తేవచ్చు, నేను జవాబు చెప్పడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. అందుకని సబ్జెక్టు ఏదో చాలా విస్తృతంగా ఉన్నదని కాదు. సబ్జెక్టులో ఎన్ని అయిటమ్సు ఉండాలో అన్ని ఉంటాయి. కాని గౌరవ సభ్యులకు అందరికి అవకాశము దొరకాలి అనే మాట వేరు. Subject to these observations, if you want to have it day after tomorrow I have no objection.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు-ఎల్లుండి 8-30 కు పెట్టుకుందాము. బిజినెస్ కంప్లీట్ కాకపోతే సాయంత్రం కూడ కూర్చుందాము.

(The House then adjourned till Half-Past Eight of the Clock on Friday, the 7th April, 1972.)

———